

Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava

---

Grošanić, Nevenka

Professional thesis / Završni specijalistički

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics Varaždin / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike Varaždin**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:211:713706>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-16**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE VARAŽDIN**

NEVENKA GROŠANIĆ

**UTJECAJ ZAKONSKIH ZAHTJEVA ZA ZAŠTITU NA RADU
NA RAZVOJ POSLOVNIH SUSTAVA**

- SPECIJALISTIČKI RAD -

Varaždin, 2017.

PODACI O SPECIJALISTIČKOM ZAVRŠNOM RADU

I. AUTOR

Ime i prezime	Nevenka Grošanić
Datum i mjesto rođenja	16. siječnja 1966.
Naziv fakulteta i datum diplomiranja	Visoka škola za sigurnost, 26. travnja 2005.
Sadašnje zaposlenje	Međimurske vode d.o.o. Čakovec, voditeljica informatike

II. ZAVRŠNI RAD

Naslov	Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava
Broj stranica, slika, tabela, priloga, bibliografskih podataka	IX/116 stranica, 4 slike, 55 tablica, 1 prilog, 34 bibliografskih podataka
Znanstveno područje, smjer i disciplina iz koje je postignut akademski stupanj	Znanstveno područje društvenih znanosti, smjer ekonomija
Mentor i voditelj rada	prof. dr. sc. Marijan Cingula
Fakultet na kojem je rad obranjen	Fakultet organizacije i informatike, Varaždin
Oznaka i redni broj rada	64

III. OCJENA I OBRANA

Datum prihvaćanja teme od Fakultetskog vijeća	28. veljače 2016.
Datum predaje rada	29. rujna 2017.
Datum sjednice FV-a na kojoj je prihvaćena pozitivna ocjena rada	31. listopada 2017.
Sastav Povjerenstva koje je rad ocijenilo	doc. dr. sc. Katarina Tomičić-Pupek, predsjednica prof. dr. sc. Marijan Cingula, mentor i član izv. prof. dr. sc. Ksenija Vuković, članica
Datum obrane	29. studenog 2017.
Sastav Povjerenstva pred kojim je rad obranjen	doc. dr. sc. Katarina Tomičić-Pupek, predsjednica prof. dr. sc. Marijan Cingula, mentor i član izv. prof. dr. sc. Ksenija Vuković, članica
Datum promocije	8. prosinca 2017.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE VARAŽDIN**

NEVENKA GROŠANIĆ

**UTJECAJ ZAKONSKIH ZAHTJEVA ZA ZAŠTITU NA RADU
NA RAZVOJ POSLOVNIH SUSTAVA**

- SPECIJALISTIČKI RAD -

Varaždin, 2017.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. METODIKA ISTRAŽIVANJA	21
2.1. Korištene istraživačke metode.....	21
2.2. Uzorak za anketno istraživanje.....	22
2.3. Instrument anketnog istraživanja.....	22
2.4. Provedba anketnog istraživanja.....	25
2.5. Testiranje reprezentativnosti uzorka anketnog istraživanja	25
3. ZAKONSKI ZAHTJEVI ZA ZAŠTITU NA RADU U POSLOVNOM SUSTAVU	27
3.1. Zakonska regulativa zaštite na radu	27
3.2. Utvrđivanje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u poslovnom sustavu.....	29
3.3. Prikaz i analiza zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u poslovnom sustavu	31
3.3.1. Organizacija zaštite na radu u organizaciji.....	31
3.3.2. Procjena rizika na radu	32
3.3.3. Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji	33
3.3.4. Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije.....	33
3.3.5. Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu	34
3.3.6. Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja	35
3.3.7. Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu	35
3.3.8. Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika	36
3.3.9. Osposobljavanje radnika za rad na siguran način.....	37
3.3.10. Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike	37
3.3.11. Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu	38
3.3.12. Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada	39
3.3.13. Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu.....	40
3.3.14. Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima	41
3.3.15. Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada	41
3.3.16. Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika.....	42
3.3.17. Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje	42
3.3.18. Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti	43
3.3.19. Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada.....	44
3.3.20. Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu.....	44
3.3.21. Ispitivanja i održavanje radnog okoliša	45
3.3.22. Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima	45
3.3.23. Zaštita od stresa na radu	46
3.3.24. Zaštita na radu za strane radnike	47
3.3.25. Zaštita od požara i eksplozija	47

3.3.26. Evakuacija i spašavanje radnika	48
3.3.27. Pružanje prve pomoći	48
3.3.28. Zaštita nepušača.....	48
3.3.29. Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti.....	49
3.3.30. Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu	50
3.3.31. Ugovor i suradnja s specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika	50
3.3.32. Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina).....	51
3.3.33. Inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu	51
3.3.34. Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu.....	51
3.3.35. Zaštita na radu na privremenim radilištima.....	53
3.3.36. Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima	53
3.3.37. Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu	54
3.3.38. Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu	55
4. PRIKAZ I ANALIZA REZULTATA ANKETNOG ISTRAŽIVANJA	59
4.1. Osobni profil ispitanika	59
4.1.1. Spol.....	59
4.1.2. Starost	59
4.1.3. Najviša razina stručne spreme - obrazovanja	60
4.1.4. Ukupni radni staž.....	60
4.1.5. Znanja iz menadžmenta	61
4.2. Profil poslovnog sustava - organizacije.....	61
4.2.1. Broj radnika	62
4.2.2. Vrsta organizacije	62
4.2.3. Djelatnost organizacije	63
4.2.4. Postojanje strategije razvoja poslovnog sustava - organizacije.....	63
4.2.5. Financijska uspješnost poslovanja organizacije	64
4.2.6. Ocjena stanja sigurnosti na radu u organizaciji.....	64
4.3. Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije	65
4.3.1. Organizacija zaštite na radu u organizaciji.....	67
4.3.2. Procjena rizika na radu	67
4.3.3. Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji	68
4.3.4. Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije.....	68
4.3.5. Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu	69
4.3.6. Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja	69
4.3.7. Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu	70
4.3.8. Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika	70
4.3.9. Osposobljavanje radnika za rad na siguran način.....	71
4.3.10. Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike	71
4.3.11. Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu	72
4.3.12. Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada	72
4.3.13. Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu.....	73

4.3.14. Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima	73
4.3.15. Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada	74
4.3.16. Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika.....	74
4.3.17. Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje	75
4.3.18. Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti ...	75
4.3.19. Tekst Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada.....	76
4.3.20. Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu.....	76
4.3.21. Ispitivanja i održavanje radnog okoliša	77
4.3.22. Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima	77
4.3.23. Zaštita od stresa na radu	78
4.3.24. Zaštita na radu za strane radnike	78
4.3.25. Zaštita od požara i eksplozija	79
4.3.26. Evakuacija i spašavanje radnika	79
4.3.27. Pružanje prve pomoći	80
4.3.28. Zaštita nepušača.....	80
4.3.29. Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti.....	81
4.3.30. Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu	81
4.3.31. Ugovor i suradnja sa specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika	82
4.3.32. Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina).....	83
4.3.33. Inspeksijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu	83
4.3.34. Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu.....	84
4.3.35. Zaštita na radu na privremenim radilištima.....	84
4.3.36. Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima	85
4.3.37. Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu	85
4.3.38. Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu	86
4.3.39. Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji.....	86
4.3.40. Zaključak o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije.....	87
4.3.41. Kvantitativni prikaz i analiza rezultata istraživanja	88
4.3.42. Analiza povezanosti među varijablama istraživanja	92
5. ZAKLJUČAK.....	104
LITERATURA	107
SAŽETAK	110
SUMMARY	111
PRILOZI	113

POPIS SLIKA

Slika 1. Osnovne značajke procesa upravljanja zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu u poslovnom sustavu.....	9
Slika 2. Model procesa upravljanja zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu u poslovnom sustavu	11
Slika 3. Faze projekta implementacije propisa sigurnosti i njihovo trajanje	17
Slika 4. Model poslovnog sustava sa podsustavom sigurnosti i procesom upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti	18

POPIS TABLICA

Tablica 1. Spol	59
Tablica 2. Starost	59
Tablica 3. Najviša razina stručne spreme - obrazovanja	60
Tablica 4. Ukupni radni staž.....	60
Tablica 5. Znanja iz menadžmenta	61
Tablica 6. Broj radnika	62
Tablica 7. Vrsta organizacije	62
Tablica 8. Djelatnost organizacije	63
Tablica 9. Postojanje strategije razvoja poslovnog sustava - organizacije.....	63
Tablica 10. Financijska uspješnost poslovanja organizacije	64
Tablica 11. Ocjena stanja sigurnosti na radu u organizaciji	64
Tablica 12. Organizacija zaštite na radu u organizaciji.....	67
Tablica 13. Procjena rizika na radu	67
Tablica 14. Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji	68
Tablica 15. Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije	68
Tablica 16. Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu	69
Tablica 17. Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja	69
Tablica 18. Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu	70
Tablica 19. Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika.....	70
Tablica 20. Osposobljavanje radnika za rad na siguran način.....	71
Tablica 21. Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike	71
Tablica 22. Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu	72
Tablica 23. Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada	72
Tablica 24. Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu.....	73

Tablica 25. Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima	73
Tablica 26. Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada	74
Tablica 27. Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika.....	74
Tablica 28. Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje	75
Tablica 29. Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti.....	75
Tablica 30. Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada.....	76
Tablica 31. Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu.....	76
Tablica 32. Ispitivanja i održavanje radnog okoliša	77
Tablica 33. Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima..	77
Tablica 34. Zaštita od stresa na radu	78
Tablica 35. Zaštita na radu za strane radnike	78
Tablica 36. Zaštita od požara i eksplozija	79
Tablica 37. Evakuacija i spašavanje radnika	79
Tablica 38. Pružanje prve pomoći	80
Tablica 39. Zaštita nepušača.....	80
Tablica 40. Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti.....	81
Tablica 41. Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu	81
Tablica 42. Ugovor i suradnja sa specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika.	82
Tablica 43. Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina).....	83
Tablica 44. Inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu	83
Tablica 45. Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu.....	84
Tablica 46. Zaštita na radu na privremenim radilištima	84
Tablica 47. Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima..	85
Tablica 48. Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu.....	85
Tablica 49. Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu	86
Tablica 50. Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji.....	86
Tablica 51. Zaključak o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije.....	87
Tablica 52. Kvantitativna analiza utjecaja zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava.....	88
Tablica 53. Rang utjecaja zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava..	90
Tablica 54. Povezanost zavisnih varijabli i nezavisnih varijabli grupe „osobni profil ispitanika“	93

Tablica 55. Povezanost zavisnih varijabli i nezavisnih varijabli grupe „profil poslovnog sustava - organizacije“	97
--	----

1. UVOD

Predmet istraživanja može se utvrditi iz samog naslova istraživanja „Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava“.

Menadžment u svojoj cjelovitosti i širini najvažniji je i najzastupljeniji upravo u poslovnim sustavima odnosno poslovnim organizacijama, pa u poslovnoj praksi treba funkcionirati učinkoviti menadžment poslovnih sustava. Svrha je svake poslovne organizacije uspješno i trajno poslovanje te zadovoljavanje interesa svih zainteresiranih strana.

U današnjim uvjetima globalnog i tržišnog gospodarstva uspješnost poslovanja uvjetovana je stalnim razvojem poslovnih sustava i to u svim segmentima poslovanja. No, stalni rast i razvoj poslovnog sustava ne može biti samo s ciljem stalnog povećanja prihoda i profita, dakle financijskog segmenta poslovanja, već na načelima suvremenog menadžmenta, među kojima poseban značaj danas ima društveno odgovorno poslovanje i održivi razvoj, menadžment poslovnog sustava mora voditi sustavnu brigu o zadovoljenju interesa radnika i ljudske zajednice u širini, što obvezno uključuje i brigu o zaštiti okoliša.

Tako se može i treba govoriti o zaštiti radnog i životnog okoliša, pa time i o svekolikoj zaštiti ljudi u radnom i životnom okolišu. Tim više, jer je jedna od osnovnih pa i središnjih osnovnih funkcija menadžmenta poslovnih sustava upravo menadžment ljudskih resursa. Ljudi bi, u kontekstu društvene zajednice i radnici u kontekstu poslovnog sustava, trebali biti središnji interes uspješnog rada i razvoja poslovnog sustava i gospodarstva u cjelini.

Zadovoljan radnik, koji maksimalno doprinosi produktivnosti poslovanja, je i siguran radnik, koji cijeli svoj radni vijek može provesti u poslovnom sustavu bez težih ozljeda na radu i profesionalnih (radnih) bolesti. Sigurnost na radu time postaje važna i neizostavna sastavnica poslovanja, pa i menadžment poslovnih sustava time dobiva novi segment u vidu menadžmenta poslovne sigurnosti u širini i menadžmenta sigurnosti na radu u užem specifičnom području. Posebno zbog toga jer nagli i stalni razvoj poslovnih tehnologija donosi stalno i nove rizike na radu, pa se za ostvarenje potrebne razine i stanja sigurnosti na radu u poslovnom sustavu, moraju stalno unapređivati pravila i mjere zaštite na radu.

Budući da mjere i aktivnosti zaštite na radu proizlaze iz pravila zaštite na radu, a koja su prvenstveno formalno definirana u propisima zaštite na radu, tada su upravo zakonski zahtjevi za zaštitu na radu ključni za učinkovitu provedbu zaštite na radu u poslovnom sustavu, a time i za uspješnost poslovanja i razvoj poslovnog sustava u cjelini.

Stoga se, kao predmet istraživanja utvrđuje menadžment poslovnog sustava, sa specifičnim područjem menadžmenta sigurnosti na radu uvjetovanog zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu.

Važnost upravljanja zaštitom na radu i zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu u kontekstu društvene odgovornosti menadžmenta

Pri utvrđivanju važnosti upravljanja zaštitom na radu i zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu, odnosno potrebe menadžmenta sigurnosti na radu u poslovnom sustavu u kontekstu društvene odgovornosti menadžmenta polazišna ishodišta daju već same definicije zaštite na radu. Tako je zaštita na radu, prema Žugaju¹, „skup stručnih i znanstvenih metoda, mjera i postupaka koji imaju za cilj zaštitu radnika od raznih uzročnih faktora koji nastaju u procesu rada, a imaju za posljedicu stvaranje sigurnih uvjeta rada. Zaštita na radu je i primijenjena znanost o međusobnoj prilagođenosti čovjeka i rada kao dio procesa proizvodnje ili drugog oblika djelatnosti, a radi zaštite čovjeka.“ Prema Ciguli², „zaštitu na radu čini skup mjera, metoda i postupaka kojih je svrha sprečavanje nezgoda na radu, profesionalnih bolesti, bolesti u vezi s radom te očuvanje radne sposobnosti. Uspostaviti i održavati zadovoljavajuću razinu sigurnosti na radu uz istodobnu prilagodbu rada radnikovim sposobnostima moguće je interdisciplinarnim povezivanjem stručnjaka različitih područja, a posebno tehničkih, medicinskih, prirodnih i društvenih znanosti.“

Taboršak³ zaštitu na radu vidi kao „područje znanosti o radu, odnosno ergologije u koju spadaju: organizacija rada, ergonomija, psihofiziologija rada, medicina rada, kultura rada, filozofija rada, radno pravo, sociologija rada, kibernetika i sigurnost rada.“ Prema Kacianu⁴ „zaštita na radu predstavlja interdisciplinarno i multidisciplinarno znanstveno područje. Interdisciplinarno jer izlazi iz domene postojećeg ustroja temeljnih znanosti i izvedenih znanstvenih disciplina, a multidisciplinarno jer čini novo polje u kojem postoje mnoge znanstvene discipline koje se tu dodiruju ili preklapaju i čine međudisciplinarno i višedisciplinarno područje zaštite života i zdravlja na radu te zaštite materijalnih dobara.“ To polje omeđuju: organizacija rada, tehnika, tehnologija, medicina rada, ergonomija, antropologija, pravo zaštite na radu, pedagogija i andragogija, psihologija, ekologija, sociologija, ekonomija i dr.

---

¹ Žugaj, M., Šehanović, J., Cingula, M.: **Organizacija**, TIVA, FOI, Varaždin, 2004., str. 359

² Cigula, M.: **Opasnosti na radu i zaštita**, u: Mulc, A. (ured.) i dr.: **Inženjerski priručnik, Proizvodno strojarstvo, Treći svezak: Organizacija proizvodnje**, Školska knjiga, Zagreb, 2002., str. 423

³Taboršak, D.: **Studij rada**, Orgdata, Zagreb, 1994., str. 30

⁴ Kacian, N.: **Fenomenologija zaštite na radu u sustavu znanosti**, Sigurnost, XXVI, 2, 1984., Zagreb, str. 12

Općenito gledajući, zaštita na radu u praksi je „ukupnost pojava koje su vezane za zaštitu ljudi na radu, osiguranje života i rada radnika u procesu rada“, a prema Anđelkoviću⁵, takav se pojam zaštite na radu može shvatiti dvostruko: „kao funkcija zaštite i kao organizacija subjekata koji se staraju o zaštiti, pa se može govoriti o zaštiti u funkcionalnom i organizacijskom smislu.“

Međunarodna organizacija rada (ILO⁶) i Svjetska zdravstvena organizacija (WHO⁷) dijele zajedničku definiciju zaštite na radu prema kojoj zaštita na radu ima „tri različita cilja:

- 1) održavanje i promicanje zdravlja i radne sposobnosti radnika,
- 2) poboljšanje radne okoline i rada da postane pogodan za sigurnost i zdravlje,
- 3) razvoj radnih organizacija i radnih kultura u smjeru koji podržava zdravlje i sigurnost na radu i na taj način također potiče pozitivne društvene klime i nesmetan rad te može povećati produktivnost poduzetnika.“

Definicije zaštite na radu istaknute su i u zakonskoj regulativi zaštite na radu. Tako Zakon o zaštiti na radu⁸ Republike Hrvatske propisuje da je zaštita na radu „sustav pravila, načela, mjera, postupaka i aktivnosti, čijom se organiziranom primjenom ostvaruje i unapređuje sigurnost i zaštita zdravlja na radu, s ciljem sprječavanja rizika na radu, ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, bolesti u vezi s radom te ostalih materijalnih i nematerijalnih šteta na radu i u vezi s radom.“

Općenito, sigurnost na radu je stanje koje se postiže provođenjem zaštite na radu. Stanje sigurnosti na radu u praksi poslovnih organizacija ovisi o provedbi zaštite na radu kojom se smanjuju rizici na radu.

Zaštita na radu ima svoja tri osnovna aspekta⁹, a to su: humani, društveni i ekonomski aspekt zaštite na radu. Iz toga, također, proizlazi važnost i potreba upravljanja zaštitom na radu, a posebnost u kontekstu društvene odgovornosti menadžmenta oslikavaju činjenice i „crna statistika“ vezana uz ostvarenje rizika na radu.

Broj izgubljenih radnih dana (odnosno radnih sati) zbog ozljeda na radu predstavlja neposredne troškove ozljeda na radu te zajedno sa svim posrednim troškovima ozljeda na radu može ukupno iznositi od 2 do 4 % bruto društvenog proizvoda industrijski razvijenih zemalja.

---

⁵ Anđelković, B.: **Osnovi sistema zaštite**, Универзитет у Нишу Факултет заштите на раду у Нишу, Ниш, 2010., стр. 158-159

⁶ International Labour Organization (ILO), <http://www.ilo.org> (8.5.2017.)

⁷ World Health Organization (WHO), <http://www.who.org> (8.5.2017.)

⁸ Zakon o zaštiti na radu, NN br. 71/2014., 118/2014., 154/2014., članak 3.

⁹ Kacian, N.: **Osnove sigurnosti**, IPROZ, Zagreb, 2000., str. 36

Takve su procjene Europske agencije za zaštitu na radu¹⁰ po čijim se izvorima u zemljama EU u zadnjim godinama zbog prosječno oko 5 milijuna ozljeda na radu godišnje u svim zemljama članicama, gubi prosječno godišnje oko 150 milijuna radnih dana. Po izvorima Međunarodne organizacije rada¹¹ prosječno se godišnje, u cijelom svetu, ozljedi oko 120 milijuna radnika, od kojih oko 1,5 milijuna ostaju trajni invalidi, dok prosječno godišnje oko 220.000 radnika smrtno strada zbog posljedica ozljeda na radu.

Analiza stanja zaštite na radu u Hrvatskoj¹² prema podacima o ozljedama na radu i profesionalnim bolestima pokazuje da se Hrvatskoj u 2015. godini dogodilo „ukupno 16.013 ozljeda na radu, uz 36 smrtnih slučajeva na radu i u vezi s radom, dok je profesionalnih bolesti evidentirano 113, zbog čega je ukupno u 2015. godini izgubljeno 982.352 radnih dana.“ U razdoblju 1996.-2015. godine (zadnjih 20 godina) u Hrvatskoj se dogodilo ukupno 432.069 ozljeda na radu i 3.375 profesionalnih bolesti, uz ukupno 830 smrtnih slučajeva, te ukupni gubitak 17.618.109 radnih dana.

Sam menadžment općenito jedna je od najvažnijih ljudskih aktivnosti, tvrde Wehrich i Koontz¹³, dajući i njegovu osnovnu definiciju po kojoj menadžment jeste „proces oblikovanja i održavanja okruženja u kojem pojedinci, radeći zajedno u skupinama, efikasno ostvaruju odabrane ciljeve“. Menadžeri izvršavaju menadžerske funkcije planiranja, organiziranja, kadrovskog popunjavanja, vođenja i kontroliranja, na svim organizacijskim razinama. Menadžment se može primijeniti u bilo kojoj vrsti organizacije s ciljem stvaranja viška, što pretpostavlja učinkovitost i efikasnost. No, misija poduzeća u suvremenom svijetu ne može biti isključivo ekonomska te među vanjskim okruženjima poduzeća naglašavaju društveno okruženje koje je „sastavljeno od stavova, želja, očekivanja, stupnjeva inteligencije i obrazovanja, vjerovanja i običaja ljudi u određenoj skupini ili društvu“. Sustav određenih društvenih vrijednosti postavlja pred menadžment imperativ „korporativne društvene odgovornosti“ odnosno svjesnosti poduzeća za „posljedice njezina djelovanja na društvo“. Zbog toga menadžment mora težiti uspostavi okruženja koje će pogodovati poduzeću, pojedincima i društvu.

Prema Druckeru¹⁴ „poduzeća su kao i institucije javnih službi, organi društva. Ne postoje zbog sebe samih, već da bi ispunili određenu društvenu svrhu i zadovoljili specifične potrebe

---

¹⁰European Agency for Safety and Health at Work, <http://europe.osha.eu.int> (8.5.2017.)

¹¹International Labour Organization (ILO), <http://www.ilo.org> (9.5.2017.)

¹² Pap, Đ.: **Stanje zaštite na radu u 2015. godini**, Sigurnost, 58, 4, 2016., Zagreb, str. 391-404, 394

¹³ Wehrich, H, Koontz, H.: **Menedžment**, Mate, Zagreb, 1998., str. 4, 66

¹⁴ Drucker, P.: **Najvažnije o menadžmentu**, M.E.P. Consult i dr., Zagreb, 2005., str. 23-25

društva, zajednice ili pojedinca.“ One, dakle, nisu ciljevi sami po sebi, već „sredstva“ i moraju dati svoj doprinos „kvaliteti života suvremenog čovjeka i zajednice“. Time i društvena odgovornost spada među najvažnije dimenzije menadžmenta. Tako društveno odgovorno poslovanje postaje jedna od ključnih poluga gospodarstva u promicanju održivog razvoja odnosno ekonomskog rasta na dobrobit cijele zajednice. Jačanje konkurentnosti više se ne postiže samo korištenjem naprednih tehnologija i snižavanjem troškova poslovanja, nego i prihvaćanjem načela društveno odgovornog poslovanja koje karakterizira odgovorni odnos prema društvenoj zajednici, okolišu, sigurnosti na radu, zadovoljstvu radnika te kupaca u pogledu kvalitete i sigurnosti proizvoda i usluge.

Društvena odgovornost je važan segment strateškog menadžmenta jer on omogućuje da se poslovni sustav tako organizira da može adekvatno odgovoriti svim zahtjevima i očekivanjima svoje stalno promjenjive okoline. Upravo „proces strateškog menadžmenta započinje s analizom okoline koja obuhvaća monitorinig, evaluaciju i diseminaciju informacija iz eksterne i interne okoline ključnim ljudima u poduzeću. Opću ili socijalnu okolinu poduzeća čine: prirodno-ekološka, znanstveno-tehnološka, ekonomska, političko-pravna i socio-kulturna okolina.“¹⁵

Temeljna polazišta za organizaciju, uređivanje i provedbu zaštite na radu, prema Šokčević¹⁶ jesu: „propisi, organizacija i izvođenje radnog procesa, odgovornost poslodavca, opći principi zaštite na radu, procjena rizika na radu i pisani oblici o zaštiti na radu poslodavca (autonomni akti poslodavca).“ Prema tome, zaštita na radu treba počivati na određenim principima zaštite na radu, a oni su istaknuti i u zakonskoj regulativi zaštite na radu jer Zakon o zaštiti na radu propisuje 10 općih načela prevencije prema kojima je poslodavac obvezan provoditi zaštitu na radu, a to su:

- „1) izbjegavanje rizika,
- 2) procjenjivanje rizika,
- 3) sprječavanje rizika na njihovom izvoru,
- 4) prilagođavanje rada radnicima u vezi s oblikovanjem mjesta rada, izborom radne opreme te načinom rada i radnim postupcima radi ublažavanja jednoličnog rada, rada s nametnutim ritmom, rada po učinku u određenom vremenu (normirani rad) te ostalih napora s ciljem smanjenja njihovog štetnog učinka na zdravlje,

---

¹⁵ Buble, M. (red.) i dr.: **Strateški menadžment**, Sinergija, Zagreb, 2005., str. 9

¹⁶ Šokčević, S: **Zaštita zdravlja i sigurnost na radu, Zbirka propisa s komentarskim bilješkama**, TIM Press, Zagreb, 2006., str. 10

- 5) prilagođavanje tehničkom napretku,
- 6) zamjena opasnog neopasnim ili manje opasnim,
- 7) razvoj dosljedne sveobuhvatne politike prevencije povezivanjem tehnologije, organizacije rada, uvjeta rada, ljudskih odnosa i utjecaja radnog okoliša,
- 8) davanje prednosti skupnim mjerama zaštite pred pojedinačnim,
- 9) odgovarajuće osposobljavanje i obavješćivanje radnika,
- 10) besplatnost prevencije, odnosno mjera zaštite na radu za radnike.“¹⁷

S druge strane, ekonomska efikasnost zaštite na radu i stupanj sigurnosti na radu mjeri se performansama zaštite na radu. Performanse zaštite na radu¹⁸ „obuhvaćaju skup indikatora koji kvantitativno ili kvalitativno opisuju određene učinke, doprinose, rezultate koji se ostvaruju u sustavu zaštite na radu. Indikatori mjere promjene razine zaštite na radu tijekom vremena, kao rezultat akcija poduzetih za smanjenje odgovarajućih rizika. Predstavljaju važan sastavni dio sustava upravljanja zaštitom uključujući uspostavu, provedbu i praćenje korporativnih politika, prihvaćanje kriterija i ciljeve koji se odnose na sigurnost na radu. Rezultati iz drugih aktivnosti predstavljaju informacije neophodne za tumačenje indikatora zaštite na radu, a skup indikatora zaštite je korisno sredstvo za utvrđivanje strategija upravljanja zaštitom na radu.“

Zaštita na radu, u praksi poslovnih organizacija, provodi se propisanim, ugovorenim i priznatim pravilima zaštite na radu. Propisana pravila zaštite na radu utvrđena su propisima, kako međunarodnim tako i nacionalnim. Među međunarodnim propisima ističu se brojni međunarodni ugovori vezani uz zaštitu na radu, konvencije Međunarodne organizacije rada iz područja zaštite na radu i zdravlja radnika te propisi Europske Unije iz područja zaštite na radu.

Ugovorena pravila zaštite na radu određena su internim aktima poslodavca, najčešće je to jedinstveni „pravilnik o zaštiti na radu“ za određenu organizaciju kao i sam „ugovor o radu“ radnika i poslodavca, a tu spadaju i kolektivni ugovori između poslodavaca i sindikalnih organizacija kao i drugi autonomni akti koji uređuju područje zaštite na radu. Pravilnik o zaštiti na radu je „precizan opći akt i originalno rješenje svakog poslodavca“. Proizvod je procjene opasnosti na radu“¹⁹. Donosi ga uprava organizacije, uz angažman stručnih službi.

---

¹⁷ Zakon o zaštiti na radu, NN br. 71/2014., 118/2014., 154/2014., članak 11.

¹⁸ Roland H.E., Moriarty B.: **System Safety Engineering and Management**, John Wiley & Sons, USA, 1990.

¹⁹ Učur, Đ. M.: **Nomotehnika**, Veleučilište u Rijeci, Rijeka, 2007., str. 219

Pravilnikom o zaštiti na radu poslovne organizacije detaljno i specifično ugovaraju se i pravila zaštite na radu koja vrijede u organizaciji.

Pravila zaštite na radu, vezana uz samo izvođenje radnog procesa, dijele se na: osnovna, posebna i priznata pravila zaštite na radu. Pri obavljanju poslova prvenstveno se primjenjuju pravila zaštite na radu kojima se uklanja ili smanjuje opasnost na sredstvima rada - osnovna pravila zaštite na radu, koja sadrže zahtjeve kojima mora udovoljavati sredstvo rada kada je u uporabi. Osnovna pravila zaštite na radu nazivaju se još i „tehnička pravila zaštite na radu“.²⁰ Najvažnije je da se ona poštuju već pri samom projektiranju sredstava rada, a time u „sustavu: čovjek - stroj – okoliš“ zaštita na radu postaje neizbježan aspekt „industrijskog dizajna“²¹.

Ako se rizici za sigurnost i zdravlje radnika ne mogu ukloniti ili se mogu samo djelomično ukloniti primjenom osnovnih pravila zaštite na radu, dodatno se primjenjuju posebna pravila zaštite na radu koja se odnose na radnike, način obavljanja poslova i radne postupke. Posebna pravila zaštite na radu, prema međunarodno usklađenoj zakonskoj regulativi²², sadrže zahtjeve vezane uz dob, spol, završeno stručno obrazovanje i druge oblike osposobljavanja i usavršavanja za rad, zdravstveno stanje, tjelesno stanje, psihofiziološke i psihičke sposobnosti, kojima radnici moraju udovoljavati pri obavljanju poslova s posebnim uvjetima rada. Posebna pravila zaštite na radu sadrže i prava i obveze u vezi s:

- 1) organizacijom radnog vremena i korištenjem odmora,
- 2) načinom korištenja odgovarajuće osobne zaštitne opreme,
- 3) posebnim postupcima pri uporabi, odnosno izloženosti fizikalnim štetnostima, opasnim kemikalijama, odnosno biološkim štetnostima,
- 4) postavljanjem sigurnosnih znakova kojima se daje informacija ili uputa,
- 5) uputama o radnim postupcima i načinu obavljanja poslova, posebno glede trajanja posla, obavljanja jednoličnog rada i rada po učinku u određenom vremenu (normirani rad) te izloženosti radnika drugim naporima na radu ili u vezi s radom,
- 6) postupcima s ozlijeđenim ili oboljelim radnikom do pružanja hitne medicinske pomoći, odnosno do prijma u zdravstvenu ustanovu.

Priznata pravila zaštite na radu su pravila iz stranih i međunarodnih propisa, standarda ili u praksi provjereni načini pomoću kojih se opasnosti na radu otklanjaju ili smanjuju, ili kojima se sprečava nastanak ozljeda na radu, profesionalnih ili drugih bolesti te ostalih štetnih posljedica za radnike, a primjenjuju se kada ne postoje propisana pravila zaštite na radu.

---

²⁰ Fabijanić, K.: Kacian, N., Štefan, V.: **Priručnik stručnjaka za zaštitu na radu**, IPROZ, Zagreb, 2004., str. 19-22

²¹ Muftić, O., Milčić, D.: **Dizajn i sigurnost**, IPROZ, Zagreb, 2002., str. 7

²² Zakon o zaštiti na radu, NN br. 71/2014., 118/2014., 154/2014., članak 13.

Pravo je radnika da sudjeluju u odlučivanju o pitanjima od interesa za radne i socijalne uvjete na radu, među koje svakako spada i pravo radnika za sudjelovanje u odlučivanju o provođenju zaštite na radu u organizacijama i društvenoj regulaciji zaštite na radu, čini zaštitu na radu faktorom „industrijske demokracije“²³. Zbog svog društvenog aspekta zaštita na radu ima ključni značaj u odgovornom poslovanju prema društvu - društveno odgovornom poslovanju. „Zaštita na radu ima posebnu ulogu u očuvanju ljudskih resursa kao kapitala te izvora uspješnosti i snage svake organizacije. Istovremeno, menadžment i razvoj ljudskih resursa promatraju se kao ključni čimbenici poboljšanja zaštite na radu kao značajne pretpostavke stvaranja dodatne vrijednosti, povećanja produktivnosti i konkurentnosti organizacije. Efikasnost sistema zaštite na radu u organizaciji očituje se kroz odnos prema zaposlenima, što je važna odrednica interne dimenzije korporativne društvene odgovornosti. Otuda organizacijski ambijent i klima koja pospješuje sigurnost i zdravlje na radu, a podrazumijeva poslovanje suvremenih organizacija u skladu sa suvremenim normama i načelima društveno odgovornog poslovanja. Šire promatrano, može se govoriti o njihovom sudjelovanju u utemeljenju i razvoju prakse društveno odgovornog poslovanja“.²⁴

„Sustavski pristup upravljanja zaštitom na radu“ uvjetuje Petersen²⁵, u analizi i inovaciji „tehnika menadžmenta zaštite na radu“ zaključujući kako „zaštitom na radu treba upravljati kao i svim ostalim aspektima u organizaciji“. Sustavski pristup poslovanju uspostavlja poslovni sustav, a zbog toga treba biti uspostavljen i sustav zaštite na radu kao podsustav poslovnog sustava, kojim se onda može i treba upravljati sa svrhom uspješnog upravljanja cjelokupnim poslovnim sustavom, kao i sustavima na višim društvenim razinama.

U skladu s teorijom menadžmenta te kategorizacije osnovnih funkcija i procesa menadžmenta poslovnih sustava moguće je i u sustavu zaštite na radu u poslovnom sustavu utvrditi pet osnovnih funkcija koje se mogu opisati sljedećim procesima:

- „1) Proces planiranja sigurnosti i zaštite na radu
- 2) Proces organiziranja zaštite na radu
- 3) Proces upravljanja ljudskim resursima zaštite na radu
- 4) Proces vođenja zaštite na radu

---

²³ Šokčević, S.: **Industrijska demokracija i zaštita na radu**, Tim press, Zagreb, 2006., str. 64

²⁴ Nikolić, V., Savić, S., Taradi J.: **Zaštita na radu kao aspekt društveno odgovornog poslovanja**, 13. Međunarodni simpozij o kvaliteti "Kvaliteta i društvena odgovornost", Solin, Hrvatska, 15-16.3.2012., Zbornik radova, 13-25, Hrvatsko društvo menadžera kvalitete, Zagreb, 2012., str. 24

²⁵Petersen, D.: **Techniques of Safety Management: A system approach**, American society of safety engineers, Des Plaines, 2003., p. 21

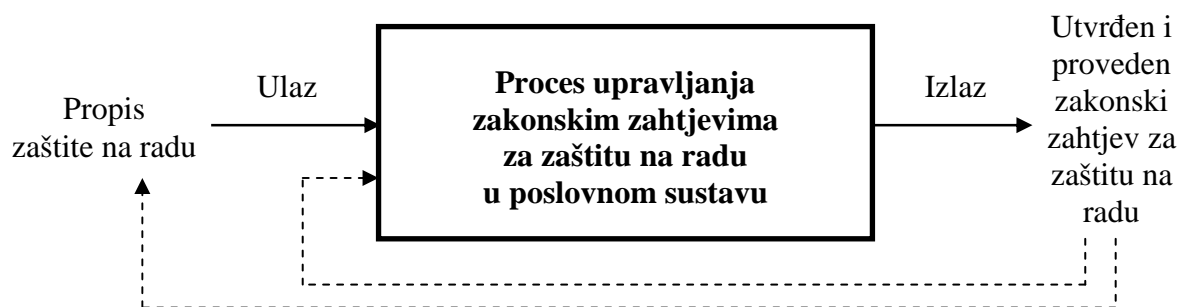
5) Proces kontroliranja sigurnosti i zaštite na radu.

Planiranje sigurnosti i zaštite na radu je prvi osnovni proces, na kojeg se nastavljaju ostali procesi logičkim slijedom. Kao zadnji u sustavu, proces kontroliranja sigurnosti i zaštite na radu osigurava povratnu vezu s procesom planiranja sigurnosti i zaštite na radu dajući mu povratne analitičke informacije o uspješnosti sigurnosti na radu, čime se nastavlja i unapređuje planiranje novog stanja sigurnosti na radu te potom i potrebnih mjera zaštite na radu.“²⁶

Slijedom svega, pri utvrđivanju važnosti upravljanja zaštitom na radu i zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu u kontekstu društvene odgovornosti menadžmenta, potrebno je naglasiti, kao preduvjet učinkovitom upravljanju zaštitom na radu u poslovnom sustavu, potrebu sustavno i procesnog upravljanja zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu.

Pri definiranju procesa upravljanja zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu u poslovnom sustavu potrebno je najprije definirati ulaz i izlaz iz tog procesa. Općenito, ulazom u proces se može definirati svaki propis zaštite na radu (zakon, podzakonski akt,) koji obzirom na djelatnosti poslovnog sustava može biti utvrđen kao nositelj obveznog zakonskog zahtjeva za zaštitu na radu. Izlaz iz procesa jeste utvrđen i proveden zakonski zahtjev za zaštitu na radu, što uključuje potrebu unutarnjeg i vanjskog nadzora nad provedbom i ocjenu usklađenosti sa zakonskim zahtjevom zaštite na radu. Te osnovne značajke procesa upravljanja zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu u poslovnom sustavu prikazuje slika 1.:

Slika 1. Osnovne značajke procesa upravljanja zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu u poslovnom sustavu

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

²⁶Taradi, J., Grošanić, N.: **Model procesa planiranja sigurnosti i zaštite na radu u poslovnom sustavu**, V. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem: "Menadžment i sigurnost", Čakovec, Hrvatska, 9.6.2010., Zbornik radova, 232-244, Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Zagreb, 2010., str. 238

Na osnovi tako definiranog procesa (i podsustava) upravljanja zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu u poslovnom sustavu mogu se utvrditi aktivnosti (procesni koraci) procesa, njihov slijed i međusobne veze, uključujući i veze s ostalim procesima u poslovnom sustavu, te ulazni i izlazni podaci, informacije odnosno dokumenti svake procesne aktivnosti. Pri tome je važno odrediti i nositelje odgovornosti za svaku pojedinu aktivnost u procesu (Slika 2.).

Praćenje i analiza propisa sigurnosti (posebno novoobjavljenih) prva je, ali stalna aktivnost u procesu koju obavlja stručnjak sigurnosti (voditelj sigurnosti ili druga stručna osoba u službi sigurnosti) sa svrhom izdvajanja važnih propisa sigurnosti, s obzirom na djelatnost poslovnog sustava. Iz propisa se potom utvrđuju pojedini specifični zakonski zahtjevi sigurnosti /pk2/, uz vođenje baze propisa i zakonskih zahtjeva sigurnosti, koja je stalno dostupna svim unutarnjim korisnicima.

U slučaju utvrđenog zahtjeva izrađuje se opći akt sigurnosti. Ključna je aktivnost u procesu izrada programa implementacije zakonskih zahtjeva sigurnosti u pojedini proces (osnovni ili prateći proces). Takav program zajednički izrađuju voditelj sigurnosti i vlasnik procesa, a on u osnovi sadrži: utvrđene zakonske zahtjeve sigurnosti, način implementacije u proces, odgovornu osobu, rok i potrebne resurse.

Vlasnik procesa, uz stručnu pomoć voditelja sigurnosti, u skladu programom, implementira zakonske zahtjeve sigurnosti u proces. Time su stvoreni preduvjeti za upravljanje procesom u skladu s utvrđenim zakonskim zahtjevima sigurnosti.

Voditelj sigurnosti (ili kompetentni i objektivni interni auditor) provodi unutarnji nadzor, a inspekcija (ili vanjski auditor) provodi inspeksijski (vanjski) nadzor provedbe zakonskih zahtjeva sigurnosti u procesima poslovnog sustava.

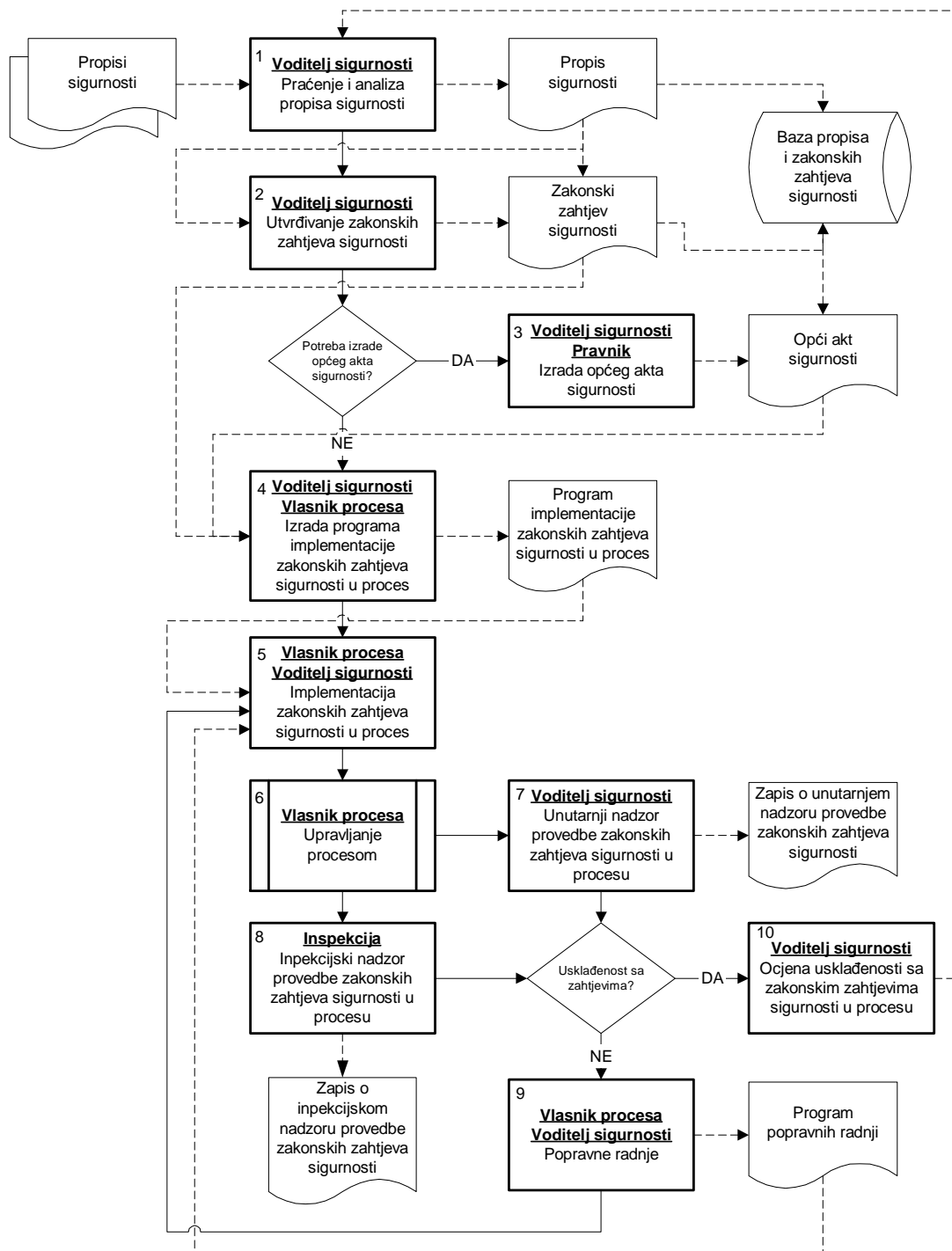
U slučaju utvrđenih nesukladnosti sa zakonskim zahtjevima sigurnosti tijekom nadzora, vlasnik procesa i voditelj sigurnosti izrađuju program popravni radnji, po kojem se popravne radnje i provode.

Ocjenu usklađenosti sa zakonskim zahtjevima sigurnosti u procesu daje voditelj sigurnosti, a ona služi kao ulazna informacija za ocjenu uprave cjelokupnom sustavu sigurnosti u poslovnom sustavu.

Upravo sustav i proces upravljanja zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu u poslovnom sustavu potvrđuje važnost i omogućuje učinkovito upravljanje zaštitom na radu, u kontekstu društvene odgovornosti menadžmenta, kao i doprinosa uspješnosti poslovanja i razvoja poslovnog sustava.

Model procesa upravljanja zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu u poslovnom sustavu prikazuje slika 2.:

Slika 2. Model procesa upravljanja zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu u poslovnom sustavu

Izvor: Taradi, J., Grošanić, N.: **Procesni pristup i model upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti u poslovnom sustavu**, II. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem: "Menadžment i sigurnost", Zbornik radova, str. 60-76, Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2007., str. 73

Kratki pregled sličnih istraživanja

Pri utvrđivanju ključnih elemenata uspješnosti američkih programa zaštite na radu, Jordan²⁷ tvrdi da su to: „sustavi menadžmenta i pravila, rad i održavanje procesa i opreme, postupci i uvjeti na radnom mjestu te kultura sigurnosti na razini organizacije“. Postojanje i stupanj zaštitnih mjera predstavljaju mjerilo razvoja organizacije i temeljni su pokazatelj stanja zaštite, a stupanj učestalosti i težine ozljeda na radu glavni su pokazatelji. Pojam „stalnog poboljšavanja osnovni je element uspješnog programa zaštite na radu u Americi“.

Dokaz da „postoji odnos između zaštite na radu i performansi poslovne organizacije“ donose Fernandez-Muniz²⁸ u svom istraživanju i zaključuju da zaštita na radu pozitivno doprinosi ukupnim performansama poslovne organizacije kroz tri zavisne performanse, a to su:

- „1) Performanse zaštite na radu, zbog smanjenja broja povreda na radu i troškova zbog njih, a istovremenog poboljšavanja uvjeta rada što povećava motivaciju radnika i smanjuje njihov izostanak s posla.
- 2) Performanse konkurentnosti, zbog pozitivnog utjecaja na imidž tvrtke, produktivnost i inovativnost.
- 3) Ekonomsko-financijske performanse, zbog pozitivnog utjecaja na prodaju, profit i profitabilnost.“

„Istraživanje problematike organizacije i rada odbora za zaštitu na radu u poslovnim organizacijama“²⁹ donosi, između ostalog, i saznanja iz poslovne prakse o pojedinim aspektima upravljanja zaštitom na radu i to indirektno kroz ocjene rada odbora za zaštitu na radu. U tom istraživanju „prijedlog za uvođenje kaznenih odredbi u Zakon o zaštiti na radu za neosnivanje i neredoviti rad odbora za zaštitu na radu najviše ispitanika (31,90 %) u osobama stručnjaka za zaštitu na radu ocjenjuje ocjenom izvrstan. Potom slijede ocjene dobar (27,14 %) i vrlo dobar (23,33 %). Ocjena dovoljan zastupljena je s 11,43 %, a ocjena nedovoljan sa 6,19 %“. Takav rezultat ukazuje na opravdanu potrebu izmjena određenih zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu.

---

²⁷ Jordan, W: **Ključni elementi uspješnosti američkih programa sigurnosti**, Rad i sigurnost, III, 2, 1999., Zagreb, str. 126

²⁸ Fernandez-Muniz, B., Montes-Peon, J. M., Vazquez-Ordas, J. C.: **Relation between occupational safety and firm performance**, Safety Science, 47, 2009, 980-991, p 20

²⁹ Taradi, J. Grošanić, N., Lalić, Ž., Nikolić, V., Pavlič, M., Petkovski, M., Smajla, N., Šijaković, A.: **Odbor za zaštitu na radu, Zakonska regulativa i istraživanje prakse**, The European Society of Safety Engineers, Zagreb, 2014., str. 91

„Istraživanje problematike rada samostalnog stručnjaka za zaštitu na radu u srednje velikim poslovnim organizacijama u Hrvatskoj“³⁰, donosi i sljedeća saznanja o zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu:

1) Nešto više od trećine ispitanika (34,32 %) ocijenilo je zakonsku regulativu stručnjaka za zaštitu na radu ocjenom dobar, slijedi ju ocjena vrlo dobar sa 31,66 % ispitanika. Uz značajan postotak ocjene dovoljan od 9,17 %, te negativne ocjene kod 1,78 % ispitanika, prosječna ocjena iznosi 3,45 i nalazi se u području ocjene dobar.

2) Cjelokupnu zakonsku regulativu najviše stručnjaka za zaštitu na radu (34,91 %) ocjenjuje ocjenom dobar, a zatim slijedi 32,25 % s vrlo dobrom ocjenom. Ocjenu izvrstan daje samo 8,58 % ispitanika. Uz postotak ocjene dovoljan od 9,17 % te negativne ocjene od 2,96 %, prosječna ocjena iznosi 3,39 i nalazi se u području ocjene dobar.

3) Najviše ispitanika (28,99 %) prijedlog za preciznije zakonsko određenje obveznog broja zaposlenih stručnjaka ZNR s obzirom na broj zaposlenih, stanje zaštite na radu, te stupanj opasnosti ocjenjuje vrlo dobrom ocjenom, slijedi (25,74 %) izvrsna ocjena. Negativna ocjena ovog prijedloga zastupljena je kod 2,66 % stručnjaka za zaštitu na radu. Prosječna ocjena, koja iznosi 3,81, u području je vrlo dobre ocjene.

4) Najviše ispitanika (29,88 %) prijedlog za detaljnije zakonsko utvrđivanje obveza stručnjaka za zaštitu na radu ocjenjuje vrlo dobrom ocjenom, nakon čega slijedi izvrsna ocjena kod 25,15 % ispitanika. Negativna ocjena ovog prijedloga zastupljena je kod 1,78 % stručnjaka za zaštitu na radu. Prosječna ocjena (3,85) u području je vrlo dobre ocjene.

5) Najviše, oko trećine (32,84 %) ispitanika jednostavnije zakonske uvjete za interno obavljanje ovlaštenih poslova zaštite na radu od strane stručnjaka za zaštitu na radu ocjenjuje vrlo dobrom ocjenom, slijedi izvrsna ocjena kod 24,26 % ispitanika. Negativnu ocjenu ovog prijedloga daje 2,07 % stručnjaka za zaštitu na radu. Prosječna ocjena, koja iznosi 3,86 u području je vrlo dobre ocjene.

6) Prijedlog zakonskog određenja osnova službe integralne sigurnosti (jedinственe službe za više područja zaštite) u poslovnoj organizaciji najviše ispitanika (31,36 %) ocjenjuje vrlo dobrom ocjenom, a slijedi ocjena dobar kod 18,93 % ispitanika. Negativnu ocjenu daje 2,37 % ispitanika. Prosječna ocjena, koja iznosi 3,71 u području je vrlo dobre ocjene.

---

³⁰ Taradi, J., red., i dr.: **Stručnjak za zaštitu na radu, istraživanje problematike rada samostalnog stručnjaka za zaštitu na radu u srednje velikim poslovnim organizacijama u Hrvatskoj**, Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Zagreb, 2010., str. 94, 95, 108, 109, 110, 116

"Istraživanje problematike organizacije i rada službi zaštite na radu u poslovnim organizacijama u Hrvatskoj"³¹ donosi i određena saznanja o zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu:

1) Većina voditelja službi zaštite na radu zakonsku regulativu službe zaštite na radu ocijenilo je vrlo dobrom (37,78 %) i dobrom ocjenom (33,33 %). Važno je istaknuti udio ocjene dovoljan s 14,07 %, ali i ocjenu izvrstan kod tek 8,89 % ispitanika. Prosječna ocjena je 3,40.

2) Cjelokupnu zakonsku regulativu zaštite na radu najviše ispitanika (40,00 %) ocijenilo je vrlo dobrom ocjenom, a potom slijedi 35,56 % sa dobrom ocjenom. Ocjenu izvrstan daje tek 5,93 % ispitanika, a značajan je i udio ocjene dovoljan sa 13,33 %. Prosječna ocjena iznosi 3,35.

3) Prosječna ocjena (3,71) prijedloga za preciznije zakonsko određenje obveznog broja zaposlenih u službi zaštite na radu je u području vrlo dobre ocjene, što je i pojedinačna ocjena najviše ispitanika (34,81 %), no treba istaknuti 7,41 % ocjene dovoljan za ovaj prijedlog.

4) Prijedlog za detaljnije zakonsko utvrđivanje obveza službe zaštite na radu najviše ispitanika (34,81 %) ocjenjuje vrlo dobrim, u kojem je području i prosječna ocjena 3,71. Potrebno je istaknuti da 6,67 % ispitanika ovaj prijedlog ocjenjuje tek ocjenom dovoljan.

5) Najveći i jednaki dio ispitanika (28,15 %) prijedlog o jednostavnijim zakonskim uvjetima za interno obavljanje ovlaštenih poslova zaštite na radu od strane službe zaštite na radu ocjenjuje vrlo dobrim i dobrim. Prosječna ocjena iznosi 3,69. Uočljive su i slabe ocjene ovog prijedloga i to 6,67 % s ocjenom dovoljan i 3,70 % s negativnom ocjenom.

6) Najviše ispitanika (31.85%) ocijenilo je prijedlog za zakonsko određenje osnova službe integralne sigurnosti (jedinствене službe za više područja zaštite) u poslovnoj organizaciji ocjenom dobar. Uz značajan postotak bez odgovora (11,11 %), treba istaknuti da 9,63 % ispitanika prijedlog ocjenjuje tek ocjenom dovoljan. Prosječna ocjena iznosi 3,59.

Istraživanje „Komparativna analiza zakonskih obveza za rad stručnjaka za zaštitu na radu u Srbiji i Hrvatskoj“ potvrđuje postavljenu hipotezu da su „zakonske obveze za rad stručnjaka za zaštitu na radu u Srbiji i Hrvatskoj pojedinačno sukladne s propisima Europske Unije te

---

³¹ Taradi, J., red., i dr.: **Služba zaštite na radu, istraživanje problematike organizacije i rada službi zaštite na radu u poslovnim organizacijama u Hrvatskoj**, Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Zagreb, 2009., str. 105, 106, 111, 112, 113, 119

međusobno usklađene prihvaća se jer rezultati istraživanja pokazuju sukladnost u svim aspektima“³².

„Na načelima projektnog pristupa upravljanju moguće je postaviti teorijski model projektnog pristupa implementacije propisa sigurnosti u poslovnom sustavu“ hipoteza je koju potvrđuje istraživanje „Projektni pristup u implementaciji propisa sigurnosti u poslovnom sustavu.“³³ Pri tome „sam model, kao glavni rezultat istraživanja, može doprinijeti unapređenju sustava sigurnosti, jer predstavlja polazni model projekta implementacije propisa sigurnosti u poslovnom sustavu, čijom se primjenom i razvojem može pozitivno utjecati na povećanje stupnja sigurnosti u poslovnom sustavu. Postavljeni model i njegova primjena u praksi preduvjet je preoblikovanja s ciljem unapređenja osnovnih i pratećih poslovnih procesa poslovnog sustava, implementacijom propisa sigurnosti, te temelj za uspostavu informacijskog sustava za upravljanje zakonskim zahtjevima sigurnosti u poslovnom sustavu.“

Modeliranjem projektnog pristupa implementaciji propisa sigurnosti u poslovnom sustavu postiže se klasifikacija kao informacijski proces i sustav. Funkcija projekta implementacije propisa sigurnosti je prikupljanje, pohrana, čuvanje, obrada i isporuka propisa sigurnosti kao informacija važnih za poslovni sustav i njegove procese, tako da budu dostupne i upotrebljive za svakoga tko se njima treba koristiti, uključujući menadžment, radnike, korisnike, državne institucije i javnost.

U postavljenom modelu projektnog pristupa implementaciji propisa sigurnosti u poslovnom sustavu središnje mjesto, odnosno ulogu „voditelja projekta“ ima voditelj, odnosno menadžer sigurnosti u poslovnom sustavu. On time preuzima odgovornost i za upravljanje pravnim i informacijskim aspektom sigurnosti, što podrazumijeva obvezu potrebne razine njegove stručnosti u tim područjima, u području menadžmenta poslovnih sustava općenito, te predstavlja temelj i potrebu za cjeloživotnim obrazovanjem stručnjaka sigurnosti u poslovnom sustavu.

Model projekta (Slika 3.) sastoji se od 3 faze u kojima su prikazane aktivnosti implementacije propisa sigurnosti u poslovni sustav. U početnoj fazi utvrđuje se potreba

---

³² Anđelković, B., Nikolić, V., Taradi, J.: **Komparativna analiza zakonskih obveza za rad stručnjaka za zaštitu na radu u Srbiji i Hrvatskoj**, V. Međunarodni stručno-znanstveni skup: „Zaštita na radu i zaštita zdravlja“, Zadar, Hrvatska, 17-20.IX.2014., Zbornik radova, 685-690, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2014., str. 690

³³ Grošanić, N.: **Projektni pristup u implementaciji propisa sigurnosti u poslovnom sustavu**, III. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem: "Menadžment i sigurnost", Zbornik radova, str. 171-183, Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2008., str. 182

implementacije propisa sigurnosti u poslovni sustav i definira strategija i ciljevi implementacije propisa sigurnosti. Potrebno je dati odgovore na pitanja što, zašto i kako treba nešto učiniti. Praćenje propisa sigurnosti aktivnost je koju u poslovnom sustavu obavlja menadžer sigurnosti. Njegov zadatak je prepoznavanje i izdvajanje zahtjeva iz propisa sigurnosti za pojedini poslovni proces, definiranje faza implementacije propisa sigurnosti, definiranje početnih aktivnosti, te inicijacija projektnog tima za implementaciju konkretnog propisa.

Sastavljeni projektni tim nakon toga ima funkciju razvoja plana projekta, definira aktivnosti na projektu, određuje njihov redoslijed obavljanja i vrijeme trajanja. Funkcija planiranja obuhvaća i planiranje troškova, ljudskih resursa, organizaciju, moguće rizike za pojedine aktivnosti, te planiranje nabave za potrebe implementacije propisa sigurnosti i potrebna ugovaranja.

Nakon provedenih i definiranih planova počine faza provedbe projektnih aktivnosti. U fazi provedbe slijedi sastavljanje i organizacija tima za implementaciju, raspodjela projektnih aktivnosti, planiranje troškova implementacije, vođenje, rješavanje problema, praćenje napretka, analiza ključnih resursa, budžetiranje, provedba i dokumentiranje. Ključna je aktivnost u procesu izrada programa implementacije zakonskih zahtjeva sigurnosti u pojedini poslovni proces. Takav program zajednički izrađuju voditelj sigurnosti i vlasnik procesa poslovnog sustava, a on sadrži: utvrđene zakonske zahtjeve sigurnosti, način implementacije u proces, odgovornu osobu, rok i potrebne resurse.

Funkcija provedbe projekta obuhvaća verifikaciju opsega aktivnosti, razvoj i dopunu projektnog tima, brigu o kvaliteti obavljanih aktivnosti, odabir i korištenje resursa i njihovih izvora, te administrativni dio ugovaranja.

Vlasnik poslovnog procesa, uz stručnu pomoć voditelja sigurnosti, implementira propise sigurnosti u poslovni proces. Time su stvoreni preduvjeti za upravljanje procesom u skladu s utvrđenim propisima sigurnosti. Voditelj sigurnosti provodi unutarnji nadzor, a inspekcija provodi inspeksijski nadzor provedbe propisa sigurnosti u procesima poslovnog sustava. U slučaju utvrđenih nesukladnosti sa propisima sigurnosti tijekom nadzora, vlasnik poslovnog procesa i voditelj sigurnosti određuju ponavljanje pojedinih aktivnosti.

Kontrolu implementacije propisa sigurnosti tijekom cijelog trajanja projekta, obavlja menadžer sigurnosti, a kontroliraju se rokovi ostvarenja pojedinih ciljeva, opseg, kvaliteta i kompetentnost svih resursa, te područja implementacije propisa sigurnosti. Provode se popravne aktivnosti i ponavljanje onih koje nisu uspješno obavljene.

U trećoj, završnoj fazi voditelj sigurnosti obavlja procjenu procesa učinkovitosti projekta implementacije propisa sigurnosti i utvrđuje promjene za budućnost. Posljednja funkcija, završetak projekta označava zaključenje svih planiranih i ugovorenih aktivnosti. Ona pripada završnoj fazi projekta. Nakon njenog ispunjenja propis sigurnosti je implementiran u procese poslovnog sustava. Faze projekta implementacije propisa sigurnosti i njihovo trajanje prikazuje slika 3.:

Slika 3. Faze projekta implementacije propisa sigurnosti i njihovo trajanje

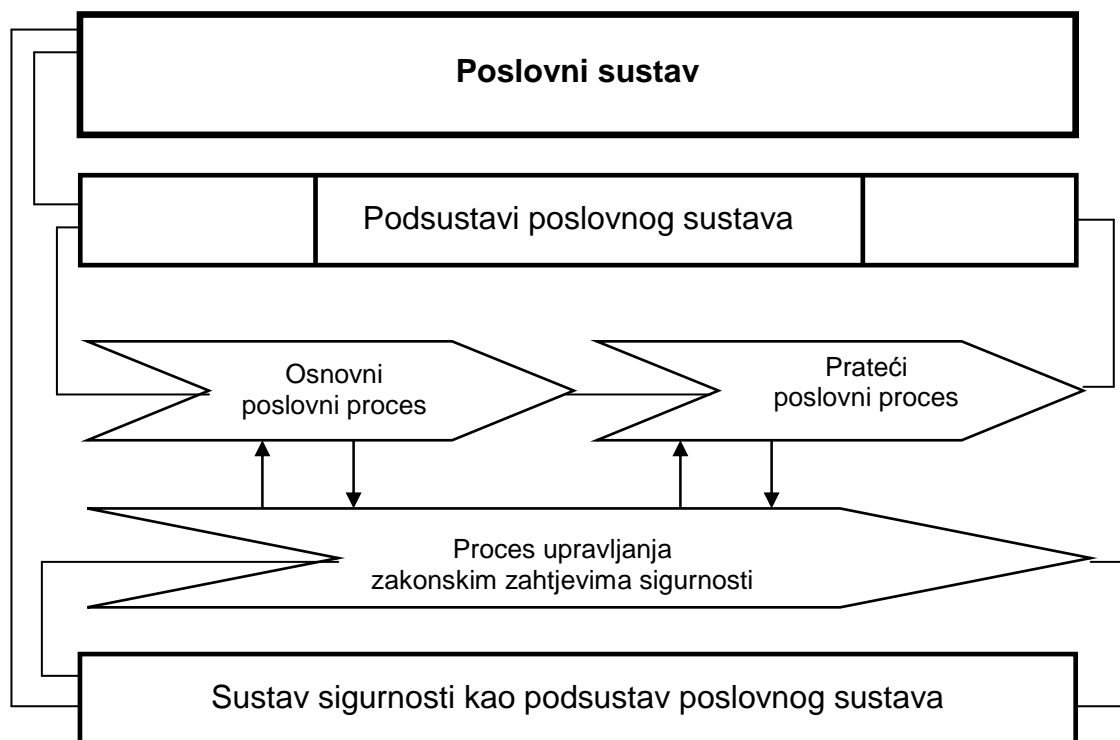
FAZA	ZADACI I ODLUKE	PITANJA
POČETNA FAZA	<ul style="list-style-type: none"> • utvrđivanje potrebe implementacije propisa sigurnosti u poslovni sustav • definiranje strategije i ciljeva implementacije propisa sigurnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • što treba učiniti • zašto treba učiniti • kako ostvariti
FAZA PROVEDBE	<ul style="list-style-type: none"> • sastavljanje tima za implementaciju • organizacija tima • raspodjela projektnih zadataka • kontrola, vođenje • rješavanje problema • planiranje troškova implementacije • analiza ključnih resursa • praćenje napretka • provedba • dokumentiranje 	<ul style="list-style-type: none"> • način rukovođenja projektom • tko obavlja kontrolu projekta implementacije propisa • mogućnost završetka implementacije u propisanom roku • tko će u projekt biti uključen • kako će se financirati implementacija propisa sigurnosti • kada je početak projekta • kada je završetak projekta • koliko košta implementacija propisa sigurnosti • tko u poslovnom sustavu ima obvezu provoditi propis sigurnosti
ZAVRŠNA FAZA	<ul style="list-style-type: none"> • procjena procesa učinkovitosti projekta implementacije propisa sigurnosti • promjene za budućnost 	<ul style="list-style-type: none"> • rezultati ostvareni projektom implementacije • zadovoljenje zahtjeva iz propisa sigurnosti

Izvor: Grošanić, N.: **Projektni pristup u implementaciji propisa sigurnosti u poslovnom sustavu**, III. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem: "Menadžment i sigurnost", Zbornik radova, str. 171-183, Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2008., str. 179

Istraživanje „Procesni pristup i model upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti u poslovnom sustavu“³⁴ dokazuje da je „na načelima procesnog pristupa upravljanju moguće postaviti opći teorijski procesni model upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti u poslovnom sustavu. Sam model, kao glavni rezultat istraživanja, može doprinijeti unapređenju sustava sigurnosti, jer predstavlja polazni model procesa upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti u poslovnom sustavu, čijom se primjenom i razvojem može pozitivno utjecati na povećanje stupnja sigurnosti u poslovnom sustavu.“

To istraživanje donosi i „Model poslovnog sustava sa podsustavom sigurnosti i procesom upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti“ koji prikazuje slika 4.:

Slika 4. Model poslovnog sustava sa podsustavom sigurnosti i procesom upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti

Izvor: Taradi, J., Grošanić, N.: **Procesni pristup i model upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti u poslovnom sustavu**, II. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem: "Menadžment i sigurnost", Zbornik radova, str. 60-76, Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2007., str. 70

³⁴ Taradi, J., Grošanić, N.: **Procesni pristup i model upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti u poslovnom sustavu**, II. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem: "Menadžment i sigurnost", Zbornik radova, str. 60-76, Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2007., str. 74

Po tom modelu sustav sigurnosti na radu u poslovnom sustavu ima mjesto sekundarnog podsustava, na istoj razini s drugim sekundarnim podsustavima (npr. financijski podsustav ili informacijski podsustav) s kojima je u interakciji. Pri tome se takav sustav sigurnosti utvrđuje kao integralni sustav sigurnosti, koji se može dekomponirati na određene svoje podsustave sigurnosti, a sastoji se od određenog broja utvrđenih procesa sigurnosti, koji se, isto tako, mogu okarakterizirati kao prateći procesi (sekundarni) procesi. Među njima, sada se može posebno izdvojiti „proces upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti u poslovnom sustavu“. Takav proces treba biti u vezama sa osnovnim i pratećim poslovnim procesima poslovnog sustava, jer se zakonski zahtjevi sigurnosti implementiraju i ostvaruju u tim procesima, a proces upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti jeste upravljački proces u sastavu sustava sigurnosti.

Problem, cilj i zadaci istraživanja

Istraživački problem može se identificirati u vidu nedostatka saznanja o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava u poslovnoj praksi.

Na osnovi identificiranog problema može se postaviti **istraživačko pitanje**: Kakav je utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava.

Cilj istraživanja utvrditi je utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava.

Za ostvarenje cilja istraživanja postavljaju se sljedeći **zadaci istraživanja**:

1) Identificirati, prikazati i analizirati zakonske zahtjeve za zaštitu na radu u poslovnom sustavu

Identifikacijom i prikazom zakonskih zahtjeva (Zakon o zaštiti na radu i podzakonski akti) analizirat će se formalni zakonski zahtjevi za zaštitu na radu u poslovnom sustavu.

2) Koncipirati i izraditi online anketni upitnik

Prvo će se izraditi nacrt anketnog upitnika, koji će se potvrditi kalibracijom. Potom će se postaviti online anketni upitnik na nezavisnoj mrežnoj stranici. Provest će se testno ispunjavanje upitnika, uz provjeru i potvrdu njegove funkcionalnosti.

3) Provesti anketno istraživanje

Određeni ispitanici uzorka istraživanja iz osnovnog skupa istraživanja metodom slučajnog odabira odredit će se kao subjekti istraživanja u osobama stručnjaka za zaštitu na radu zaposlenih u poslovnim sustavima u Hrvatskoj. Ispitanici će se elektroničkom poštom pozvati na sudjelovanje u istraživanju, uz upute i link na online anketni upitnik. Također, za poziv na istraživanje koristit će se stručni skupovi. Istraživanje će biti otvoreno u razdoblju od najmanje 14 dana.

4) Prikazati i analizirati rezultate anketnog istraživanja.

Podaci prikupljeni anketnim istraživanjem pripremit će se za obradu, te analizirati primjenom izabranih statističkih metoda i tehnika. Rezultati istraživanja prikazat će se u radu tablično, uz komentare o rezultatima istraživanja.

5) Utvrditi utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava

Uticaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava utvrdit će se na temelju rezultata istraživanja u zaključku. Time će se i ostvariti cilj istraživanja.

Društvena opravdanosti i očekivani društveni doprinos istraživanja su aktualna saznanja o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava, istraživanjem teorijskih postavki, zakonskih zahtjeva i poslovne prakse.

Takva saznanja mogu biti osnova za daljnja istraživanja i predlaganje smjernica za izmjenu i dopunu zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u funkciji pozitivnog utjecaja na razvoj poslovnih sustava.

Istraživanje i rezultati mogu biti stručna podloga stručnjacima za zaštitu na radu i menadžmentu poslovnih sustava za učinkovitiju provedbu zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u praksi poslovnih sustava.

2. METODIKA ISTRAŽIVANJA

2.1. Korištene istraživačke metode

Za istraživanje „Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava“ korišteno je sljedećih šest istraživačkih metoda:

1) Deskriptivna metoda

Deskriptivnom (opisnom) metodom, uz primjenu metode analize teorije i propisa, opisani su zakonski zahtjevi za zaštitu na radu u poslovnom sustavu.

2) Metoda komparacije

Metodom komparacije rezultata ankete utvrđene su sličnosti ili različitosti među poslovnim sustavima, vezanim uz utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava.

3) Induktivna metoda

Induktivna metoda korištena je u zaključivanju o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava, temeljem prikupljenih i obrađenih pojedinačnih rezultata.

4) Deduktivna metoda

Primjenom deduktivne metode iz općih stavova zaključilo se o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava, vezano u karakteristike profila poslovnog sustava - organizacije.

5) Metoda anketnog istraživanja

Metodom anketnog istraživanja prikupljeni su izvorni podaci i ocjene ispitanika.

Anketa je po vrsti opisno-analitička, po načinu pismena i mrežna (online), dobrovoljna i u potpunosti anonimna za ispitanike.

6) Statističke metode i tehnike

Za statističku obradu podataka dobivenih anketom korištene statističke tehnike za utvrđivanje raspršenosti (frekvencija, postotak, suma, aritmetička sredina, standardna devijacija populacije, koeficijent varijabilnosti populacije). Za testiranje povezanosti (korelacija) između utvrđenih zavisnih i nezavisnih varijabli istraživanja korišten je Pearson-ov koeficijent korelacije.

Kao programski alat za statističku analizu podataka korišten je tablični kalkulator MS Excel.

2.2. Uzorak za anketno istraživanje

Kao ispitanici u anketnom istraživanju određeni su stručnjaci za zaštitu na radu zaposleni u poslovnim sustavima u Hrvatskoj.

Populaciju, odnosno, osnovni uzorak za istraživanje čini 2.192 potencijalnih ispitanika, što je broj srednjih i velikih poslovnih sustava u Hrvatskoj, prema podacima iz Registra poslovnih subjekata koji je objavljen na internetskoj stranici biznet.hr na adresi: <http://www1.biznet.hr/HgkWeb/do/fullSearchPost>.

Utvrđeni planirani minimalni broj ispitanika koji će aktivno sudjelovati u istraživanju prema tri kriterija iznosi:

- 1) više od 30,
- 2) više od 5 % osnovnog skupa (više od 110 ispitanika),
- 3) više od minimalnog reprezentativnog uzorka utvrđenog na temelju varijabilnosti rezultata ključnih zavisnih varijabli istraživanja (minimalni znanstveni uzorak).

2.3. Instrument anketnog istraživanja

Kao instrument anketnog istraživanja korišten je **online anketni upitnik**.

Nacrt anketnog upitnika priložen je u Prilogu 1.

Anketni upitnik sadrži ukupno 51 pitanje, grupiranih u tri grupe pitanja, koja su vezana uz sljedeće utvrđene varijable anketnog istraživanja:

I. Osobni profil ispitanika

Nezavisne varijable:

1. Spol,
2. Starost,
3. Najviša razina stručne spreme – obrazovanja,
4. Ukupni radni staž,
5. Znanja iz menadžmenta.

Sva pitanja ove grupe nezavisnih varijabli zatvorenog su tipa s ponuđenim odgovorima i mogućnosti izbora samo jednog od ponuđenih odgovora.

II. Profil poslovnog sustava - organizacije

Nezavisne varijable:

6. Broj radnika,
7. Vrsta organizacije,
8. Djelatnost organizacije,
9. Postojanje strategije razvoja poslovnog sustava – organizacije,
10. Financijska uspješnost poslovanja organizacije,
11. Ocjena stanja sigurnosti na radu u organizaciji.

Sva pitanja ove grupe nezavisnih varijabli zatvorenog su tipa s ponuđenim odgovorima i mogućnosti izbora samo jednog od ponuđenih odgovora.

III. Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

Zavisne varijable:

12. Organizacija zaštite na radu u organizaciji,
13. Procjena rizika na radu,
14. Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji,
15. Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije,
16. Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu,
17. Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja,
18. Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu,
19. Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika,
20. Osposobljavanje radnika za rad na siguran način,
21. Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike,
22. Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu,
23. Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada,
24. Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu,
25. Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima,
26. Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada,

27. Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika,
28. Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje,
29. Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti,
30. Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada,
31. Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu,
32. Ispitivanja i održavanje radnog okoliša,
33. Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima,
34. Zaštita od stresa na radu,
35. Zaštita na radu za strane radnike,
36. Zaštita od požara i eksplozija,
37. Evakuacija i spašavanje radnika,
38. Pružanje prve pomoći,
39. Zaštita nepušača,
40. Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti,
41. Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu,
42. Ugovor i suradnja s specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika,
43. Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina),
44. Inspeksijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu,
45. Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu,
46. Zaštita na radu na privremenim radilištima,
47. Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima,
48. Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu,
49. Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu,
50. Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji,
51. Zaključak o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije.

Sva pitanja ove grupe zavisnih varijabli zatvorenog su tipa s ponuđenim odgovorima i mogućnosti izbora samo jednog od ponuđenih odgovora.

Pitanja-tvrđnje rednih brojeva u anketnom upitniku od 12. do 49. (Zakonski zahtjevi za pojedina područja zaštite na radu i njihova provedba u praksi pozitivno utječu na cjelokupno poslovanje i razvoj organizacije) imaju ponuđene odgovore-ocjene u rasponu 1-5 (Likertova ljestvica intenziteta).

2.4. Provedba anketnog istraživanja

Anketno istraživanje provedeno je u razdoblju od 3.4.2017. do 21.4 2017. godine. Potencijalnim ispitanicima, određenim za uzorak istraživanja, elektroničkom poštom poslan je poziv za sudjelovanje u istraživanju uz uputu i link na online anketni upitnik.

On-line anketni upitnik bio je postavljen na internetskoj stranici:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScT7npGQigFCX8x2Rlf9FLXq3fuYC8y3vH2AkSOy5fLPqZBdA/viewform>

U istraživanju je, svojim odgovorima na online anketu, ukupno sudjelovalo 170 ispitanika, čiji su svi ispunjeni on-line anketni upitnici prihvaćeni kao važeći za statističku obradu rezultata.

2.5. Testiranje reprezentativnosti uzorka anketnog istraživanja

Reprezentativnost veličine uzorka istraživanja testirana je izračunom veličine jednostavnog slučajnog uzorka, po formuli:

$$n' = \left[\frac{z_{\alpha/2} \cdot V}{G_r} \right]^2 \quad (1)$$

pri čemu je:

n' - prethodna veličina jednostavnog slučajnog uzorka

$z_{\alpha/2}$ - koeficijent povjerenja ili pouzdanosti (vjerojatnosti) zadan odabranom vjerojatnosti procjene (npr. $z_{\alpha/2} = 1,96$ za vjerojatnost procjene 95 % ili $z_{\alpha/2} = 2,58$ za vjerojatnost procjene 99 %)

V - koeficijent varijabilnosti populacije, izražen u postocima (%)

G_r - pogreška procjene, izražena relativno u postocima (%).

Koeficijent povjerenja ili pouzdanosti (vjerojatnosti) od 1,96 zadan je odabranom vjerojatnosti procjene od 95 %.

Koeficijent varijabilnosti populacije, koji je izračunat kao prosječna vrijednost koeficijenta varijabilnosti svih zavisnih varijabli, iznosi 30,55 %.

Pogreška procjene izražena je relativno i iznosi 5 %.

Prema tim parametrima veličina uzorka iznosi: $n_0 = 143$.

Budući da frakcija ($f = n_0/\text{osnovni skup}$, $143/2192$) iznosi $f = 0,07$ ($f > 0,05$) veličina uzorka može se dodatno smanjiti ($143/1+f$) pa ona iznosi $n_z = 135$.

Uzorak se može smatrati reprezentativnim jer su zadovoljeni svi postavljeni zahtjevi:

1) $N (170) > 30$

2) $N (170) > 5 \% n (110), N = 7,76 \% n$

3) $N (170) > n_z (135)$.

Uzorak se, osim po veličini, može smatrati reprezentativnim i po drugim karakteristikama vezanim uz nezavisne varijable „osnovni profil ispitanika“ i „profil poslovnog sustava-organizacije“.

3. ZAKONSKI ZAHTJEVI ZA ZAŠTITU NA RADU U POSLOVNOM SUSTAVU

3.1. Zakonska regulativa zaštite na radu

Osnovni zakonski propis koji u Hrvatskoj propisuje zakonske zahtjeve za zaštitu na radu je **Zakon o zaštiti na radu**, NN br. 71/14., 118/14., 154/14.

Prema članku 1. Zakona o zaštiti na radu uređuje se sustav zaštite na radu u Republici Hrvatskoj, a osobito nacionalna politika i aktivnosti, opća načela prevencije i pravila zaštite na radu, obveze poslodavca, prava i obveze radnika i povjerenika radnika za zaštitu na radu, djelatnosti u vezi sa zaštitom na radu, nadzor i prekršajna odgovornost te se osniva Zavod za unapređivanje zaštite na radu i utvrđuje njegova djelatnost i upravljanje.

Svrha je Zakona o zaštiti na radu sustavno unapređivanje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika i osoba na radu, sprječavanje ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i drugih bolesti u vezi s radom.

Radi unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja na radu propisuju se opća načela sprječavanja rizika na radu i zaštite zdravlja, pravila za uklanjanje čimbenika rizika i postupci osposobljavanja radnika te postupci obavješćivanja i savjetovanja radnika i njihovih predstavnika s poslodavcima i njihovim ovlaštenicima.

Ovim se zakonom propisuju i dodatni uvjeti zaštite posebno osjetljivih skupina osoba na radu od, za njih, specifičnih rizika.

Hrvatski je zakon o zaštiti na radu usklađen sa zakonskom regulativom zaštite na radu Europske Unije i uključuje zahtjeve direktiva EU u području zaštite na radu.

Odredbe Zakona o zaštiti na radu primjenjuju se, prema članku 4., u svim djelatnostima u kojima radnici obavljaju poslove za poslodavca, a ne primjenjuju se prilikom obavljanja pojedinih poslova na koje se zbog njihovih posebnosti i neizbježne proturječnosti s odredbama ovoga Zakona, Zakon na njih ne može u cijelosti primijeniti, kao što su poslovi Oružanih snaga Republike Hrvatske, policijski poslovi, poslovi zaštite i spašavanja, poslovi zaštite osoba i imovine te poslovi vatrogasaca i pirotehničara.

Na osnovi Zakona o zaštiti na radu, NN br. 71/14., 118/14., 154/14., do sada su doneseni sljedeći **podzakonski akti - pravilnici**:

1. Pravilnik o izradi procjene rizika, NN br. 112/14.,
2. Pravilnik o obavljanju poslova zaštite na radu, NN br. 112/14., 43/15., 72/15., 140/15.,

3. Pravilnik o ovlaštenjima za poslove zaštite na radu, NN br. 112/14., 84/15.,
4. Pravilnik o osposobljavanju iz zaštite na radu i polaganju stručnog ispita, NN br. 112/14.,
5. Naputak o podacima koje sadrži izvješće povodom događaja koji je prouzročio smrt radnika, NN br. 119/14.,
6. Odluka o osnivanju Nacionalnog vijeća za zaštitu na radu, NN br. 120/14., 53/15.,
7. Pravilnik o sigurnosnim znakovima, NN br. 91/15., 61/16.,
8. Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenima i/ili mutagenima, NN br. 91/15.,
9. Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti opasnim kemikalijama na radu, NN br. 91/15.,
10. Pravilnik o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu trudne radnice, radnice koja je nedavno rodila i radnice koja doji, NN br. 91/15.,
11. Pravilnik o pregledu i ispitivanju radne opreme, NN br. 16/16.,
12. Pravilnik o ispitivanju radnog okoliša, NN br. 16/16.,
13. Pravilnik o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme, NN br. 18/17.

Kako do sada temeljem Zakona o zaštiti na radu, NN br. 71/14., 118/14., 154/14 nisu doneseni svi propisani podzakonski akti na snazi su još uvijek i brojni stari podzakonski akti:

14. Pravilnik o ispitivanju radnog okoliša te strojeva i uređaja s povećanim opasnostima, NN br. 114/02., 131/02., 126/03.,
15. Pravilnik o zaštiti na radu pri ručnom prenošenju tereta, NN br. 42/05.,
16. Pravilnik o sigurnosti i zaštiti zdravlja pri radu s računalom, NN br. 69/05.,
17. Pravilnik o najmanjim zahtjevima sigurnosti i zaštite zdravlja radnika te tehničkom nadgledanju postrojenja, opreme, instalacija i uređaja u prostorima ugroženim eksplozivnom atmosferom, NN br. 39/06., 106/07.,
18. Pravilnik o uporabi osobnih zaštitnih sredstava, NN br. 39/06.,
19. Pravilnik o najmanjim zahtjevima za unapređenje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika zaposlenih u rudarstvu kod površinskih i podzemnih rudarskih radova, NN br. 40/07.,
20. Pravilnik o najmanjim zahtjevima za unapređenje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika zaposlenih u naftnom rudarstvu, NN br. 40/07.,
21. Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izlaganja azbestu, NN br. 40/07.,
22. Naredba o ukidanju Naredbe o obaveznom snabdijevanju radnika gaziranom slanom vodom u odjelima s visokom temperaturom, NN br. 125/07.,
23. Pravilnik o sigurnosti i zdravlju pri uporabi radne opreme, NN br. 21/08.,

24. Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti buci na radu, NN br. 46/08.,
25. Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima, NN br. 51/08.,
26. Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti vibracijama na radu, NN br. 155/08.,
27. Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti biološkim agensima pri radu, NN br. 155/08.,
28. Pravilnik o graničnim vrijednostima izloženosti opasnim tvarima pri radu i o biološkim graničnim vrijednostima, NN br. 13/09., 75/13.,
29. Pravilnik o priznanjima i nagradi za promicanje zaštite na radu, NN br. 1/11.,
30. Pravilnik o sigurnosti i zdravlju pri radu s električnom energijom, NN br. 88/12.,
31. Pravilnik o zaštiti na radu za mjesta rada, NN br. 29/13.,
32. Pravilnik o zaštiti na radu pri radu s tvarima koje sadrže poliklorirane bifenile, poliklorirane naftalene i poliklorirane terfenile, NN br. 7/89.,
33. Pravilnik o zaštiti na radu pri utovaru i istovaru tereta, NN br. 49/86.,
34. Pravilnik o zaštiti na radu u šumarstvu, NN br. 10/86.,
35. Pravilnik o evidenciji, ispravama, izvještajima i knjizi nadzora iz područja zaštite na radu, NN br. 52/84.,
36. Pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada, NN br. 5/84.,
37. Pravilnik o pružanju prve pomoći radnicima na radu, NN br. 56/83.,
38. Pravilnik o utvrđivanju opće i posebne zdravstvene sposobnosti radnika i sposobnosti radnika za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, NN br. br. 3/84., 55/85.,
39. Pravilnik o sadržaju plana uređenja privremenih i zajedničkih privremenih radilišta, NN br. 45/84., (osim članaka 7., 8. i 9. koji se odnose na iskorištavanje šuma),
40. Pravilnik o zaštiti na radu u poljoprivredi, SL br. 34/68.,
41. Pravilnik o tehničkim normativima za dizalice, SL br. 65/91.

3.2. Utvrđivanje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u poslovnom sustavu

Analizom odredbi Zakona o zaštiti na radu, NN br. 71/14., 118/14., 154/14., čija provedba u poslovnoj praksi zakonski obavezna, utvrđuju se sljedeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu u poslovnom sustavu:

1. Organizacija zaštite na radu u organizaciji,
2. Procjena rizika na radu,
3. Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji,

4. Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije,
5. Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu,
6. Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja,
7. Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu,
8. Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika,
9. Osposobljavanje radnika za rad na siguran način,
10. Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike,
11. Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu,
12. Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada,
13. Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu,
14. Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima,
15. Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada.
16. Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika,
17. Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje,
18. Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti,
19. Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada,
20. Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu,
21. Ispitivanja i održavanje radnog okoliša,
22. Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima,
23. Zaštita od stresa na radu,
24. Zaštita na radu za strane radnike,
25. Zaštita od požara i eksplozija,
26. Evakuacija i spašavanje radnika,
27. Pružanje prve pomoći,
28. Zaštita nepušača,
29. Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti,
30. Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu,

31. Ugovor i suradnja s specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika,
32. Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina),
33. Inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu,
34. Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu,
35. Zaštita na radu na privremenim radilištima,
36. Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima,
37. Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu,
38. Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu.

3.3. Prikaz i analiza zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u poslovnom sustavu

3.3.1. Organizacija zaštite na radu u organizaciji

Organiziranje i provedba zaštite na radu propisana je općim obvezama poslodavca u vezi s organiziranjem i provođenjem zaštite na radu u članku 17. Zakona o zaštiti na radu na sljedeći način:

Poslodavac je obavezan organizirati i provoditi zaštitu na radu, vodeći pri tome računa o prevenciji rizika te obavještanju, osposobljavanju, organizaciji i sredstvima.

Poslodavac je obavezan provoditi prevenciju u svim radnim postupcima, u organizaciji rada i upravljanju radnim postupcima, pri čemu mora osigurati radnicima najveću moguću razinu zaštite na radu.

Pri organiziranju i provođenju zaštite na radu, poslodavac je obavezan uvažavati prirodu obavljanih poslova te prilagoditi zaštitu na radu promjenjivim okolnostima radi poboljšanja stanja.

Poslodavac je u organizaciji radnog procesa i povjeravanju poslova radniku obavezan voditi računa o sposobnostima radnika koje mogu utjecati na zaštitu na radu.

U svrhu unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja radnika poslodavac je obavezan poboljšavati razinu zaštite na radu i usklađivati radne postupke s promjenama i napretkom u području tehnike, zdravstvene zaštite, ergonomije i drugih znanstvenih i stručnih područja, te ih je obavezan organizirati tako da smanji izloženost radnika opasnostima, štetnostima i naporima, a osobito izloženost jednoličnom radu, radu s nametnutim ritmom, radu po učinku u određenom vremenu (normirani rad), radi sprječavanja ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi s radom.

Troškove provođenja zaštite na radu snosi poslodavac, odnosno njezino provođenje ne smije teretiti radnika.

Odgovornost poslodavca za organiziranje i provođenje zaštite na radu propisana je člankom 19. Zakona o zaštiti na radu:

Poslodavac je odgovoran za organiziranje i provođenje zaštite na radu radnika u svim dijelovima organizacije rada i u svim radnim postupcima.

Poslodavac u skladu s općim propisom o radu, pravilnikom ili drugim aktom utvrđuje organizaciju provedbe zaštite na radu te prava, obveze i odgovornosti njegovih ovlaštenika i radnika, ako ta pitanja nisu uređena ovim Zakonom i propisima donesenima na temelju njega, kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca ili ugovorom o radu.

Poslodavac je odgovoran za organiziranje i provođenje zaštite na radu, neovisno o tome je li u tu svrhu zaposlio jednog ili više stručnjaka zaštite na radu ili je obavljanje poslova zaštite na radu ugovorio s osobom ovlaštenom za obavljanje tih poslova.

Prenošenje ovlaštenja za provođenje zaštite na radu ne oslobađa poslodavca odgovornosti.

Na ovu odgovornost poslodavca ne utječu propisane obveze radnika u području zaštite na radu.

3.3.2. Procjena rizika na radu

Zakonski zahtjev za obvezu procjene rizika na radu utvrđuje Zakon o zaštiti na radu u svom članku 18. na sljedeći način:

Poslodavac je obvezan, uzimajući u obzir poslove i njihovu prirodu, procjenjivati rizike za život i zdravlje radnika i osoba na radu, osobito u odnosu na sredstva rada, radni okoliš, tehnologiju, fizikalne štetnosti, kemikalije, odnosno biološke agense koje koristi, uređenje mjesta rada, organizaciju procesa rada, jednoličnost rada, statodinamičke i psihofiziološke napore, rad s nametnutim ritmom, rad po učinku u određenom vremenu (normirani rad), noćni rad, psihičko radno opterećenje i druge rizike koji su prisutni, radi sprječavanja ili smanjenja rizika.

Poslodavac je obvezan imati procjenu rizika izrađenu u pisanom ili elektroničkom obliku, koja odgovara postojećim rizicima na radu i u vezi s radom i koja je dostupna radniku na mjestu rada.

Poslodavac je obvezan na temelju procjene rizika primjenjivati pravila zaštite na radu, preventivne mjere, organizirati i provoditi radne i proizvodne postupke, odnosno metode te poduzimati druge aktivnosti za sprječavanje i smanjenje izloženosti radnika utvrđenim

rizicima, kako bi otklonio ili sveo na najmanju moguću mjeru vjerojatnost nastanka ozljede na radu, oboljenja od profesionalne bolesti ili bolesti u vezi s radom te kako bi na svim stupnjevima organizacije rada i upravljanja osigurao bolju razinu zaštite na radu.

Propusti učinjeni u postupku procjene rizika (npr. propust uočiti vjerojatnost nastanka opasnog ili štetnog događaja na radu ili u vezi s radom, pogrešna procjena štetnosti događaja, odnosno podcjenjivanje njegove štetne posljedice i sl.) ne oslobađaju poslodavca obveza i odgovornosti u vezi sa zaštitom na radu.

Poslodavac je obavezan radnike i njihove predstavnike uključiti u postupak procjene rizika na način propisan ovim Zakonom.

3.3.3. Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji

Zakonski zahtjev za zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji Zakon o zaštiti na radu propisuje člankom 20.:

Poslodavac koji zapošljava do uključivo 49 radnika, poslove zaštite na radu, može obavljati sam ako ispunjava propisane uvjete ili obavljanje tih poslova može ugovoriti ugovorom o radu sa stručnjakom zaštite na radu.

Poslodavac koji zapošljava 50 do uključivo 249 radnika, obavljanje poslova zaštite na radu obavezan je ugovorom o radu ugovoriti sa stručnjakom zaštite na radu.

Poslodavac koji zapošljava 250 ili više radnika, obavljanje poslova zaštite na radu, obavezan je ugovorom o radu ugovoriti s jednim ili više stručnjaka zaštite na radu u skladu s provedbenim propisom.

3.3.4. Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije

Zakonski zahtjev za zaštitu na radu za ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije propisuje Zakon o zaštiti na radu u članku 20. na sljedeći način:

Poslodavac je obavezan utvrditi i obavljati poslove zaštite na radu u skladu s procjenom rizika, stanjem zaštite na radu i brojem radnika.

Ako je poslodavac ugovorio obavljanje poslova zaštite na radu s ovlaštenom osobom, ta je osoba dužna pisanim putem odrediti jednog ili više stručnjaka zaštite na radu za obavljanje poslova zaštite na radu kod toga poslodavca.

Više poslodavaca koji posluju na istoj lokaciji mogu međusobno ugovoriti organiziranje i provođenje zaštite na radu zapošljavanjem zajedničkog stručnjaka za zaštitu na radu, a mogu utemeljiti i zajedničku službu za zaštitu na radu.

Radnici, stručnjaci zaštite na radu, povjerenici radnika za zaštitu na radu i ovlaštene osobe obvezni su surađivati u provođenju zaštite na radu.

3.3.5. Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu

Poslove zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu, u članku 21., pripisuje Zakon o zaštiti na radu:

Poslovi zaštite na radu su osobito:

- 1) stručna pomoć poslodavcu i njegovim ovlaštenicima, radnicima te povjerenicima radnika za zaštitu na radu u provedbi i unapređivanju zaštite na radu,
- 2) sudjelovanje u izradi poslovne strategije te operativnih planova i programa poslovanja poslodavca, u dijelu u kojem se moraju odnositi na zaštitu na radu, te sudjelovanje u primjeni upravljačkih metoda ili tehnika za provođenje strategije,
- 3) sudjelovanje u postupku izrade procjene rizika,
- 4) unutarnji nadzor nad primjenom pravila zaštite na radu te poticanje i savjetovanje poslodavca i njegovih ovlaštenika da otklanjaju nedostatke u zaštiti na radu utvrđene unutarnjim nadzorom,
- 5) prikupljanje i analiziranje podataka u vezi s nezgodama, ozljedama na radu, profesionalnim bolestima i bolestima u vezi s radom te priprema propisanih prijava ozljeda na radu i profesionalnih bolesti i izrada izvješća za potrebe poslodavca,
- 6) suradnja s tijelima nadležnima za poslove inspekcije rada, sa zavodom nadležnim za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, Zavodom za unapređivanje zaštite na radu, ovlaštenima osobama te sa specijalistom medicine rada,
- 7) osposobljavanje radnika, poslodavca i ovlaštenika za rad na siguran način,
- 8) osposobljavanje povjerenika radnika za zaštitu na radu i pomaganje u njihovom djelovanju,
- 9) djelovanje u odboru za zaštitu na radu kod poslodavca,
- 10) suradnja s poslodavcem prilikom projektiranja, građenja i rekonstrukcije građevina namijenjenih za rad, nabave radne opreme i ostalih sredstava rada, osobne zaštitne opreme i opasnih kemikalija,
- 11) sudjelovanje u primjeni međunarodnih certifikacijskih normi za upravljanje zaštitom na radu, kvalitetom, rizicima, društvenom odgovornošću u poslovanju i sl. kod poslodavca,

12) ostali poslovi zaštite na radu u skladu s potrebama poslodavca.

Poslove zaštite na radu, pod uvjetima propisanim Zakonom o zaštiti na radu, obavlja poslodavac, stručnjak zaštite na radu, odnosno ovlaštena osoba.

3.3.6. Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja

Zakonski zahtjev obveze poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja propisuje Zakon o zaštiti na radu u poglavlju „Uvjeti za rad stručnjaka zaštite na radu“, člankom 22. na sljedeći način:

Poslodavac je obvezan stručnjaku zaštite na radu omogućiti ispunjavanje obveza te je obvezan osigurati mu potrebno vrijeme, opremu, pomoć drugih stručnih radnika i ostale uvjete za rad, kao i profesionalnu neovisnost te ga ne smije staviti u nepovoljniji položaj zbog obavljanja poslova zaštite na radu prema odredbama Zakona o zaštiti na radu i drugih propisa te prema pravilima struke.

Pritom je poslodavac obvezan omogućiti stručnjaku zaštite na radu stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja.

3.3.7. Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu

Poslodavac može provođenje zaštite na radu prenijeti u pisanom obliku na svojeg ovlaštenika, u okviru njegovog djelokruga rada, na osnovi članka 23. Zakona o zaštiti na radu.

Poslodavac koji zaštitu na radu provodi djelovanjem ovlaštenika obvezan je ovlastiti ovlaštenika, na osnovi članka 24. Zakona o zaštiti na radu, osobito za to da:

- 1) radniku koji nije osposobljen za rad na siguran način ne dopusti rad bez nadzora osposobljenog radnika,
- 2) radniku za kojeg nije na propisani način utvrđeno da ispunjava tražene uvjete, ne dopusti obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, odnosno da radniku koji više ne ispunjava tražene uvjete zabrani da nastavi obavljati poslove s posebnim uvjetima rada,
- 3) posebno osjetljivim skupinama radnika ne dozvoli da obavljaju poslove koji bi mogli na njih štetno utjecati,
- 4) isključi iz uporabe radnu opremu koja nije ispravna, odnosno sigurna, kao i osobnu zaštitnu opremu na kojoj nastanu promjene zbog kojih postoje rizici za sigurnost i zdravlje radnika,

- 5) u suradnji sa stručnjakom za zaštitu na radu osigura evidentiranje svake nezgode i ozljede na radu te svakog slučaja postupanja radnika u skladu s odredbom članka 69. stavaka 3. i 4. ovoga Zakona,
- 6) nadzire da radnici rade u skladu s pravilima zaštite na radu, uputama poslodavca, odnosno proizvođača radne opreme, osobne zaštitne opreme, opasnih kemikalija i bioloških štetnosti te da koriste propisanu osobnu zaštitnu opremu,
- 7) radniku zabrani rad ako ga obavlja suprotno pravilima zaštite na radu,
- 8) osigura potreban broj radnika osposobljenih za evakuaciju i spašavanje, za pružanje prve pomoći te da im stavi na raspolaganje svu potrebnu opremu,
- 9) osigura da se u vrijeme rada ne piju alkoholna pića te da se ne uzimaju druga sredstva ovisnosti, odnosno da zabrani rad radnicima koji su na radu pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti i da ih udalji s mjesta rada.

Poslodavac je obavezan ovlašteniku osigurati uvjete za rad te ga ne smije staviti u nepovoljniji položaj zbog poduzimanja aktivnosti u skladu s pravilima zaštite na radu te postupanja po pravilima struke i danim ovlaštenjima poslodavca.

Pod uvjetima za rad podrazumijevaju se samostalnost ovlaštenika u donošenju i provođenju odluka te samostalnost u raspolaganju sredstvima koja mu je obavezan osigurati poslodavac.

3.3.8. Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika

Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika utvrđuje Zakon o zaštiti na radu, člankom 25. i 26., na sljedeći način:

Ozljeda na radu i profesionalna bolest koju je radnik pretrpio obavljajući poslove za poslodavca smatra se da potječe od rada i poslodavac za nju odgovara po načelu objektivne odgovornosti.

Poslodavac može biti oslobođen odgovornosti ili se njegova odgovornost može umanjiti ako je šteta nastala zbog više sile, odnosno namjerom ili krajnjom nepažnjom radnika ili treće osobe, na koje poslodavac nije mogao utjecati niti je njihove posljedice mogao izbjeći, unatoč provedenoj zaštiti na radu.

Ovlaštena osoba za zaštitu na radu odgovara za štetu na radu i u vezi s radom koju uzrokuje poslodavcu, odnosno radniku, obavljanjem poslova zaštite na radu, ako ne postupa u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu i drugih propisa, a pri tome primjenjuju se opći propisi obveznog prava.

3.3.9. Osposobljavanje radnika za rad na siguran način

Zakonski zahtjev za osposobljavanje za rad na siguran način Zakon o zaštiti na radu, u članku 27. i 28., propisuje na sljedeći način:

Poslodavac je obvezan, na temelju procjene rizika, osposobiti radnika za rad na siguran način, i to:

- 1) prije početka rada,
- 2) kod promjena u radnom postupku,
- 3) kod uvođenja nove radne opreme ili njezine promjene,
- 4) kod uvođenja nove tehnologije,
- 5) kod upućivanja radnika na novi posao, odnosno na novo mjesto rada,
- 6) kod utvrđenog oštećenja zdravlja uzrokovanog opasnostima, štetnostima ili naporima na radu.

Poslodavac će osposobljavanje provesti na način da radnika obavijesti o svim činjenicama i okolnostima koje utječu ili bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje radnika (o organizaciji rada, rizicima i načinu izvođenja radnih postupaka i sl.), da radniku objasni i da radnika osposobi za praktičnu primjenu mjera zaštite na radu koje je dužan primjenjivati tijekom rada u skladu s procjenom rizika kojima je izložen na radu i u vezi s radom.

Osposobljavanje za rad na siguran način poslodavac je obvezan provesti u slučaju promjene, odnosno pojave novih rizika, neovisno o tome je li s tim u vezi već izmijenio ili dopunio procjenu rizika.

Poslodavac je obvezan osposobljavanje za zaštitu na radu provoditi tijekom radnog vremena o svom trošku.

Poslodavac ne smije dozvoliti samostalno obavljanje poslova radniku koji prethodno nije osposobljen za rad na siguran način. Radniku koji nije osposobljen za rad na siguran način poslodavac je obvezan osigurati rad pod neposrednim nadzorom radnika osposobljenog za rad na siguran način, ali ne dulje od 60 dana.

3.3.10. Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike

Poslodavac, odnosno njegov ovlaštenik moraju biti osposobljeni i moraju se stručno usavršavati iz područja zaštite na radu, u skladu s procjenom rizika, u skladu s člankom 29. Zakona o zaštiti na radu.

3.3.11. Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu

Poslodavac je obavezan obavješćivati i savjetovati se s radnicima, odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu i općim propisima o radu.

Zakonski zahtjev za obavješćivanje radnika i njihovih predstavnika o zaštiti na radu donosi članak 32. Zakona o zaštiti na radu na sljedeći način:

Poslodavac je obavezan obavijestiti radnike, povjerenika radnika za zaštitu na radu, stručnjaka zaštite na radu, ovlaštenu osobu ako je s njom ugovorio obavljanje poslova zaštite na radu, i druge osobe o svim rizicima i promjenama koje bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje radnika, a osobito o:

- 1) rizicima vezanim za mjesto rada i narav ili vrstu poslova, o mogućem oštećenju zdravlja te o zaštitnim i preventivnim mjerama i aktivnostima u svakom radnom postupku,
- 2) mjerama pružanja prve pomoći, zaštite od požara, zaštite i spašavanja radnika te o radnicima koji ih provode.

Poslodavac je obavezan stručnjaku zaštite na radu, ovlašteniku i povjereniku radnika za zaštitu na radu učiniti dostupnom odgovarajuću dokumentaciju, a osobito:

- 1) procjenu rizika i popis mjera koje se provode u svrhu uklanjanja ili smanjenja procijenjenih rizika,
- 2) evidencije i isprave, koje je obavezan voditi i čuvati,
- 3) upravne mjere koje je naredio nadležni inspektor.

Poslodavac koji nema obvezu osnivanja odbora za zaštitu na radu i kod kojega je utemeljeno radničko vijeće ili djeluje sindikalni povjerenik s pravima i obvezama radničkog vijeća, obavezan je najmanje svaka tri mjeseca pisanim putem izvijestiti povjerenike radnika za zaštitu na radu o stanju zaštite na radu i planiranim aktivnostima u sljedećem izvještajnom razdoblju.

Poslodavac koji nema obvezu osnivanja odbora za zaštitu na radu i kod kojeg nije utemeljeno radničko vijeće ili ne djeluje sindikalni povjerenik s pravima i obvezama radničkog vijeća, obavezan je najmanje svakih šest mjeseci pisanim putem izvijestiti povjerenike radnika za zaštitu na radu o stanju zaštite na radu i planiranim aktivnostima u narednom izvještajnom razdoblju.

Iznimno, u slučaju svake smrtne ili teške ozljede na radu, utvrđenog slučaja profesionalne bolesti i nalaza nadležnog inspektora kojim je utvrđen nedostatak u provedbi zaštite na radu,

poslodavac je obvezan o nastanku događaja odmah izvijestiti povjerenika radnika za zaštitu na radu.

U slučaju svake smrtne ili teške ozljede na radu, poslodavac je obvezan pozvati na očevid na mjestima rada povjerenika radnika za zaštitu na radu.

Zakonski zahtjev za savjetovanje s radnicima, odnosno njihovim predstavnicima, o zaštiti na radu utvrđuje članak 33. Zakona o zaštiti na radu na sljedeći način:

Poslodavac je obvezan, unaprijed i pravodobno, savjetovati se s povjerenikom radnika za zaštitu na radu o:

- 1) zapošljavanju stručnjaka zaštite na radu i poslovima koje će obavljati,
- 2) povjeravanju provođenja zaštite na radu ovlaštenoj osobi i poslovima koje će obavljati,
- 3) izradi procjene rizika te izmjenama, odnosno dopunama procjene rizika,
- 4) izboru radnika za pružanje prve pomoći i radnika za provođenje mjera zaštite od požara, evakuacije i spašavanja,
- 5) zaštiti i prevenciji od rizika na radu te sprječavanju i smanjivanju rizika,
- 6) sprječavanju nezgoda, ozljeda na radu i profesionalnih bolesti,
- 7) promjenama u procesu rada i tehnologiji,
- 8) planiranju i provođenju osposobljavanja iz zaštite na radu,
- 9) poboljšavanju uvjeta rada te planiranju i uvođenju novih tehnologija,
- 10) utjecaju radnih uvjeta i radnog okoliša na sigurnost i zdravlje radnika,
- 11) izboru sredstava rada i osobne zaštitne opreme,
- 12) izloženosti radnika jednoličnom radu, radu s nametnutim ritmom, radu po učinku u određenom vremenu (normirani rad) te ostalim naporima.

3.3.12. Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada

Poslodavac je obvezan pravodobno dati radniku upute o postupanju u slučaju nastanka neposrednog rizika za život i zdravlje, kojemu je, ili bi mogao biti izložen, kao i o mogućim mjerama koje je u tom slučaju potrebno poduzeti radi sprječavanja ili smanjivanja rizika. Zakonski zahtjev za zaštitu na radu za pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosne znakove na mjestima rada propisuje Zakon o zaštiti na radu u članku 32.:

Poslodavac je obvezan pisanim uputama osigurati provedbu radnog postupka u skladu s pravilima zaštite na radu te je obvezan dati radnicima upute za rad na siguran način. Poslodavac je obvezan istaknuti na mjestima rada pisane upute o radnom okolišu, sredstvima

rada, opasnim kemikalijama, biološkim štetnostima, opasnostima na radu, izvorima fizikalnih štetnosti i drugim rizicima na radu i u vezi s radom, u skladu s procjenom rizika.

Poslodavac je obavezan osigurati da pristup mjestima rada na kojima se obavljaju poslovi s posebnim uvjetima rada imaju samo radnici koji su dobili pisane upute za rad na siguran način i osobnu zaštitnu opremu čija obavezna uporaba proizlazi iz procjene rizika.

Obveze poslodavca u vezi sa sigurnosnim znakovima, pisanim obavijestima i uputama propisuje i članak 53. Zakona o zaštiti na radu na sljedeći način:

Poslodavac je obavezan na mjestima rada i sredstvima rada trajno postaviti sigurnosne znakove na vidljivom mjestu.

Ako sigurnosni znakovi nisu dovoljni za djelotvorno obavješćivanje radnika, poslodavac je obavezan postaviti pisane obavijesti i upute o uvjetima i načinu korištenja sredstava rada, opasnih kemikalija, bioloških štetnosti te izvora fizikalnih i drugih štetnosti na radu.

3.3.13. Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu

Zakonski zahtjev za osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu, člankom 34. i 35., propisuje Zakon o zaštiti na radu i to na sljedeći način:

Poslodavac koji zapošljava 50 ili više radnika obavezan je osnovati odbor zaštite na radu (u daljnjem tekstu: odbor) kao svoje savjetodavno tijelo za unapređivanje zaštite na radu. Iznimno, odbor je obavezan osnovati i poslodavac koji zapošljava manje od 50 radnika ako je to propisano posebnim zakonom ili drugim propisom.

Odbor za zaštitu na radu čine poslodavac ili njegov ovlaštenik, stručnjak zaštite na radu koji obavlja poslove zaštite na radu kod poslodavca, specijalist medicine rada izabran u skladu s posebnim propisom te povjerenik radnika za zaštitu na radu ili njihov koordinator.

Predsjednik odbora je poslodavac ili njegov ovlaštenik. O imenovanju članova odbora poslodavac donosi pisanu odluku. Radi rješavanja specifičnih problema zaštite na radu, poslodavac će u rad odbora uključiti stručnjake za pojedina područja.

Odbor se sastaje najmanje jedanput u tri mjeseca i o svojem radu vodi zapisnik. Iznimno, u slučaju smrtne, teške ozljede na mjestu rada, utvrđenog slučaja profesionalne bolesti ili nalaza nadležnog inspektora kojim je utvrđen nedostatak u provedbi zaštite na radu, poslodavac je obavezan sazvati sjednicu u roku od dva radna dana od nastanka ozljede.

O sjednici odbora za zaštitu na radu poslodavac obavještava nadležnog inspektora, koji može prisustvovati sjednici.

Ako poslodavac sjednicu odbora ne sazove u propisanim rokovima sjednicu odbora ima pravo sazvati povjerenik radnika za zaštitu na radu ili koordinator povjerenika, odnosno radničko vijeće ili sindikalni povjerenik s pravima i obvezama radničkog vijeća.

Sa svrhom stalnog unapređivanja zaštite na radu, odbor za zaštitu na radu planira i nadzire:

- 1) primjenu pravila zaštite na radu kod poslodavca,
- 2) organizaciju obavljanja poslova zaštite na radu,
- 3) obavješćivanje i osposobljavanje u vezi sa zaštitom na radu,
- 4) prevenciju rizika na radu i u vezi s radom te njezine učinke na zdravlje i sigurnost radnika.

Ti poslovi mogu se proširiti kolektivnim ugovorom i sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca.

3.3.14. Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima

Zakonski zahtjev za zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima utvrđuje Zakon o zaštiti na radu, člankom 36.:

Poslodavac ne smije dopustiti obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada radniku koji ne ispunjava uvjete propisane posebnim propisom za te poslove.

Osobu s kojom namjerava sklopiti ugovor o radu za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, poslodavac upućuje na pregled specijalistu medicine rada, uputnicom koja sadrži podatke o naravi ili vrsti poslova i drugim okolnostima od utjecaja na ocjenu njezine sposobnosti za obavljanje tih poslova i mogućeg utjecaja štetnosti s mjesta rada na zdravlje radnika.

3.3.15. Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada

Zakon o zaštiti na radu, člankom 36., također propisuje zakonski zahtjev za periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada:

Poslodavac je obavezan radnika koji obavlja poslove s posebnim uvjetima rada ponovno uputiti na pregled prije isteka roka utvrđenog propisom iz stavka 6. ovoga članka ili kada to ocijeni specijalist medicine rada.

Poslodavac ne smije dozvoliti radniku da obavlja poslove s posebnim uvjetima rada ako ga ponovno ne uputi na pregled u roku u kojem je to bio obavezan učiniti ili ako radnik odbije pristupiti pregledu na koji ga je uputio.

3.3.16. Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika

Posebnu zaštitu na radu maloljetnih radnika Zakon o zaštiti na radu, člankom 38., propisuje kao zakonski zahtjev za zaštitu na radu:

Poslodavac je obvezan osigurati posebnu zaštitu na radu maloljetniku radi očuvanja njegovog nesmetanoga duševnog i tjelesnog razvoja.

Maloljetnik ne smije obavljati poslove s posebnim uvjetima rada, osim maloljetnika koji je završio stručno srednjoškolsko obrazovanje za te poslove i koji ispunjava ostale propisane uvjete.

Radi sigurnosti i zaštite zdravlja na radu maloljetnika, poslodavac je obvezan:

- 1) prilagoditi uvjete i raspored radnog vremena radi uklanjanja rizika za sigurnost i zdravlje,
- 2) osigurati druge odgovarajuće poslove, odnosno mjesto rada, ako prilagodbe nisu izvedive, odnosno opravdane,
- 3) osigurati primjenu ostalih pravila zaštite na radu, u skladu s posebnim propisom.

3.3.17. Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje

Zakonski zahtjev za posebnu zaštitu na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje Zakon o zaštiti na radu, člankom 39., propisuje na sljedeći način:

Poslodavac je obvezan provoditi posebnu zaštitu na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i radnica koje doje, radi zaštite od rizika koji bi mogli ugroziti ostvarivanje materinstva i oporavak od trudnoće i poroda.

Radi zaštite od rizika kojima ne smiju biti izložene, poslodavac je obvezan takvim radnicama:

- 1) prilagoditi uvjete i organizaciju radnog vremena, radi uklanjanja rizika za sigurnost i zdravlje,
- 2) osigurati mogućnost obavljanja drugih odgovarajućih poslova, odnosno rad na drugom mjestu rada, ako prilagodbe nisu tehnički izvedive, odnosno opravdane na poslovima ili mjestu rada koje su obavljale, odnosno na kojima su radile prije trudnoće ili poroda.

Prilagodba uvjeta, organizacija radnog vremena te promjena mjesta rada ne smije imati za posljedicu smanjenje plaće tim radnicama.

Ako nije moguće osigurati posebnu zaštitu na radu, radnice ostvaruju pravo na dopust uz naknadu plaće u skladu s posebnim propisom.

Ocjenu o rizicima koji bi mogli štetno utjecati na sigurnost i zdravlje trudnih radnica, odnosno na plod te na sigurnost i zdravlje radnica koje su nedavno rodile, kao i ocjenu o tome koji su poslovi za njih odgovarajući, daje specijalist medicine rada na prijedlog specijalista ginekologije, odnosno porodništva, na temelju procjene rizika.

Ocjenu o rizicima koji bi mogli štetno utjecati na sigurnost i zdravlje djeteta koje doji radnica, kao i ocjenu o tome koji su poslovi za nju odgovarajući, daje specijalist medicine rada na prijedlog specijalista pedijatra, odnosno izabranog liječnika obiteljske medicine, na temelju procjene rizika.

3.3.18. Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti

Zakonski zahtjev za posebnu zaštitu na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti propisuje Zakon o zaštiti na radu svojim člankom 40.:

Poslodavac je obavezan provoditi posebnu zaštitu na radu za radnike kod kojih je utvrđeno oboljenje od profesionalne bolesti, kojima je nadležno tijelo za vještačenje prema posebnom propisu utvrdilo smanjenu i preostalu radnu sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti, radi sprječavanja daljnjeg oštećenja zdravlja i umanjenja preostale radne sposobnosti.

Pravo na posebnu zaštitu na radu ostvaruje i radnik za kojega je specijalist medicine rada utvrdio da je trajno nesposoban raditi na poslovima s posebnim uvjetima rada, kada je štetnost ili napor na mjestu rada uzrok oštećenju zdravlja.

Poslodavac je obavezan takvim radnicima:

- 1) prilagoditi radne uvjete i organizaciju radnog vremena, radi uklanjanja izloženosti rizicima za sigurnost i zdravlje,
- 2) omogućiti obavljanje drugih odgovarajućih poslova, odnosno rad na drugom mjestu rada, ako prilagodbe nisu tehnički izvedive, odnosno opravdane na mjestu rada ili na poslovima koje su obavljali u vrijeme utvrđenja oboljenja od profesionalne bolesti, smanjenja radne sposobnosti ili izloženosti neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti ili trajne nesposobnosti za rad na poslovima s posebnim uvjetima rada.

3.3.19. Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada

Poslodavac je obavezan osigurati da su mjesta rada koja se koriste u svakom trenutku sigurna, održavana, prilagođena za rad i u ispravnom stanju, u skladu s pravilima zaštite na radu.

Na osnovi toga, poslodavac je obavezan osigurati da sredstva rada i osobna zaštitna oprema u uporabi budu u svakom trenutku sigurni, održavani, prilagođeni za rad i u ispravnom stanju te da se koriste u skladu s pravilima zaštite na radu, tehničkim propisima i uputama proizvođača tako da u vrijeme rada ne ugrožavaju radnike.

Zakonski zahtjev za preglede, održavanje i ispitivanja sredstava rada donosi Zakon o zaštiti na radu, u članku 42., na sljedeći način:

Poslodavac je obavezan, u skladu s Zakonom o zaštiti na radu, njegovim provedbenim propisima, pravilima zaštite na radu, posebnim propisima, odnosno uputama proizvođača, obavljati preglede, odnosno ispitivanja sredstava rada koja se koriste, radi utvrđivanja jesu li na njima primijenjena pravila zaštite na radu i jesu li zbog nastalih promjena tijekom njihove uporabe ugroženi sigurnost i zdravlje radnika.

Ministar pravilnikom propisuje mjere, pravila i rokove pregleda ili ispitivanja u vezi sa sredstvima rada, sigurnosnim znakovima, osobnom zaštitnom opremom te mjestima rada.

3.3.20. Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu

Poslodavac smije koristiti nadzorne uređaje kao sredstvo zaštite na radu pod uvjetima propisanim Zakonom o zaštiti na radu, člankom 43., na sljedeći način:

Dopušteno je korištenje nadzornih uređaja radi kontrole ulazaka i izlazaka iz radnih prostorija i prostora te radi smanjenja izloženosti radnika riziku od razbojstva, provala, nasilja, krađa i sličnih događaja na radu ili u vezi s radom.

Zabranjeno je postavljanje nadzornih uređaja u prostorijama za osobnu higijenu i presvlačenje radnika.

Ako nadzorni uređaji čitavo radno vrijeme prate sve pokrete radnika tijekom obavljanja poslova, odnosno ako su nadzorni uređaji postavljeni tako da su radnici čitavo vrijeme tijekom rada u vidnom polju nadzornih uređaja, poslodavac smije koristiti nadzorne uređaje isključivo na temelju prethodne suglasnosti radničkog vijeća.

Ako radničko vijeće, odnosno sindikalni povjerenik s pravima i obvezama radničkog vijeća uskrati suglasnost, poslodavac može u roku od 15 dana od dana dostave izjave o uskrati

suglasnosti tražiti da tu suglasnost nadomjesti arbitražna odluka u skladu s provedbenim propisima donesenima na temelju općeg propisa o radu.

Poslodavac je obavezan prilikom zapošljavanja pisanim putem obavijestiti radnika da će biti nadziran nadzornim audio, odnosno video uređajima.

Poslodavac ne smije koristiti snimljene materijale u svrhe koje nisu propisane ovim člankom, ne smije ih emitirati u javnosti niti pred osobama koje nemaju ovlasti na nadzor opće sigurnosti i zaštite na radu te je obavezan osigurati da snimljeni materijali ne budu dostupni neovlaštenim osobama.

3.3.21. Ispitivanja i održavanje radnog okoliša

Prema članku 45. Zakona o zaštiti na radu poslodavac je obavezan ispitivati radni okoliš na mjestu rada kada:

- 1) radni postupak utječe na temperaturu, vlažnost i brzinu strujanja zraka,
- 2) u radnom postupku nastaje prašina,
- 3) u radnom postupku nastaje buka, odnosno vibracije,
- 4) pri radu koristi, proizvodi ili prerađuje opasne kemikalije,
- 5) pri radu postoji izloženost opasnim zračenjima,
- 6) su na radu prisutni rizici od eksplozivne atmosfere,
- 7) je pri radu potrebno osigurati odgovarajuću rasvjetu u skladu s procjenom rizika.

Ispitivanja je poslodavac obavezan obaviti na način i u rokovima utvrđenim provedbenim propisima i pravilima zaštite na radu te posebnim propisima. Iznimno, obveza ispitivanja postoji odmah nakon što su nastali uvjeti, odnosno promjene zbog kojih je ispitivanje obvezno.

3.3.22. Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima

Poslodavac je obavezan procijeniti rizike i osigurati zaštitu zdravlja i sigurnost radnika izloženih fizikalnim, kemijskim i biološkim štetnim djelovanjima na radu, u skladu s Zakonom o zaštiti na radu, njegovim provedbenim propisima i pravilima zaštite na radu te posebnim propisima o zaštiti od fizikalnih, kemijskih i bioloških štetnosti.

Obveza je poslodavca, prema članku 48. Zakona o zaštiti na radu, da koncentracija opasnih kemikalija, koje djeluju u obliku plinova, para, prašina i aerosola, na mjestima rada i u njihovom okruženju bude što niža i ispod granične vrijednosti izloženosti. Ako se mjerenjem

utvrdi da koncentracija opasnih kemikalija prelazi granične vrijednosti, poslodavac je obavezan neodgodivo:

- 1) utvrditi razloge prekoračenja granične vrijednosti,
- 2) na temelju utvrđenih razloga primijeniti dodatna pravila zaštite na radu,
- 3) nakon primjene osnovnih pravila, ponoviti mjerenja.

Poslodavac je obavezan provoditi zaštitu na radu radnika koji su izloženi ili bi mogli biti izloženi biološkim štetnostima, prema članku 50. Zakona o zaštiti na radu:

Zaštitu poslodavac provodi na temelju procjene rizika kojom je utvrđena priroda, stupanj i trajanje izloženosti radnika, a je obavezan pravila zaštite na radu primjenjivati sljedećim redoslijedom:

- 1) ako narav posla, odnosno aktivnost to dopušta, mora izbjegavati uporabu biološke štetnosti, odnosno nadomjestiti je agensom koji nije štetan,
- 2) ako ne može izbjeći uporabu biološke štetnosti ili je ne može nadomjestiti agensom koji nije štetan, poslodavac je obavezan osigurati uporabu agensa koji je manje štetan za zdravlje i sigurnost radnika,
- 3) ako primjena pravila nije tehnički moguća, poslodavac je obavezan smanjiti: broj izloženih radnika, odnosno radnika koji bi mogli biti izloženi te vrijeme izloženosti radnika.

Ako se pravilima ne može postići zadovoljavajuća zaštita zdravlja radnika, poslodavac je obavezan osigurati da radnici koriste propisanu osobnu zaštitnu opremu te da poduzimaju propisane higijenske mjere.

3.3.23. Zaštita od stresa na radu

Prema članku 51. Zakona o zaštiti na radu poslodavac je obavezan provoditi prevenciju stresa na radu ili u vezi s radom koji je uzrokovan osobito čimbenicima kao što su sadržaj rada, organizacija rada, radno okruženje, loša komunikacija i međuljudski odnosi, kako bi sveo na najmanju mjeru potrebu radnika da svladava poteškoće zbog dugotrajnije izloženosti intenzivnom pritisku te otklonio mogućnost da se umanju radna učinkovitost radnika i pogorša njegovo zdravstveno stanje.

Ako postoje naznake stresa na radu ili u vezi s radom, poslodavac je obavezan posebnu pozornost usmjeriti na:

- 1) organizaciju rada i radnih postupaka (radno vrijeme, stupanj samostalnosti, podudarnost između vještine radnika i potreba posla, radno opterećenje i dr.),

- 2) radne uvjete i okolinu (izloženost radnika i poslodavca nasilnom ponašanju, buku, vrućinu, hladnoću, opasne kemikalije i dr.),
- 3) komunikaciju (neizvjesnost o tome što se očekuje od posla, izgledi za očuvanjem posla ili nadolazeće promjene i sl.),
- 4) subjektivne čimbenike (emocionalni i društveni pritisci, osjećaj nemoći, osjećaj da nema dovoljno podrške i sl.).

Za zaštitu od stresa na radu Zakon o zaštiti na radu, člankom 52., propisuje i sljedeće obveze radnika i njihovih predstavnika:

Radnici imaju obvezu postupati u skladu s uputama poslodavca za sprječavanje, uklanjanje ili smanjivanje stresa na radu ili u vezi s radom.

Radnici i njihovi predstavnici imaju obvezu surađivati s poslodavcem radi sprječavanja, uklanjanja ili smanjivanja stresa na radu ili u vezi s radom.

3.3.24. Zaštita na radu za strane radnike

Strani radnici moraju, uz uvjete propisane posebnim propisima, ispunjavati i uvjete propisane odredbama Zakona o zaštiti na radu i propisa donesenih na temelju njega.

Prema članku 54. Zakona o zaštiti na radu poslodavac koji koristi rad ustupljenog, odnosno upućenog stranog radnika obavezan je provjeriti njegovu osposobljenost za rad na siguran način.

3.3.25. Zaštita od požara i eksplozija

Poslodavac je, prema članku 55. Zakona o zaštiti na radu, obavezan poduzeti mjere zaštite od požara i spašavanja radnika, izraditi plan evakuacije i spašavanja, odrediti radnike koji će provoditi mjere te osigurati pozivanje i omogućiti postupanje javnih službi nadležnih za zaštitu od požara i spašavanje, u skladu s posebnim propisima.

Obavezan broj, njihovu osposobljenost i potrebnu opremu, poslodavac je obavezan utvrditi i osigurati u skladu s propisima koji uređuju zaštitu od požara i spašavanje, ovisno o naravi procesa rada, veličini poslodavca te ukupnom broju radnika. Osposobljavanje radnika obuhvaća upoznavanje radnika s planom evakuacije i spašavanja za slučaj izvanrednog događaja i provođenje praktične vježbe evakuacije i spašavanja najmanje jednom u dvije godine.

3.3.26. Evakuacija i spašavanje radnika

Poslodavac je, prema članku 55. Zakona o zaštiti na radu, u slučaju nastanka neposrednih i značajnih rizika za život i zdravlje radnika obavezan:

- 1) odmah ih obavijestiti o nastalom riziku kojemu jesu ili bi mogli biti izloženi, kao i o mjerama koje jesu ili bi trebale biti provedene, kako bi se spriječio ili umanjio rizik za život i zdravlje,
- 2) poduzeti radnje i dati upute o prestanku rada, odnosno napuštanju mjesta rada i upućivanju na sigurno mjesto,
- 3) organizirati nastavak rada tek nakon otklanjanja rizika.

3.3.27. Pružanje prve pomoći

Zakonski zahtjev za zaštitu na radu u vidu obveze poslodavca u vezi s pružanjem prve pomoći propisuje Zakon o zaštiti na radu, člankom 56., na sljedeći način:

Poslodavac je obavezan organizirati i osigurati pružanje prve pomoći radnicima i drugim osobama do pružanja hitne medicinske pomoći ili do prijema u zdravstvenu ustanovu te je obavezan omogućiti postupanje javne službe hitne medicinske pomoći.

Na svakom radilištu i u radnim prostorijama gdje istodobno radi dva do 20 radnika, najmanje jedan radnik, te još po jedan do svakih sljedećih 50 radnika, mora biti osposobljen za pružanje prve pomoći u skladu s pravilima zaštite na radu i u pisanom obliku dobiti obavijest da je određen za pružanje prve pomoći.

Poslodavac je obavezan osigurati sredstva i opremu za pružanje prve pomoći, koji uvijek moraju biti dostupni, označeni i zaštićeni od neovlaštenog korištenja.

3.3.28. Zaštita nepušača

Prema članku 57. Zakona o zaštiti na radu, poslodavac je obavezan provoditi zaštitu nepušača od djelovanja duhanskog dima.

Zabranjeno je pušenje na radnim sastancima i na mjestu rada. Iznimno, poslodavac može pisanim putem dozvoliti pušenje u posebnoj prostoriji, odnosno prostoru na kojima je obavezan postaviti znak dozvoljenog pušenja.

3.3.29. Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti

Poslodavac je obavezan, prema članku 58. Zakona o zaštiti na radu provoditi zabranu zlouporabe alkoholnih pića i sredstava ovisnosti na mjestu rada prikladnim mjerama, a osobito:

- 1) obavješćivati radnika o štetnosti sredstava ovisnosti i njihovom utjecaju na radnu sposobnost,
- 2) surađivati s njegovim ovlaštenikom, stručnjakom zaštite na radu, specijalistom medicine rada i povjerenikom radnika za zaštitu na radu, pri provođenju mjera sprječavanja zlouporabe sredstava ovisnosti,
- 3) sprječavati konzumaciju alkoholnih pića i drugih sredstava ovisnosti tijekom rada i provoditi zabranu njihovog unošenja u radne prostorije i prostore,
- 4) provoditi programe prevencije ovisnosti na mjestu rada, u skladu s utvrđenim potrebama,
- 5) pisano utvrditi postupak provjere je li radnik pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti (provođenje postupka uz pristanak radnika, način provjere, vrsta testa ili aparata, način bilježenja i potvrđivanja rezultata, postupanje u slučaju odbijanja radnika da pristupi provjeri) i učinkovito provoditi utvrđeni postupak.

Radnik u vrijeme rada ne smije biti pod utjecajem alkohola i drugih sredstava ovisnosti niti ih smije unositi na mjesto rada. Prema Zakonu o zaštiti na radu smatra se da je radnik pod utjecajem alkohola ako u krvi ima alkohola više od 0,0 g/kg, odnosno više od 0,0 miligrama u litri izdahnutog zraka, odnosno u krvi ima višu koncentraciju alkohola od koncentracije dozvoljene procjenom rizika poslova koje taj radnik obavlja.

Provjera je li radnik pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti obavlja se alkometrom ili drugim prikladnim uređajem, postupkom ili sredstvom, prema članku 59. Zakona o zaštiti na radu. Ako radnik odbije pristupiti provjeri, smatra se da je pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti.

Poslodavac je obavezan udaljiti s mjesta rada radnika koji je pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti sve dok je pod njihovim utjecajem. Ako radnik odbija napustiti mjesto rada, radnika će, po pozivu poslodavca, udaljiti nadležna redarstvena služba.

Prema članku 60. Zakona o zaštiti na radu poslodavac ne smije provjeravati je li radnik pod utjecajem drugih sredstava ovisnosti osim alkohola ako mu je radnik predao potvrdu da se nalazi u programu liječenja, odvikavanja ili rehabilitacije od ovisnosti ili u izvanbolničkom tretmanu liječenja od ovisnosti te da uzima supstitucijsku terapiju.

3.3.30. Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu

Poslodavac je obavezan voditi evidencije, čuvati isprave te davati obavijesti i podatke u skladu s Zakonom o zaštiti na radu, članak 61. i drugim propisima o zaštiti na radu.

Poslodavac je obavezan voditi evidencije o ozljedama na radu, profesionalnim bolestima i nezgodama na radu.

Davanje obavijesti i podataka poslodavac je obavezan provoditi na način da čuva privatnost radnika u skladu s posebnim propisom o zaštiti osobnih podataka.

3.3.31. Ugovor i suradnja s specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika

Na osnovi Zakona o zaštiti na radu, članak 63., poslodavac je obavezan osigurati radniku zdravstvenu zaštitu primjerenu rizicima za sigurnost i zdravlje kojima je izložen na radu, u skladu s posebnim propisima koji uređuju mjere zdravstvene zaštite u vezi s radom.

Zdravstvena zaštita ostvaruje se suradnjom poslodavca, ovlaštenika, stručnjaka za zaštitu na radu i radnika s izabranim specijalistom medicine rada.

Poslodavac je obavezan izabranom specijalisti medicine rada osigurati pristup na mjesta rada. Specijalisti medicine rada obvezni su surađivati s poslodavcem, njegovim ovlaštenicima, stručnjacima zaštite na radu, radnicima i povjerenicima radnika za zaštitu na radu te s nadležnim inspektorima. Specijalisti medicine rada i stručnjaci zavoda nadležnog za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu imaju potpunu profesionalnu neovisnost u odnosu na poslodavca i njegove ovlaštenike, radnike, stručnjake zaštite na radu te povjerenike radnika za zaštitu na radu.

Poslodavac i njegov ovlaštenik, stručnjak zaštite na radu, radnik i povjerenik radnika za zaštitu na radu, obvezni su izvijestiti specijalistu medicine rada o činjenicama vezanima uz rad, aktivnosti, mjesto rada i radni okoliš, za koje znaju ili pretpostavljaju da mogu nepovoljno utjecati na zdravlje radnika.

Specijalist medicine rada je obavezan izvijestiti nadležnog inspektora i zavod nadležan za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu o svakom slučaju za koji se osnovano sumnja da se radi o profesionalnoj bolesti.

Poslodavac ugovara usluge medicine rada sa zdravstvenom ustanovom koja obavlja djelatnost medicine rada, odnosno sa specijalistom medicine rada u privatnoj praksi, u skladu s propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju.

3.3.32. Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina)

Radi osiguranja zdravstvenog nadzora primjerenog rizicima za sigurnost i zdravlje na radu kojima je izložen radnik, poslodavac je obavezan radniku, prema članku 63. Zakona o zaštiti na radu, jednom u pet godina, na njegov zahtjev osigurati zdravstveni pregled. To se ne primjenjuje na radnike kojima je obveza redovitog zdravstvenog pregleda utvrđena propisima zaštite na radu.

3.3.33. Inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu

Inspekcijski nadzor nad provedbom odredaba Zakona o zaštiti na radu i na temelju njega donesenih propisa obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove inspekcije rada, osim odredaba koje se odnose na rad zdravstvenih ustanova, na osnovi članka 90. Zakona o zaštiti na radu. Inspekcijski nadzor nad provedbom posebnih propisa o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu za pojedine djelatnosti, poslove ili rizike obavljaju druga središnja tijela državne uprave, u skladu s posebnim propisima, primjenjujući odredbe ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa na sva pitanja koja nisu uređena posebnim propisima.

Poslodavac je, prema članku 65. Zakona o zaštiti na radu, obavezan obavijestiti tijelo nadležno za inspekcijski nadzor o smrtnoj i teškoj ozljedi nastaloj u prostoriji ili na prostoru u kojem poslodavac obavlja rad, odmah po nastanku ozljede. Inspektor rada je dužan obaviti nadzor povodom događaja ozljede na radu, prema članku 93. Zakona o zaštiti na radu, odmah nakon primitka obavijesti o nastanku takvoga događaja od poslodavca, radnika, policije ili od liječnika koji je radniku pružio prvu medicinsku pomoć. Nadalje, inspektor rada je dužan obaviti nadzor kod poslodavca u slučaju utvrđene profesionalne bolesti radnika.

3.3.34. Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu

Prema članku 70. Zakona o zaštiti na radu radnici kod poslodavca između sebe mogu birati povjerenika radnika za zaštitu na radu. Izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu kod poslodavca koji zapošljava do uključivo 20 radnika provodi se na skupu radnika, kojega saziva poslodavac u skladu s općim propisom o radu, neposrednim i javnim izjašnjavanjem prisutnih radnika. Izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu kod poslodavca koji zapošljava više od 20 radnika provodi se u skladu s odredbama općeg propisa o radu kojim su uređena pitanja izbora radničkog vijeća. Ako je prema propisanim kriterijima kod poslodavca izabrano više povjerenika, oni između sebe biraju svoga koordinatora.

Prava i obveze povjerenika radnika za zaštitu na radu propisane su Zakonom o zaštiti na radu, člankom 71., na sljedeći način:

Povjerenik radnika za zaštitu na radu obavezan je štititi interese radnika na području zaštite na radu te pratiti primjenu pravila, mjera, postupaka i aktivnosti zaštite na radu.

Povjerenik radnika za zaštitu na radu ima pravo:

- 1) podnositi poslodavcu prijedloge vezane uz donošenje odluka iz zaštite na radu,
- 2) zahtijevati od poslodavca da poduzme odgovarajuće mjere u svrhu smanjenja i otklanjanja rizika,
- 3) podnositi pritužbe tijelima nadležnim za zaštitu na radu,
- 4) sudjelovati s poslodavcem u planiranju unapređivanja uvjeta rada, uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih kemikalija i bioloških štetnosti u radni i proizvodni proces te poticati poslodavca i njegove ovlaštenike na provedbu zaštite na radu,
- 5) biti obaviješten o svim promjenama koje utječu ili bi mogle utjecati na zaštitu na radu,
- 6) izvršiti uvid i koristiti dokumentaciju poslodavca iz zaštite na radu,
- 7) primati primjedbe radnika u vezi s primjenom pravila zaštite na radu te ih prenositi poslodavcu ili njegovom ovlašteniku,
- 8) izvijestiti nadležnog inspektora i specijalistu medicine rada o svojim zapažanjima, odnosno zapažanjima radnika,
- 9) prisustvovati inspekcijskim pregledima i očitovati se na činjenično stanje koje utvrdi nadležni inspektor,
- 10) pozvati nadležnog inspektora, kada ocijeni da su ugroženi sigurnost i zdravlje radnika, a poslodavac propušta ili odbija provoditi potrebnu zaštitu na radu,
- 11) osposobljavati se za obavljanje poslova povjerenika radnika za zaštitu na radu,
- 12) stalno proširivati i unapređivati znanje te pratiti i prikupljati obavijesti od važnosti za svoj rad,
- 13) staviti prigovor na inspekcijski nalaz,
- 14) svojim djelovanjem poticati radnike na provedbu zaštite na radu,
- 15) obavješćivati radnike o provedbi zaštite na radu.

Kolektivnim ugovorom mogu se urediti i druga pitanja vezana za rad povjerenika radnika za zaštitu na radu, a mogu se urediti i sporazumom sklopljenim između poslodavca i radničkog vijeća, ako stranke kolektivnog ugovora na to ovlaste stranke sporazuma.

Zaštitu prava povjerenika radnika za zaštitu na radu utvrđuje Zakon o zaštiti na radu, člankom 72.:

Poslodavac je obavezan osigurati povjereniku radnika za zaštitu na radu potrebno vrijeme i uvjete za nesmetano obnašanje dužnosti, davati mu sve potrebne obavijesti i omogućiti mu uvid u sve propise i isprave iz zaštite na radu te mu ne smije, tijekom obnašanja dužnosti, bez pristanka radničkog vijeća, odnosno sindikalnog povjerenika koji ima prava i obveze radničkog vijeća, otkazati ugovor o radu, niti ga na drugi način staviti u nepovoljniji položaj u odnosu na njegove dotadašnje uvjete rada i u odnosu na ostale radnike.

Poslodavac je obavezan povjereniku radnika za zaštitu na radu osigurati uvjete za nesmetano obnašanje dužnosti u skladu s općim propisima o radu kojima su propisani uvjeti za rad radničkog vijeća.

Za obnašanje dužnosti povjerenika radnika za zaštitu na radu povjerenik ima pravo na naknadu plaće za najmanje tri sata tjedno, osim ako se kolektivnim ugovorom to pitanje drugačije ne uredi, a bez mogućnosti ustupanja toga prava drugom povjereniku.

3.3.35. Zaštita na radu na privremenim radilištima

Zakonski zahtjev za zaštitu na radu na privremenim radilištima utvrđen je Zakonom o zaštiti na radu, člancima 74., 75. i 76. na sljedeći način:

Poslodavac koji obavlja građevinske radove ili radove na iskorištavanju šuma obavezan je prije početka radova na privremenom radilištu urediti radilište i osigurati da se radovi obavljaju u skladu s posebnim propisima i pravilima zaštite na radu.

Plan izvođenja radova izrađen u skladu s provedbenim propisom mora se nalaziti na radilištu, odnosno gradilištu.

Poslodavci koji obavljaju poslove na istom mjestu rada, odnosno kada više poslodavaca dijeli mjesto rada ili kada na istom mjestu rada radove izvode ili je predviđeno da ih izvode dva ili više poslodavca, odnosno drugih osoba (izvođača), obavezni su, uzimajući u obzir prirodu poslova, provoditi zaštitu na radu, koordinirati svoje aktivnosti, provoditi informiranje i surađivati u primjeni sigurnosnih i zdravstvenih odredbi Zakona o zaštiti na radu radi zaštite i prevencije od rizika na radu te organizirati rad i osigurati izvođenje radova tako da pri izvođenju radova ne ugrožavaju sigurnost i zdravlje radnika drugih poslodavaca i drugih osoba.

3.3.36. Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima

Zakonski zahtjev za prava obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima propisuje Zakon o zaštiti na radu, člankom 77., na sljedeći način:

Koordinator zaštite na radu obvezan je tijekom izrade izvedbenog projekta:

- 1) koordinirati primjenu općih načela zaštite na radu i pravila zaštite na radu tijekom projektiranja,
- 2) izraditi ili dati izraditi plan izvođenja radova prema provedbenom propisu, uzimajući u obzir pravila primjenjiva na pojedinom radilištu, vodeći računa o svim aktivnostima koje se obavljaju na radilištu, koji mora sadržavati i posebne mjere ako su poslovi na radilištu opasni radovi prema provedbenom propisu.

Koordinator za zaštitu na radu obvezan je tijekom građenja:

- 1) koordinirati primjenu općih načela zaštite na radu kod donošenja odluka o rokovima i bitnim mjerama tijekom planiranja i izvođenja pojedinih faza rada, koje se izvode istodobno ili u slijedu,
- 2) koordinirati izvođenje odgovarajućih postupaka kako bi se osiguralo da poslodavci i druge osobe dosljedno primjenjuju opća načela zaštite na radu i izvode radove u skladu s planom izvođenja radova,
- 3) izraditi ili dati izraditi potrebna usklađenja plana izvođenja radova i dokumentacije sa svim promjenama na gradilištu,
- 4) osigurati suradnju i uzajamno obavješćivanje svih izvođača radova i njihovih radničkih predstavnika,
- 5) provjeravati provode li se radni postupci na siguran način i usklađivati propisane aktivnosti,
- 6) organizirati da na gradilište imaju pristup samo osobe koje su na njemu zaposlene i osobe koje imaju dozvolu ulaska na gradilište.

Projektanti i poslodavci koji izvode radove na gradilištu, odnosno sudionici u gradnji, obvezni su uvažavati upute koordinatora zaštite na radu.

Imenovanje koordinatora ne oslobađa projektante, izvođače i druge osobe na gradilištu, odnosno sudionike u gradnji od njihove odgovornosti za primjenu pravila zaštite na radu.

3.3.37. Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu

Na osnovi članka 83. Zakona o zaštiti na radu za praćenje stanja u zaštiti na radu osnovan je Zavod za unapređivanje zaštite na radu. Zavod je javna ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske, a osnivačka prava ostvaruje Vlada te se sredstva za financiranje rada Zavoda osiguravaju iz državnog proračuna.

Zavod za unapređivanje zaštite na radu u okviru svog djelokruga rada:

- 1) prati stanje zaštite na radu,
- 2) izrađuje programe, vodiče, metode i modele za zaštitu na radu,
- 3) utvrđuje kriterije i postupke u vezi s organizacijom rada prilagođenom radnicima,
- 4) provodi statistička istraživanja iz područja zaštite na radu,
- 5) u okviru svojih nadležnosti surađuje s međunarodnim i nacionalnim organizacijama te stručnim i znanstvenim ustanovama,
- 6) izrađuje stručna mišljenja iz zaštite na radu za različite subjekte,
- 7) pruža stručnu pomoć udruženjima poslodavaca, sindikatima, osobama ovlaštenima za poslove zaštite na radu te tijelima uprave na temelju podataka iz svog djelokruga,
- 8) provodi akcije s pojedinih područja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu i priprema promidžbene materijale,
- 9) postupa i rješava u upravnim stvarima u prvostupanjskom postupku u vezi s davanjem ovlaštenja osobama za zaštitu na radu i davanjem odobrenja stručnjacima za zaštitu na radu,
- 10) obavlja stručni nadzor i reviziju poslovanja ovlaštenih osoba u odnosu na ovlaštenja dobivena prema ovom Zakonu,
- 11) podnosi izvješća o radu Vladi do kraja svibnja tekuće godine za prethodnu godinu.

Tijela državne uprave, tijela s javnim ovlastima te javne ustanove dužne su na zahtjev tijela državne i javne uprave te javnih ustanova osigurati dostupnost podataka s područja zaštite na radu, poštujući propise o zaštiti osobnih podataka.

Poslovne organizacije, koje su obveznici primjene Zakona o zaštiti na radu, obvezne su surađivati s Zavodom za unapređivanje zaštite na radu.

3.3.38. Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu

Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu propisuje Zakon o zaštiti na radu u svojim člancima 94.-100. na sljedeći način:

Novčanom kaznom u iznosu od 7.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj koordinator zaštite na radu fizička osoba ako ne izradi ili ne da izraditi plan izvođenja radova, ili ako ne izradi ili ne da izraditi potrebna usklađenja plana izvođenja radova i dokumentacije sa svim promjenama na gradilištu (članak 77. stavak 1. podstavak 2. i stavak 2. podstavak 3.). U slučaju ponavljanja prekršaja počinitelj će se kazniti novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba:

- 1) ako u slučaju smrtne ozljede ne sazove sjednicu odbora za zaštitu na radu u roku od dva radna dana od nastanka takve ozljede (članak 34. stavak 8.),
- 2) ako ne izradi plan evakuacije i spašavanja ili ne odredi radnike koji će provoditi mjere i osigurati pozivanje i omogućiti postupanje javnih službi nadležnih za zaštitu od požara i spašavanje, ili ne osposobi radnike na način da ih upozna s planom evakuacije i spašavanja za slučaj izvanrednog događaja, ili ne provodi praktične vježbe evakuacije i spašavanja najmanje jednom u dvije godine (članak 55. stavci 1. i 5.),
- 3) ako ne provodi zaštitu nepušača od djelovanja duhanskog dima, ako ne spriječi pušenje na radnim sastancima ili na mjestu rada (članak 57. stavci 1., 2. i 3.),
- 4) ako ne provodi zabranu zlouporabe alkoholnih pića i sredstava ovisnosti na mjestu rada prikladnim mjerama (članak 58. stavak 2.),
- 5) ako ne osigura povjereniku radnika za zaštitu na radu potrebno vrijeme i uvjete za nesmetano obnašanje dužnosti (članak 72.).

Za ove prekršaje kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 kuna poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe. U slučaju ponavljanja prekršaja počinitelj će se kazniti novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

Novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba za koju se po posebnom propisu izrađuje projekt, odnosno izvode radovi:

- 1) ako kao investitor ne osigura da se pri projektiranju izradi elaborat zaštite na radu koji obuhvaća i razrađuje način primjene pravila zaštite na radu pri korištenju građevina namijenjenih za rad ili kao investitor, vlasnik građevine, koncesionar ili druga osoba za koju se izrađuje projekt ne imenuje koordinatora zaštite na radu pri izradi projekta ili tijekom građenja (članak 73. stavci 3. i 4.),
- 2) ako najkasnije jedan dan prije početka izvođenja radova na iskorištavanju šuma na privremenom radilištu na kojem će radovi trajati duže od pet dana i na kojemu će radove izvoditi dva ili više izvođača nije tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada dostavio obavijest iz članka 74. stavka 2. ovoga Zakona,
- 3) ako najkasnije jedan dan prije početka izvođenja građevinskih radova na gradilištu na kojemu će radove izvoditi dva ili više izvođača nije dostavio prijavu gradilišta tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada u skladu s provedbenim propisom (članak 75. stavci 3. i 4.),
- 4) ako na gradilištu nema plan izvođenja radova ili ako takav plan nema propisani sadržaj (članak 75. stavak 5.).

Za prekršaj kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 4.900,00 kuna poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe. U slučaju ponavljanja prekršaja počinitelj će se kazniti novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 kuna kaznit će se poslodavac pravna osoba koji:

- 1) sam obavlja radove na iskorištavanju šuma, ako najkasnije jedan dan prije početka izvođenja radova na privremenom radilištu na kojem će radovi trajati duže od pet dana ne dostavi obavijest tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada (članak 74. stavak 2.),
- 2) sam obavlja građevinske radove, ako najkasnije jedan dan prije početka izvođenja radova na privremenom gradilištu ne dostavi prijavu gradilišta tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada u skladu s provedbenim propisom (članak 74. stavak 3.).

Za prekršaj kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 4.900,00 kuna poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe. U slučaju ponavljanja prekršaja počinitelj će se kazniti novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

Novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac pravna osoba:

- 1) ako nema izrađenu procjenu rizika izrađenu u pisanom ili elektroničkom obliku, ili ako izrađena procjena rizika ne odgovara rizicima na mjestu rada i u vezi s radom, ili ne odgovara postojećim rizicima na radu i u vezi s radom, ili nije dostupna radniku na mjestu rada (članak 18. stavak 2.),
- 2) ako poslove zaštite na radu ne obavlja u skladu s odredbama članka 20. ovoga Zakona,
- 3) ako nije osigurao da pristup mjestima rada na kojim se obavljaju poslovi s posebnim uvjetima rada imaju samo radnici koji su dobili pisane upute za rad na siguran način i osobnu zaštitnu opremu (članak 32. stavak 4.),
- 4) ako odmah po nastanku ozljede ne obavijesti tijelo nadležno za inspekcijski nadzor o smrtnoj ili teškoj ozljedi (članak 65. stavci 1. i 2.) i
- 5) ako troškovi provođenja zaštite na radu terete radnika (članak 17. stavak 6.).

Za prekršaj kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 6.000,00 kuna poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe. U slučaju ponavljanja prekršaja počinitelj će se kazniti novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

Novčanom kaznom u iznosu od 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ovlaštena za obavljanje poslova zaštite na radu ako poslove zaštite na radu ne obavlja u skladu s dobivenim ovlaštenjem (članak 82. stavak 2.). Za prekršaj kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 25.000,00 kuna ovlaštena fizička osoba i odgovorna osoba ovlaštene pravne osobe.

Za prekršaj počinjen drugi put ovlaštenoj pravnoj i fizičkoj osobi, kao i odgovornoj osobi ovlaštene pravne osobe, uz novčanu kaznu može se izreći i zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju od jedne godine.

Novčanom kaznom u iznosu od 120.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ili poslodavac pravna osoba:

- 1) ako obavlja poslove zaštite na radu bez ovlaštenja (članak 82. stavak 1.),
- 2) ako ne izvrši izvršno rješenje nadležnog inspektora (članci 91. i 92.).

Za kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 25.000,00 kuna ovlaštena fizička osoba ili poslodavac fizička osoba i odgovorna osoba pravne osobe. U slučaju ponavljanja prekršaja počinitelj će se kazniti novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

4. PRIKAZ I ANALIZA REZULTATA ANKETNOG ISTRAŽIVANJA

4.1. Osobni profil ispitanika

Prva grupa pitanja i nezavisnih varijabli „Osobni profil ispitanika“ sadrži pitanja u anketnom upitniku rednih brojeva od 1. do 5., ukupno pet pitanja:

1. Spol,
2. Starost,
3. Najviša razina stručne spreme – obrazovanja,
4. Ukupni radni staž,
5. Znanja iz menadžmenta.

Sva pitanja zatvorenog su tipa s ponuđenim odgovorima od kojih su ispitanici mogli izabrati samo jedan od ponuđenih odgovora.

4.1.1. Spol

Tablica 1. Spol

1.	Spol		
	Odgovor:	N	%
1.	muški	109	64,12
2.	ženski	61	35,88
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Muški među ispitanicima čine većinu s 64,12 %, dok su žene u manjini s 35,88 %. Takav odnos ispitanika po spolu odgovara raspodjeli zaposlenih stručnjaka za zaštitu na radu u poslovnim organizacija u Hrvatskoj prema spolu koji je približno 2:1 u korist muških.

4.1.2. Starost

Tablica 2. Starost

2.	Starost		
	Odgovor:	N	%
1.	do 30 godina	9	5,29
2.	31 do 40 godina	38	22,35
3.	41 do 50 godina	50	29,41
4.	51 do 60 godina	57	33,53

5.	preko 60 godina	16	9,41
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Ispitanici starosne skupine od 51 do 60 godina čine trećinu ispitanika (33,53 %), potom slijedi starosna skupina od 41 do 50 godina (29,41 %) te starosna skupina od 31 do 40 godina (22,35 %). Najmlađa starosna skupina (do 30 godina) zastupljena je s 5,29 %, a najstarija (preko 60 godina) zastupljena je s 9,41 %. Zastupljene su sve starosne skupine ispitanika.

4.1.3. Najviša razina stručne spreme - obrazovanja

Tablica 3. Najviša razina stručne spreme - obrazovanja

3. Najviša razina stručne spreme - obrazovanja			
	Odgovor:	N	%
1.	srednja stručna/školska sprema	12	7,06
2.	viša i/ili visoka stručna sprema (stručni ili sveučilišni diplomski studij)	104	61,18
3.	poslijediplomski stručni studij (mr.) ili poslijediplomski sveučilišni specijalistički studij (univ. spec.)	36	21,18
4.	magistar znanosti (mr. sc.)	6	3,53
5.	doktor znanosti (dr. sc.)	12	7,06
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Većina ispitanika (61,18 %) ima višu i/ili visoku stručnu spremlu (stručni ili sveučilišni diplomski studij), a uz to poslijediplomski stručni studij (mr.) ili poslijediplomski sveučilišni specijalistički studij (univ. spec.) ima 21,18 % ispitanika odnosno stručnjaka za zaštitu na radu, 3,53 % su magistri znanosti, a 7,06 % doktori znanosti. Ukupno visoko obrazovanje ima 92,94 % ispitanika, dok njih tek 7,06 % ima samo srednju stručnu/školsku spremlu.

4.1.4. Ukupni radni staž

Tablica 4. Ukupni radni staž

4. Ukupni radni staž			
	Odgovor:	N	%
1.	do 3 godine	3	1,76
2.	od 4 do 10 godina	13	7,65

3.	od 11 do 20 godina	51	30,00
4.	od 21 do 30 godina	52	30,59
5.	više od 30 godina	51	30,00
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše ispitanika (30,59 %) ima ukupni radni staž od 21 do 30 godina, potom u 30 % slijede oni od 11 do 20 godina i više od 30 godina ukupnog radnog staža. Od 4 do 10 godina ukupnog radnog radno staža ima 7,65 %, a do 3 godine tek 1,76 % ispitanika. Zastupljene su sve skupine ispitanika po ukupnom radnom stažu, a u velikoj su većini oni iskusniji.

4.1.5. Znanja iz menadžmenta

Tablica 5. Znanja iz menadžmenta

5.	Znanja iz menadžmenta		
	Odgovor:	N	%
1.	nemam nikakva znanja iz menadžmenta	54	31,76
2.	pohađao/la sam seminare iz menadžmenta	91	53,53
3.	završio/la sam diplomski studij iz menadžmenta	7	4,12
4.	pohađam ili planiram upisati poslijediplomski studij iz menadžmenta	7	4,12
5.	završio/la sam poslijediplomski studij iz menadžmenta	11	6,47
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Više od polovice ispitanika (53,53 %) pohađalo je seminare iz menadžmenta, dok je 4,12 % ispitanika završilo diplomski studij iz menadžmenta, a uz to njih 4,12 % pohađa ili planira upisati poslijediplomski studij iz menadžmenta, dok je značajnih 6,47 % stručnjaka za zaštitu na radu i završilo poslijediplomski studij iz menadžmenta. S druge strane, značajnih 31,76 % stručnjaka za zaštitu na radu nema nikakva znanja iz menadžmenta.

4.2. Profil poslovnog sustava - organizacije

Druga grupa pitanja i nezavisnih varijabli „**Profil poslovnog sustava - organizacije**“ sadrži pitanja u anketnom upitniku rednih brojeva od 6. do 11., ukupno šest pitanja:

6. Broj radnika

7. Vrsta organizacije

8. Djelatnost organizacije

9. Postojanje strategije razvoja poslovnog sustava - organizacije

10. Financijska uspješnost poslovanja organizacije

11. Ocjena stanja sigurnosti na radu u organizaciji.

Sva pitanja zatvorenog su tipa s ponuđenim odgovorima od kojih su ispitanici mogli izabrati samo jedan od ponuđenih odgovora.

4.2.1. Broj radnika

Tablica 6. Broj radnika

6.	Broj radnika		
	Odgovor:	N	%
1.	do 50	41	24,12
2.	od 51 do 250	61	35,88
3.	više od 250	68	40,00
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Naviše ispitanika (40,00 %) zaposleni su kao stručnjaci za zaštitu na radu u velikim poslovnim organizacijama prema kriteriju broja radnika (više od 250 radnika), potom slijede srednje organizacija (od 51 do 250 radnika), najmanje (24,12 %) su zastupljene male organizacije (do 50 ranika). Među ispitanicima zastupljene su sve kategorije organizacija prema broju radnika (male, srednje i velike).

4.2.2. Vrsta organizacije

Tablica 7. Vrsta organizacije

7.	Vrsta organizacije		
	Odgovor:	N	%
1.	državna ili javna	73	42,94
2.	privatna	95	55,88
3.	mješovita	2	1,18
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Većina ispitanika (55,88 %) radi u privatnim organizacijama (vrsta organizacije prema vlasništvu), a u državnim ili javnim organizacijama njih 42,94 %, dok je u mješovitim organizacijama tek 1,118. %. Zastupljene su sve tri vrste organizacija prema vlasništvu.

4.2.3. Djelatnost organizacije

Tablica 8. Djelatnost organizacije

8.	Djelatnost organizacije		
	Odgovor:	N	%
1.	industrijske djelatnosti	65	38,24
2.	uslužne djelatnosti	38	22,35
3.	financijske djelatnosti	5	2,94
4.	javne djelatnosti	34	20,00
5.	administrativne djelatnosti	3	1,76
6.	ostale djelatnosti	25	14,71
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše anketiranih (38,24 %) je iz organizacija s industrijskim djelatnostima, slijede oni iz uslužnih djelatnosti (22,35 %), zatim (20,00 %) iz javnih djelatnosti. Ispitanici iz financijskih djelatnosti čine 2,94 %, a iz administrativnih 1,76 %. Ostale, prethodno neobuhvaćene djelatnosti, zastupljene su s 14,74 %.

4.2.4. Postojanje strategije razvoja poslovnog sustava - organizacije

Tablica 9. Postojanje strategije razvoja poslovnog sustava - organizacije

9.	Postojanje strategije razvoja poslovnog sustava - organizacije		
	Odgovor:	N	%
1.	organizacija nema strategiju razvoja	48	28,24
2.	strategija razvoja je u pripremi	25	14,71
3.	organizacija ima strategiju razvoja	97	57,06
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Većina (57,06 %) stručnjaka za zaštitu na radu rade u poslovnim sustavima - organizacijama koje imaju svoju strategiju razvoja, dok je kod 14,71 % organizacija strategija

razvoja u pripremi pa će i biti donesena. Organizacije koje nemaju strategiju razvoja zastupljene su s značajnih 28,24 %.

4.2.5. Financijska uspješnost poslovanja organizacije

Tablica 10. Financijska uspješnost poslovanja organizacije

10.	Financijska uspješnost poslovanja organizacije		
	Odgovor:	N	%
1.	poslovanje organizacije je financijski neuspješno (prihodi su manji od rashoda)	34	20,00
2.	poslovanje organizacije je financijski uspješno (prihodi su veći od rashoda)	119	70,00
3.	poslovanje organizacije je financijski izuzetno uspješno (prihodi su znatno veći od rashoda)	17	10,00
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Većina ispitanika (70,00 %) tvrdi da radi u organizacijama koje financijski uspješno posluju (prihodi su veći od rashoda), a njih 10,00 % u organizacijama koje posluju financijski izuzetno uspješno (prihodi su znatno veći od rashoda). No, značajni dio ispitanika (20,00 %) radi u organizacijama čije je poslovanje financijski neuspješno (prihodi su manji od rashoda).

4.2.6. Ocjena stanja sigurnosti na radu u organizaciji

Tablica 11. Ocjena stanja sigurnosti na radu u organizaciji

11.	Ocjena stanja sigurnosti na radu u organizaciji		
	Odgovor:	N	%
1.	stanje sigurnosti na radu je slabo (broj ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, uključujući i njihovu težinu, veći je od prosjeka djelatnosti)	18	10,59
2.	stanje sigurnosti na radu je dobro (broj ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, uključujući i njihovu težinu, isti je kao i prosjek djelatnosti)	72	42,35
3.	stanje sigurnosti na radu je izuzetno dobro (broj ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, uključujući i njihovu težinu, manji je od prosjeka djelatnosti)	80	47,06
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše (47,06 %) stručnjaka za zaštitu na radu kao ispitanici u anketnom istraživanju ocjenjuje stanje sigurnosti na radu u svojoj organizaciji kao izuzetno dobro (broj ozljeda na

radu i profesionalnih bolesti, uključujući i njihovu težinu, manji je od prosjeka djelatnosti). Slijedi (42,35 %) ocjena da je stanje sigurnosti na radu dobro (broj ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, uključujući i njihovu težinu, isti je kao i prosjek djelatnosti). S druge strane, značajnih 10,59 % ocjenjuje slabim stanje sigurnosti na radu (broj ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, uključujući i njihovu težinu, veći je od prosjeka djelatnosti).

4.3. Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

Treća grupa pitanja i zavisnih varijabli „**Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije**“ sadrži pitanja u anketnom upitniku rednih brojeva od 12. do 51., ukupno 40 pitanja:

12. Organizacija zaštite na radu u organizaciji,
13. Procjena rizika na radu,
14. Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji,
15. Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije,
16. Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu,
17. Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja,
18. Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu,
19. Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika,
20. Osposobljavanje radnika za rad na siguran način,
21. Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike,
22. Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu,
23. Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada,
24. Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu,
25. Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima,
26. Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada,
27. Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika,
28. Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje,

29. Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti,
30. Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada,
31. Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu,
32. Ispitivanja i održavanje radnog okoliša,
33. Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima,
34. Zaštita od stresa na radu,
35. Zaštita na radu za strane radnike,
36. Zaštita od požara i eksplozija,
37. Evakuacija i spašavanje radnika,
38. Pružanje prve pomoći,
39. Zaštita nepušača,
40. Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti,
41. Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu,
42. Ugovor i suradnja s specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika,
43. Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina),
44. Inspeksijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu,
45. Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu,
46. Zaštita na radu na privremenim radilištima,
47. Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima,
48. Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu,
49. Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu,
50. Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji,
51. Zaključak o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije.

Sva pitanja zatvorenog su tipa s ponuđenim odgovorima od kojih su ispitanici mogli izabrati samo jedan od ponuđenih odgovora. Pitanja-tvrdnje rednih brojeva u anketnom upitniku 12.-49. (Zakonski zahtjevi za pojedina područja zaštite na radu i njihova provedba u praksi pozitivno utječu na cjelokupno poslovanje i razvoj organizacije) imaju ponuđene odgovore-ocjene u rasponu 1-5 (Likertova ljestvica intenziteta), gdje je 1 i 2 negativno područje, 3 neutralno, a 4 i 5 pozitivno područje, čime su ispitanici dali svoju subjektivnu ocjenu postavljene tvrdnje.

4.3.1. Organizacija zaštite na radu u organizaciji

Tablica 12. Organizacija zaštite na radu u organizaciji

12.	Organizacija zaštite na radu u organizaciji		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	1	0,59
2.	uglavnom se ne slažem	17	10,00
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	11	6,47
4.	uglavnom se slažem	71	41,76
5.	potpuno se slažem	70	41,18
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše ispitanika (41,18 %) u svojoj ocjeni uglavnom se slaže da zakonski zahtjevi za organizaciju zaštite na radu u organizaciji i njihova provedba u praksi pozitivno utječu na cjelokupno poslovanje i razvoj organizacije, a s time se potpuno slaže 41,18 % ispitanika. Neutralno je 6,47 % ispitanika. S druge strane, s tom tvrdnjom uglavnom se ne slaže 10,00 %, au potpunosti se ne slaže samo 0,59 % stručnjaka za zaštitu na radu – ispitanika u anketnom istraživanju.

4.3.2. Procjena rizika na radu

Tablica 13. Procjena rizika na radu

13.	Procjena rizika na radu		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	5	2,94
2.	uglavnom se ne slažem	15	8,82
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	14	8,24
4.	uglavnom se slažem	61	35,88
5.	potpuno se slažem	75	44,12
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše ispitanika (44,12 %) potpuno se slaže da zakonski zahtjevi za procjenu rizika na radu pozitivno utječu na poslovanje, a 35,88 % ispitanika s tom se tvrdnjom uglavnom slaže.

Neutralno je 8,24 % ispitanika. U području negativne ocjene 8,82 % ispitanika uglavom se ne slaže, a 2,92 % potpuno se ne slaže s tom tvrdnjom.

4.3.3. Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji

Tablica 14. Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji

14.	Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	6	3,53
2.	uglavnom se ne slažem	18	10,59
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	15	8,82
4.	uglavnom se slažem	53	31,18
5.	potpuno se slažem	78	45,88
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Da zakonski zahtjev za zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji pozitivno doprinosi poslovanju i razvoju poslovnog sustava smatra velika većina ispitanika jer se njih 45,88 % potpuno s tim slaže, a još 31,18 % se uglavnom slaže. Neutralno je 8,82 % ispitanika. S tom afirmativnom tvrdnjom se uglavnom ne slaže 10,59 % ispitanika, a njih 3,53 % se s tim potpuno ne slaže.

4.3.4. Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije

Tablica 15. Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije

15.	Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	27	15,88
2.	uglavnom se ne slažem	33	19,41
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	25	14,71
4.	uglavnom se slažem	59	34,71
5.	potpuno se slažem	26	15,29
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Pozitivni doprinos poslovanju zakonskog zahtjeva za ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije najviše ispitanika (34,71 %) ocjenjuje ocjenom „uglavnom se slažem“, a njih 15,29 % se s time potpuno slaže. Neutralno je značajnih 14,71 % ispitanika. Za taj zakonskih zahtjev značajni postotak ispitanika daje ocjenu u negativnom području: 19,41 % uglavnom se ne slaže, a 15,88 % s tim se potpuno ne slaže.

4.3.5. Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu

Tablica 16. Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu

16.	Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	2	1,18
2.	uglavnom se ne slažem	12	7,06
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	22	12,94
4.	uglavnom se slažem	70	41,18
5.	potpuno se slažem	64	37,65
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

S tvrdnjom da su poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu kao zakonski zahtjev dobro propisani i da pozitivno doprinose razvoju poslovanja najviše ispitanika (41,18 %) uglavnom se slaže, a 37,65 % potpuno se slaže. Neutralno je 12,94 % ispitanika. Ipak, 7,06 % ispitanika s tom se tvrdnjom uglavnom ne slaže, a njih 1,18 % s tim se potpuno ne slaže.

4.3.6. Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja

Tablica 17. Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja

17.	Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	8	4,71
2.	uglavnom se ne slažem	14	8,24
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	11	6,47
4.	uglavnom se slažem	55	32,35
5.	potpuno se slažem	82	48,24

	Ukupno	170	100,00
--	--------	-----	--------

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Gotovo polovica ispitanika (48,24 %) potpuno se slaže s tvrdnjom da zakonski zahtjev obveze poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja pozitivno doprinosu razvoju poslovanja, a još njih gotovo trećina (32,35 %) uglavnom se s time slaže. Neutralno je 6,47 % ispitanika. Velika manjina ispitanika, njih 8,24 % uglavnom se ne slaže, a 4,71 % se potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom.

4.3.7. Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu

Tablica 18. Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu

18.	Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	7	4,12
2.	uglavnom se ne slažem	12	7,06
3.	ni se slažem, ni se ne slažem, ne znam	27	15,88
4.	uglavnom se slažem	65	38,24
5.	potpuno se slažem	59	34,71
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

S tvrdnjom da zakonski zahtjevi za poslove ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu pozitivno doprinose poslovanju organizacije uglavnom se slaže 38,24 % ispitanika, a još 34,71 % se tom tvrdnjom potpuno slaže. Neutralno je značajnih 15,88 % ispitanika. S druge strane 7,06 % ispitanika se uglavnom s tim ne slaže, a u potpunosti se slaže njih 4,12 %.

4.3.8. Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika

Tablica 19. Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika

19.	Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	8	4,71
2.	uglavnom se ne slažem	34	20,00
3.	ni se slažem, ni se ne slažem, ne znam	15	8,82
4.	uglavnom se slažem	64	37,65
5.	potpuno se slažem	49	28,82

	Ukupno	170	100,00
--	--------	-----	--------

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika kao zakonski zahtjev koji može pozitivno utjecati na razvoj poslovanja prepoznata je među stručnjacima za zaštitu na radu, njih 37,65 % se uglavnom slaže, a 28,22 % se u potpunosti s tim slaže. Neutralno je 8,82 % ispitanika. No, s tim zakonskim zahtjevom se uglavnom ne slaže značajnih 20,00 % ispitanika, a još njih 4,71 % se s tim potpuno ne slaže.

4.3.9. Osposobljavanje radnika za rad na siguran način

Tablica 20. Osposobljavanje radnika za rad na siguran način

20.	Osposobljavanje radnika za rad na siguran način		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	2	1,18
2.	uglavnom se ne slažem	16	9,41
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	8	4,71
4.	uglavnom se slažem	53	31,18
5.	potpuno se slažem	91	53,53
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Važno je saznanje da se većina (53,53 %) stručnjaka za zaštitu na radu potpuno slaže s tvrdnjom da zakonski zahtjev za osposobljavanje radnika za rad na siguran način pozitivno utječe na razvoj poslovanja, a još njih 31,18 % se s tim uglavnom slaže. Neutralno je 4,71 % ispitanika. Velika manjina ispitanika, njih 9,41 % se uglavnom ne slaže, a svega 1,18 % se potpuno ne slaže s tom tvrdnjom.

4.3.10. Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike

Tablica 21. Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike

21.	Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	3	1,76
2.	uglavnom se ne slažem	17	10,00
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	15	8,82
4.	uglavnom se slažem	54	31,76

5.	potpuno se slažem	81	47,65
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše (47,65 %) ispitanika potpuno se slaže s tvrdnjom da zakonski zahtjev za osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike pozitivno utječe na poslovanje, k tome 31,76 % ispitanika se uglavnom slaže s tom tvrdnjom. Neutralno je 8,82 % ispitanika. No, 10,00 % ispitanika se uglavnom ne slaže s tim, a 1,76 % se potpuno ne slaže s tom tvrdnjom.

4.3.11. Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu

Tablica 22. Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu

22.	Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu	N	%
	Odgovor:		
1.	potpuno se ne slažem	5	2,94
2.	uglavnom se ne slažem	14	8,24
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	23	13,53
4.	uglavnom se slažem	49	28,82
5.	potpuno se slažem	79	46,47
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Zakonski zahtjev za obvezu poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu koji pozitivno utječe na poslovanje najviše ispitanika u potpunosti podržava, a 28,82 % se uglavnom slaže s njim. Neutralno je značajnih 13,53 % ispitanika. S druge strane, 8,24 % ispitanika se uglavno ne slaže s tom tvrdnjom, a potpuno ne slaže njih 2,94 %.

4.3.12. Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada

Tablica 23. Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada

23.	Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada	N	%
	Odgovor:		
1.	potpuno se ne slažem	1	0,59
2.	uglavnom se ne slažem	7	4,12
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	26	15,29
4.	uglavnom se slažem	57	33,53

5.	potpuno se slažem	79	46,47
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše (46,47 %) ispitanika se potpuno slaže s postavljenom tvrdnjom da zakonski zahtjev za pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosne znakova na mjestima rada pozitivno utječe na poslovanje, a još trećina (33,53 %) njih uglavnom se slaže s tim. Neutralno je značajnih 15,29 % ispitanika. Svega 4,12 % ispitanika se uglavnom ne slaže, a tek 0,59 % njih se u potpunosti nje slažde s tom tvrdnjom.

4.3.13. Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu

Tablica 24. Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu

24.	Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	9	5,29
2.	uglavnom se ne slažem	16	9,41
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	26	15,29
4.	uglavnom se slažem	37	21,76
5.	potpuno se slažem	82	48,24
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Zakonski zahtjev za osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu u funkciji razvoja poslovanja najviše (48,24 %) stručnjaka za zaštitu na radu u potpunosti podržava i još 21,76 % njih uglavnom se slažu s tom tvrdnjom. Neutralno je značajnih 15,29 % ispitanika. No, 9,41 % ispitanika se uglavnom ne slaže s tom tvrdnjom i još njih 5,29 % se u potpunosti ne slaže s tim.

4.3.14. Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima

Tablica 25. Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima

25.	Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	9	5,29
2.	uglavnom se ne slažem	25	14,71
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	10	5,88

4.	uglavnom se slažem	50	29,41
5.	potpuno se slažem	76	44,71
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše (44,71 %) ispitanika se potpuno slaže s tvrdnjom da zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima pozitivno utječe na poslovanje organizacije, a 29 % njih se s tom tvrdnjom uglavnom slaže. Neutralno je 5,88 % ispitanika. Značajnih 14,71 % ispitanika se uglavnom ne slaže s tom tvrdnjom, a njih 5,29 % se s time u potpunosti ne slaže.

4.3.15. Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada

Tablica 26. Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada

26.	Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	10	5,88
2.	uglavnom se ne slažem	24	14,12
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	6	3,53
4.	uglavnom se slažem	49	28,82
5.	potpuno se slažem	81	47,65
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada kao zakonski zahtjev koji može doprinjeti boljem poslovanja najviše (47,65 %) ispitanika potpuno podržava, a još se njih 28,82 % s tim uglavnom slaže. Neutralno je svega 3,53 % ispitanika. S tom s tvrdnjom uglavnom ne slaže 14,12 % ispitanika, a 5,88 % potpuno se ne slaže.

4.3.16. Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika

Tablica 27. Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika

27.	Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	4	2,35
2.	uglavnom se ne slažem	12	7,06

3.	nit se slažem, nit se ne slažem, ne znam	22	12,94
4.	uglavnom se slažem	46	27,06
5.	potpuno se slažem	86	50,59
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Polovica (50,59 %) ispitanika potpuno se slaže s zakonskim zahtjevom posebne zaštite na radu maloljetnih radnika u funkciji razvoja poslovanja, još se 27,06 % ispitanika s tim uglavnom slaže. Neutralno je značajnih 12,94 % ispitanika. Ispitanici koji se tim ne slažu u velikoj su manjini, njih 7,06 % uglavnom se ne slaže, a svega 2,35 % s tim se u potpunosti ne slaže.

4.3.17. Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje

Tablica 28. Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje

28.	Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	4	2,35
2.	uglavnom se ne slažem	11	6,47
3.	nit se slažem, nit se ne slažem, ne znam	13	7,65
4.	uglavnom se slažem	47	27,65
5.	potpuno se slažem	95	55,88
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Većina (55,88 %) ispitanika potpuno se slaže s zakonskim zahtjevom posebne zaštite na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje kao pretpostavke odgovornom razvoju poslovanja organizacije, a s tim se zahtjevom njih još 27,65 % uglavnom slaže. Neutralno je 7,65 % ispitanika. S druge strane, 6,47 % s tom se tvrdnjom uglavnom slaže 6,47 % ispitanika, dok se njih 2,35 % potpuno ne slaže.

4.3.18. Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti

Tablica 29. Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti

29.	Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti		
	Odgovor:	N	%

1.	potpuno se ne slažem	4	2,35
2.	uglavnom se ne slažem	13	7,65
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	17	10,00
4.	uglavnom se slažem	54	31,76
5.	potpuno se slažem	82	48,24
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše (48,24 %) ispitanika potpuno se slaže s zakonskim zahtjevom posebne zaštite na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti kao pozitivnom uvjetu razvoja poslovanja, a još njih 31,76 % s tim se uglavnom slaže. Neutralno je 10,00 % ispitanika. Tek 7,65 % uglavnom se ne slaže, a 2,35 % ispitanika se u potpunosti ne slaže s tom tvrdnjom.

4.3.19. Tekst Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada

Tablica 30. Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada

30.	Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	1	0,59
2.	uglavnom se ne slažem	16	9,41
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	11	6,47
4.	uglavnom se slažem	48	28,24
5.	potpuno se slažem	94	55,29
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Većina (55,29 %) ispitanika potpuno se slaže s tvrdnjom da zakonski zahtjev za preglede, održavanje i ispitivanja sredstava rada pozitivno utječe na razvoj poslovanja, a još njih 28,24 % s tim se uglavnom slaže. Neutralno je 6,47 % ispitanika. Manjina ispitanika, njih 9,41 % s tom se tvrdnjom uglavnom slaže, a samo 0,59 % s tim se u potpunosti ne slaže.

4.3.20. Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu

Tablica 31. Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu

31.	Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	12	7,06

2.	uglavnom se ne slažem	22	12,94
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	29	17,06
4.	uglavnom se slažem	50	29,41
5.	potpuno se slažem	57	33,53
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Trećina (33,53 %) ispitanika u potpunosti se slaže s tvrdnjom da zakonski zahtjev za korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu pozitivno utječe na poslovanje, a 29,41 % s tim se uglavnom slaže. Neutralno je čak 17,06 % ispitanika. Značajnih 12,94 % s tom se tvrdnjom uglavnom ne slaže i još se njih 7,06 % potpuno ne slaže.

4.3.21. Ispitivanja i održavanje radnog okoliša

Tablica 32. Ispitivanja i održavanje radnog okoliša

32.	Ispitivanja i održavanje radnog okoliša		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	6	3,53
2.	uglavnom se ne slažem	13	7,65
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	11	6,47
4.	uglavnom se slažem	59	34,71
5.	potpuno se slažem	81	47,65
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

S tvrdnjom da zakonski zahtjev za ispitivanje i održavanje radnog okoliša pozitivno utječe na poslovanje potpuno se slaže najviše (47,65 %) stručnjaka za zaštitu na radu, a još njih 24,71 % s tim se uglavnom slaže. Neutralno je 6,47 % ispitanika. S tom se tvrdnjom uglavnom ne slaže 7,65 %, a potpuno se ne slaže te 3,53 % ispitanika.

4.3.22. Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima

Tablica 33. Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima

33.	Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	4	2,35

2.	uglavnom se ne slažem	10	5,88
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	12	7,06
4.	uglavnom se slažem	48	28,24
5.	potpuno se slažem	96	56,47
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Većina (56,47 %) ispitanika potpuno se slaže s zakonskim zahtjevom za zaštitu na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima i negovim doprinosom razvoju poslovanja organizacije, a njih 28,24 % s tim se uglavnom slaže. Neutralno je 7,06 % ispitanika. S tom se tvrdnjom uglavnom ne slaže 5,88 % ispitanika, a još njih 2,35 % se s tim potpuno ne slaže.

4.3.23. Zaštita od stresa na radu

Tablica 34. Zaštita od stresa na radu

34.	Zaštita od stresa na radu		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	13	7,65
2.	uglavnom se ne slažem	21	12,35
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	28	16,47
4.	uglavnom se slažem	39	22,94
5.	potpuno se slažem	69	40,59
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše (40,59 %) ispitanika potpuno se slaže da provedba zakonskog zahtjeva za zaštitu od stresa na radu može pozitivno utjecati na poslovanje, još 22,94 % njih s tim se uglavnom slaže. Neutralno je čak 16,47 % ispitanika. Manji dio ispitanika, njih 12,35 % uglavnom se ne slaže, 7,65 % potpuno se ne slaže s tom tvrdnjom.

4.3.24. Zaštita na radu za strane radnike

Tablica 35. Zaštita na radu za strane radnike

35.	Zaštita na radu za strane radnike		
	Odgovor:	N	%

1.	potpuno se ne slažem	13	7,65
2.	uglavnom se ne slažem	15	8,82
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	43	25,29
4.	uglavnom se slažem	43	25,29
5.	potpuno se slažem	56	32,94
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Oko trećine (32,94 %) ispitanika potpuno se slaže s tvrdnjom da zakonski zahtjev za zaštitu na radu za strane radnike pozitivno utječe na poslovanje, a još njih s tim se uglavnom slaže. Neutralno je čak 25,29 % ispitanika. S druge strane, tek 8,82 % ispitanika uglavnom se ne slaže s tom tvrdnjom, a njih 7,65 % s tim se potpuno ne slaže.

4.3.25. Zaštita od požara i eksplozija

Tablica 36. Zaštita od požara i eksplozija

36.	Zaštita od požara i eksplozija		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	5	2,94
2.	uglavnom se ne slažem	11	6,47
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	13	7,65
4.	uglavnom se slažem	44	25,88
5.	potpuno se slažem	97	57,06
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Većina (57,06 %) ispitanika potpuno se slaže s tvrdnjom da zakonski zahtjev zaštite od požara i eksplozija pozitivno utječe na poslovanje i razvoj poslovnog sustava, uz to njih 25,88 % uglavnom se slaže s tim. Neutralno je 7,65 % ispitanika. S druge strane, tek 6,47 % ispitanika uglavnom se ne slaže s tom tvrdnjom i još 2,94 % njih s tim se potpuno ne slaže.

4.3.26. Evakuacija i spašavanje radnika

Tablica 37. Evakuacija i spašavanje radnika

37.	Evakuacija i spašavanje radnika		
	Odgovor:	N	%

1.	potpuno se ne slažem	9	5,29
2.	uglavnom se ne slažem	11	6,47
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	17	10,00
4.	uglavnom se slažem	52	30,59
5.	potpuno se slažem	81	47,65
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Zakonski zahtjev za evakuaciju i spašavanje radnika u funkciji pozitivnog utjecaja na poslovanje potpuno podržava najviše (47,65 %) stručnjaka za zaštitu na radu, a još 30,59 % s tim se uglavnom slaže. Neutralno je 10 % ispitanika. U manjini su ispitanici koji imaju negativno mišljenje o tome, njih 6,47 % uglavnom se ne slaže, a 5,29 % ispitanika potpuno se ne slaže s tim zakonskim zahtjevom.

4.3.27. Pružanje prve pomoći

Tablica 38. Pružanje prve pomoći

38.	Pružanje prve pomoći		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	7	4,12
2.	uglavnom se ne slažem	9	5,29
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	11	6,47
4.	uglavnom se slažem	58	34,12
5.	potpuno se slažem	85	50,00
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Polovica ispitanika (50 %) potpuno se slaže s tvrdnjom da zakonski zahtjev za pružanje prve pomoći pozitivno utječe na poslovanje, a još oko trećine njih (34,12 %) s tim se uglavnom slaže. Neutralno je 6,47 % ispitanika. Svega 5,29 % ispitanika uglavnom se ne slaže s tom tvrdnjom i još 4,12 % njih potpuno se ne slaže.

4.3.28. Zaštita nepušača

Tablica 39. Zaštita nepušača

39.	Zaštita nepušača
------------	-------------------------

	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	12	7,06
2.	uglavnom se ne slažem	16	9,41
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	15	8,82
4.	uglavnom se slažem	55	32,35
5.	potpuno se slažem	72	42,35
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše (42,35 %) ispitanika potpuno se slaže s tvrdnjom da zakonski zahtjev za zaštitu nepušača može pozitivno utjecati na poslovanje, a još 32,25 % njih s tim se uglavnom slaže. Neutralno je 8,82 % ispitanika. Manjina ispitanika, njih 9,41 % uglavnom se ne slaže s tom tvrdnjom, a njih 7,06 % potpuno se ne slaže s time.

4.3.29. Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti

Tablica 40. Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti

40.	Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	7	4,12
2.	uglavnom se ne slažem	9	5,29
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	6	3,53
4.	uglavnom se slažem	33	19,41
5.	potpuno se slažem	115	67,65
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Velika većina (67,65 %) stručnjaka za zaštitu na radu drži da provedba zakonskog zahtjeva zabrane pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti pozitivno utječe na poslovanje, a njih 19,41 % uglavnom se s tim slaže. Neutralno je svega 3,53 % ispitanika. Tek 5,29 % ispitanika uglavnom se ne slaže s tom tvrdnjom, a njih 4,12 % e potpuno ne slaže.

4.3.30. Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu

Tablica 41. Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu

41.	Vodenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	6	3,53
2.	uglavnom se ne slažem	19	11,18
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	20	11,76
4.	uglavnom se slažem	60	35,29
5.	potpuno se slažem	65	38,24
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše (38,24 %) ispitanika potpuno se slaže s tvrdnjom da zakonski zahtjev za vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu pozitivno utječe na poslovanje i razvoj organizacije, a njih 35,29 % s tim se uglavnom slaže. Neutralno je značajnih 11,76 % ispitanika. S druge strane, 11,18 % ispitanika uglavnom se ne slaže s tom tvrdnjom, dok se njih 3,53 % potpuno ne slaže.

4.3.31. Ugovor i suradnja sa specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika

Tablica 42. Ugovor i suradnja sa specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika

42.	Ugovor i suradnja sa specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	17	10,00
2.	uglavnom se ne slažem	33	19,41
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	15	8,82
4.	uglavnom se slažem	45	26,47
5.	potpuno se slažem	60	35,29
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše (35,29 %) ispitanika potpuno se slaže s tvrdnjom da zakonski zahtjev za ugovor i suradnju sa specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika pozitivno utječe na poslovanje, a još 26,47 % njih s tim se uglavnom slaže. Neutralno je 8,82 % ispitanika. S druge strane, 19,41 % ispitanika uglavnom se ne slaže i značajnih 10 % potpuno se ne slaže s tom tvrdnjom.

4.3.32. Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina)

Tablica 43. Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina)

43.	Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina)		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	23	13,53
2.	uglavnom se ne slažem	35	20,59
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	13	7,65
4.	uglavnom se slažem	40	23,53
5.	potpuno se slažem	59	34,71
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Zakonski zahtjev za zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina) u funkciji pozitivnog utjecaja na poslovanje popuno podržava najviše (34,71 %) ispitanika, a još 23,53 % njih s tim se uglavnom slaže. Neutralno je 7,65 % ispitanika. No, u području negativne ocjene, čak 20,59 % ispitanika uglavnom se ne slaže s tom tvrdnjom i još njih 13,53 % se s time potpuno ne slaže.

4.3.33. Inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu

Tablica 44. Inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu

44.	Inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	32	18,82
2.	uglavnom se ne slažem	21	12,35
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	34	20,00
4.	uglavnom se slažem	33	19,41
5.	potpuno se slažem	50	29,41
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Da inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu kao zakonski zahtjev pozitivno utječe na poslovanje smatra najviše (29,41 %) ispitanika jer se s tom tvrdnjom potpuno slaže, a još njih 19,41 % se uglavnom slaže. Neutralno je čak 20,00 % ispitanika. Značajno je da čak 18,82 ispitanika potpuno ne slaže s tom tvrdnjom, a još 12,35 % njih uglavnom se ne slaže.

4.3.34. Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu

Tablica 45. Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu

45.	Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	17	10,00
2.	uglavnom se ne slažem	33	19,41
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	31	18,24
4.	uglavnom se slažem	53	31,18
5.	potpuno se slažem	36	21,18
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše (31,18 %) ispitanika uglavnom se slaže s zakonskim zahtjevom za prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu kao doprinosu poslovanju, a još 21,18 % njih s tim se potpuno slaže. Negativno je relativno visokih 18,24 % ispitanika. S druge strane, čak 19,41 % ispitanika s tom se tvrdnjom uglavnom ne slaže, a značajnih 10 % njih potpuno se ne slaže.

4.3.35. Zaštita na radu na privremenim radilištima

Tablica 46. Zaštita na radu na privremenim radilištima

46.	Zaštita na radu na privremenim radilištima		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	7	4,12
2.	uglavnom se ne slažem	7	4,12
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	46	27,06
4.	uglavnom se slažem	58	34,12
5.	potpuno se slažem	52	30,59
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Sa tvrdnjom da provedba zakonskog zahtjeva za zaštitu na radu na privremenim radilištima pozitivno utječe na poslovanje najviše (34,12 %) ispitanika uglavnom se slaže, a još njih 30,39 % potpuno se slaže. Velik je broj neutralnih ispitanika, njih čak 27,06 %. U negativnom području ocjene samo 4,12 % ispitanika se potpuno i uglavom slaže s tom tvrdnjom.

4.3.36. Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima

Tablica 47. Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima

47.	Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	12	7,06
2.	uglavnom se ne slažem	10	5,88
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	53	31,18
4.	uglavnom se slažem	51	30,00
5.	potpuno se slažem	44	25,88
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Kada je u pitanju zakonski zahtjev za prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima interesantno je da je najviše (31,18 %) ispitanika neutralno. U pozitivnom području ocjene 30,00 % ispitanika se uglavnom slaže, a 25,88 % njih se potpuno slaže s tom tvrdnjom. S druge strane, u manjini, 7,06 % ispitanika se potpuno ne slaže s tom tvrdnjom, a još 5,88 % njih se uglavnom ne slaže.

4.3.37. Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu

Tablica 48. Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu

48.	Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	39	22,94
2.	uglavnom se ne slažem	17	10,00
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	25	14,71
4.	uglavnom se slažem	41	24,12
5.	potpuno se slažem	48	28,24
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše (28,24 %) ispitanika potpuno se slaže s tvrdnjom da zakonski zahtjev za suradnjom s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu pozitivno utječe na poslovanje, a još 24,12 % njih s tim se uglavnom slaže. Neutralno je značajnih 14,71 % ispitanika. No, čak

22,94 % ispitanika se potpuno ne slaže s tom tvrdnjom, a još njih 10,00 % uglavnom se ne slaže.

4.3.38. Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu

Tablica 49. Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu

49.	Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu		
	Odgovor:	N	%
1.	potpuno se ne slažem	52	30,59
2.	uglavnom se ne slažem	16	9,41
3.	niti se slažem, niti se ne slažem, ne znam	30	17,65
4.	uglavnom se slažem	33	19,41
5.	potpuno se slažem	39	22,94
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Svakako je interesantno da se najviše (30,59 %) stručnjaka za zaštitu na radu potpuno ne slaže s tvrdnjom da zakonski zahtjev za prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu pozitivno utječe na uspješnost i razvoj poslovanja, a još 9,41 % njih s tom se tvrdnjom uglavnom ne slaže. Također, interesantan je i relativno velik postotak (17,65 %) neutralnih ispitanika za ovo pitanje. U području pozitivne ocjene, 22,94 % ispitanika se potpuno slaže i njih 19,41 % uglavnom se slaže s tom tvrdnjom.

4.3.39. Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji

Tablica 50. Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji

50.	Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji		
	Odgovor:	N	%
1.	zakonski zahtjevi za zaštitu na radu uopće se ne provode	17	10,00
2.	zakonski zahtjevi za zaštitu na radu uglavnom se ne provode	0	0,00
3.	ne mogu ocijeniti	9	5,29
4.	zakonski zahtjevi za zaštitu na radu uglavnom se provode	95	55,88
5.	zakonski zahtjevi za zaštitu na radu u potpunosti se provode	49	28,82
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Većina (55,88 %) ispitanika - stručnjaka za zaštitu na radu ocjenjuje da se zakonski zahtjevi za zaštitu na radu uglavnom provode u njihovoj organizaciji, znači ne u cijelosti. Ipak, da se zakonski zahtjevi za zaštitu na radu u potpunosti provode drži njih značajnih 28,22 %. Neutralno je 5,29 % ispitanika. Nema (0,00 %) ispitanika koji su se odlučili za ocjenu da se zakonski zahtjevi za zaštitu na radu uglavnom ne provode, ali značajnih 10,00 % stručnjaka za zaštitu na radu ocjenjuje da se zakonski zahtjevi za zaštitu na radu uopće ne provode u njihovim organizacijama.

Prosječna vrijednost ocjene provedbe zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji iznosi 3,94 (u rasponu ocjena 1-5), što je u pozitivnom području ocjene, uz standardnu devijaciju od 1,12 i koeficijent varijabilnosti od 28,35.

4.3.40. Zaključak o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

Tablica 51. Zaključak o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

51.	Zaključak o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije	N	%
	Odgovor:		
1.	važeci zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi uopće ne utječu pozitivno na poslovanje i razvoj organizacije, nego otežavaju poslovanje i razvoj organizacije	12	7,06
2.	važeci zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi uglavnom ne utječu pozitivno na poslovanje i razvoj organizacije	21	12,35
3.	ne mogu ocijeniti	13	7,65
4.	važeci zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi uglavnom pozitivno utječu na poslovanje i razvoj organizacije	49	28,82
5.	važeci zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi bitno pozitivno utječu na poslovanje i razvoj organizacije jer osiguravaju sigurnost na radu i poslovni razvoj organizacije	33	19,41
6.	radi omogućavanja poslovnog razvoja organizacije zakonske zahtjeve za zaštitu na radu potrebno je bitno izmijeniti	42	24,71
	Ukupno	170	100,00

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Najviše (28,82 %) ispitanika - stručnjaka za zaštitu na radu ocjenjuje da važeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi uglavnom pozitivno utječu na poslovanje i razvoj organizacije.

Potom slijede (24,71 %) oni ispitanici koji smatraju da je radi omogućavanja poslovnog razvoja organizacije zakonske zahtjeve za zaštitu na radu potrebno bitno izmijeniti.

Značajnih 19,41 % ispitanika drži da važeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi bitno pozitivno utječu na poslovanje i razvoj organizacije jer osiguravaju sigurnost na radu i poslovni razvoj organizacije.

Neutralno je, odnosno ne može ocijeniti, 7,65 % ispitanika.

S druge strane, značajnih (12,35 %) ispitanika ocjenjuje da važeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi uglavnom ne utječu pozitivno na poslovanje i razvoj organizacije, a 7,06 % ispitanika drži da važeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi uopće ne utječu pozitivno na poslovanje i razvoj organizacije, nego otežavaju poslovanje i razvoj organizacije.

Prosječna vrijednost ocjene zaključka o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije iznosi 4,15 (u rasponu ocjena 1-6), što je u pozitivnom području ocjene, uz standardnu devijaciju od 1,54 i koeficijent varijabilnosti od 37,14.

4.3.41. Kvantitativni prikaz i analiza rezultata istraživanja

Kvantitativna prikaz i analiza određenih rezultata istraživanja sadrži prikaz i analizu kvantitativnih vrijednosti zavisnih varijabli istraživanja iz III. grupe pitanja: „Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije“ (pitanja iz anketnog upitnika 1. - 49.) koje su prikazane u sljedećoj tablici:

Tablica 52. Kvantitativna analiza utjecaja zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava

Broj	Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije Zakonski zahtjevi za pojedina područja zaštite na radu i njihova provedba u praksi pozitivno utječu na cjelokupno poslovanje i razvoj organizacije:	Najniža ocjena (min)	Najviša ocjena (max)	Aritmetička sredina 1-5 (M)	Standardna devijacija (σ)	Koeficijent varijabilnosti (V) %
12.	Organizacija zaštite na radu u organizaciji	1	5	4,13	0,96	23,20
13.	Procjena rizika na radu	1	5	4,09	1,07	26,07
14.	Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji	1	5	4,05	1,14	28,06

15.	Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije	1	5	3,14	1,33	42,46
16.	Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu	1	5	4,07	0,95	23,23
17.	Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja	1	5	4,11	1,14	27,68
18.	Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu	1	5	3,92	1,08	27,45
19.	Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika	1	5	3,66	1,22	33,39
20.	Osposobljavanje radnika za rad na siguran način	1	5	4,26	1,00	23,45
21.	Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike	1	5	4,14	1,05	25,50
22.	Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu	1	5	4,08	1,09	26,82
23.	Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada	1	5	4,21	0,89	21,17
24.	Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu	1	5	3,98	1,22	30,72
25.	Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima	1	5	3,94	1,26	31,90
26.	Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada	1	5	3,98	1,27	31,91
27.	Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika	1	5	4,16	1,05	25,28
28.	Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje	1	5	4,28	1,02	23,72
29.	Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti	1	5	4,16	1,04	25,00
30.	Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada	1	5	4,28	0,99	23,03
31.	Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu	1	5	3,69	1,25	33,97
32.	Ispitivanja i održavanje radnog okoliša	1	5	4,15	1,07	25,80
33.	Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima	1	5	4,31	1,00	23,16
34.	Zaštita od stresa na radu	1	5	3,76	1,31	34,71
35.	Zaštita na radu za strane radnike	1	5	3,67	1,23	33,63
36.	Zaštita od požara i eksplozija	1	5	4,28	1,05	24,53

37.	Evakuacija i spašavanje radnika	1	5	4,09	1,15	28,01
38.	Pružanje prve pomoći	1	5	4,21	1,05	25,06
39.	Zaštita nepušača	1	5	3,94	1,24	31,41
40.	Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti	1	5	4,41	1,06	24,11
41.	Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu	1	5	3,94	1,13	28,61
42.	Ugovor i suradnja s specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika	1	5	3,60	1,39	38,51
43.	Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina)	1	5	3,45	1,48	42,74
44.	Inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu	1	5	3,28	1,48	44,98
45.	Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu	1	5	3,34	1,28	38,40
46.	Zaštita na radu na privremenim radilištima	1	5	3,83	1,04	27,25
47.	Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima	1	5	3,62	1,14	31,55
48.	Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu	1	5	3,25	1,53	47,12
49.	Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu	1	5	2,95	1,56	53,01
Aritmetička sredina 12. - 49.		1,00	5,00	3,91	1,16	30,44

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Raspon ocjena svih pojedinačnih zavisnih varijabli (pitanja u anketnom upitniku 12. - 49.) kreću se od najmanje ocjene 1 (potpuno se ne slažem) do najveće ocjene 5 (potpuno se slažem). Prosječna ocjena (aritmetička sredina) za sve određene zavisne varijable (38 pitanja u anketnom upitniku) iznosi 3,91, što je u području pozitivne ocjene, uz standardnu devijaciju 1,16 i koeficijent varijabilnosti 30,44 %.

Tablica 53. Rang utjecaja zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava

Rang po aritmetičkoj sredini - prosječnoj vrijednosti ocjene	Broj iz anketnog upitnika	Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije Zakonski zahtjevi za pojedina područja zaštite na radu i njihova provedba u praksi pozitivno utječu na cjelokupno poslovanje i razvoj organizacije:	Aritmetička sredina 1-5 (M)
1.	49.	Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu	2,95
2.	15.	Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije	3,14
3.	48.	Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu	3,25

4.	44.	Inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu	3,28
5.	45.	Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu	3,34
6.	43.	Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina)	3,45
7.	42.	Ugovor i suradnja s specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika	3,60
8.	47.	Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima	3,62
9.	19.	Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika	3,66
10.	35.	Zaštita na radu za strane radnike	3,67
11.	31.	Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu	3,69
12.	34.	Zaštita od stresa na radu	3,76
13.	46.	Zaštita na radu na privremenim radilištima	3,83
14.	18.	Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu	3,92
15.	25.	Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima	3,94
16.	39.	Zaštita nepušača	3,94
17.	41.	Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu	3,94
18.	24.	Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu	3,98
19.	26.	Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada	3,98
20.	14.	Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji	4,05
21.	16.	Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu	4,07
22.	22.	Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu	4,08
23.	37.	Evakuacija i spašavanje radnika	4,09
24.	13.	Procjena rizika na radu	4,09
25.	17.	Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja	4,11
26.	12.	Organizacija zaštite na radu u organizaciji	4,13
27.	21.	Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike	4,14
28.	32.	Ispitivanja i održavanje radnog okoliša	4,15
29.	29.	Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti	4,16
30.	27.	Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika	4,16
31.	38.	Pružanje prve pomoći	4,21
32.	23.	Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada	4,21
33.	20.	Osposobljavanje radnika za rad na siguran način	4,26
34.	36.	Zaštita od požara i eksplozija	4,28
35.	28.	Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje	4,28
36.	30.	Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada	4,28
37.	33.	Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima	4,31
38.	40.	Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti	4,41

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Raspon pojedinačnih prosječnih ocjena zavisnih varijabli kreće se od najniže ocjene 2,95 (područje neutralne ocjene) do najviše ocjene 4,41 (područje pozitivne ocjene). Prema tim rezultatima nema pojedinačnih prosječnih ocjena zavisnih varijabli u negativnom području ocjene (ocjene 1 i 2).

Stručnjaci za zaštitu na radu - ispitanici u anketnom istraživanju najnižu prosječnu ocjenu (2,95) daju zavisnoj varijabli broj 49. „Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu“ čime smatraju da taj zakonski zahtjev za zaštitu na radu i njegova provedba u poslovnoj praksi od svih zakonskih zahtjeva najmanje pozitivno utječe na cjelokupno poslovanje i razvoj poslovnog sustava - organizacije.

Stručnjaci za zaštitu na radu - ispitanici u anketnom istraživanju najvišu prosječnu ocjenu (4,41) daju zavisnoj varijabli broj 40. „Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti“ ocjenjujući da taj zakonski zahtjev za zaštitu na radu i njegova provedba u poslovnoj praksi od svih zakonskih zahtjeva najviše pozitivno utječe na cjelokupno poslovanje i razvoj poslovnog sustava - organizacije.

4.3.42. Analiza povezanosti među varijablama istraživanja

Povezanosti (korelacije) između zavisnih i nezavisnih varijabli istraživanja testirane su Pearson-ovim koeficijentom korelacije (r).

Granične vrijednosti koeficijenta korelacije (r):

Stupnjevi slobode ($N - 2$) = $170 - 2 = 168$

Razine značajnosti korelacije:

- **Izrazito značajna korelacija**** - rizik prihvaćanja postojanja korelacije između dva pokazatelja je manji od 1% ($P 0,01$), $r \geq 0,181$
- **Značajna korelacija*** - rizik prihvaćanja postojanja korelacije između dva pokazatelja je manji od 5% ($P 0,05$), $r \geq 0,138$

Testiranje značajnosti korelacije provedeno je očitavanjem vrijednosti iz tablice³⁵ koja pokazuje koliko mora najmanje iznositi r uz određeni broj stupnjeva slobode ($N - 2$) da bi on bio značajan na određenoj razini značajnosti. Korelacija ima razinu značajne korelacije ako je rizik prihvaćanja postojanja korelacije između dva pokazatelja manji od 5 %, a razinu izrazito

---

³⁵ Petz, B.: **Osnovne statističke metode za nematematičare**, 5. izdanje, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., str. 364

značajne korelacije kada je rizik prihvaćanja postojanja korelacije između dva pokazatelja manji od 1 %.

Povezanost zavisnih varijabli grupe „Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije“ (40 varijabli, broj 12.-51 u anketnom upitniku) i nezavisnih varijabli grupe „Osobni profil ispitanika“ (5 varijabli, broj 1.-5. u anketnom upitniku) prikazuje sljedeća tablica:

Tablica 54. Povezanost zavisnih varijabli i nezavisnih varijabli grupe „Osobni profil ispitanika“

Broj	Zavisne varijable III. Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije	Nezavisne varijable				
		I. Osobni profil ispitanika				
		1.	2.	3.	4.	5.
		Spol	Starost	Najviša razina stručne spreme - obrazovanja	Ukupni radni staž	Znanja iz menadžmenta
12.	Organizacija zaštite na radu u organizaciji	0,027	-0,037	-0,101	-0,033	0,023
13.	Procjena rizika na radu	0,026	0,131	-0,087	0,105	0,042
14.	Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji	0,052	-0,038	0,084	-0,052	0,089
15.	Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije	0,123	-0,049	-0,039	-0,079	-0,008
16.	Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu	0,126	0,040	-0,067	0,040	-0,036
17.	Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja	0,110	-0,141*	-0,039	-0,134	-0,025
18.	Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu	0,065	0,029	-0,032	0,072	0,005
19.	Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika	0,149*	0,079	0,090	0,081	-0,046
20.	Osposobljavanje radnika za rad na siguran način	0,121	0,029	-0,038	0,037	-0,095
21.	Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike	0,055	-0,056	-0,106	-0,024	-0,016
22.	Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu	0,060	-0,049	-0,055	-0,002	0,036
23.	Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada	0,098	-0,132	-0,051	-0,115	-0,050
24.	Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu	0,131	-0,039	-0,107	-0,051	-0,041
25.	Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima	0,146*	0,018	-0,037	0,027	-0,103
26.	Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada	0,156*	0,051	0,051	0,057	-0,035
27.	Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika	0,256**	0,003	-0,137	-0,012	-0,149*
28.	Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje	0,179*	-0,051	-0,113	-0,064	-0,077
29.	Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom	0,134	-0,039	-0,051	-0,014	-0,076

	riziku od smanjenja radne sposobnosti					
30.	Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada	0,060	-0,064	-0,008	-0,048	-0,028
31.	Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu	0,016	-0,062	0,000	-0,082	0,094
32.	Ispitivanja i održavanje radnog okoliša	0,065	-0,110	-0,059	-0,069	-0,010
33.	Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima	0,066	-0,090	-0,032	-0,066	-0,023
34.	Zaštita od stresa na radu	0,069	-0,065	-0,111	-0,006	0,163*
35.	Zaštita na radu za strane radnike	0,101	0,008	-0,114	0,031	-0,005
36.	Zaštita od požara i eksplozija	0,002	-0,065	-0,071	-0,080	-0,053
37.	Evakuacija i spašavanje radnika	0,039	-0,048	-0,101	-0,040	-0,078
38.	Pružanje prve pomoći	0,052	0,006	-0,130	0,029	-0,176*
39.	Zaštita nepušača	0,109	-0,144*	0,029	-0,162*	-0,041
40.	Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti	0,103	-0,072	-0,140*	-0,096	-0,069
41.	Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu	0,185**	-0,139	-0,047	-0,146*	-0,075
42.	Ugovor i suradnja s specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika	0,243**	-0,056	-0,010	-0,046	-0,053
43.	Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina)	0,053	0,012	-0,003	-0,016	-0,084
44.	Inspeksijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu	0,073	-0,054	0,092	-0,060	0,068
45.	Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu	0,203**	-0,045	-0,032	-0,041	-0,048
46.	Zaštita na radu na privremenim radilištima	0,087	-0,093	-0,131	-0,117	-0,172*
47.	Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima	0,068	-0,179*	0,019	-0,201**	-0,005
48.	Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu	0,233**	-0,055	-0,044	-0,051	-0,103
49.	Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu	-0,069	0,003	0,080	0,019	0,050
50.	Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji	0,044	-0,009	-0,075	0,009	0,025
51.	Zaključak o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije	0,005	0,040	-0,126	0,032	0,015

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

Statističkom analizom koeficijenta korelacije između grupe nezavisnih varijabli „Osobni profil ispitanika“ i grupe zavisnih varijabli „Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije“ utvrđene su sljedeće statističke povezanosti:

1. Spol → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

Žene, u odnosu na muškarce, daju višu ocjenu sljedećim zavisnim varijablama:

- „Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,149^*$).
- „Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,146^*$).
- „Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,156^*$).

- „Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,256^{**}$).
- „Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,179^*$).
- „Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,185^{**}$).
- „Ugovor i suradnja s specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,243^{**}$).
- „Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,203^{**}$).
- „Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,233^{**}$).

Najjača povezanost Spol → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije:

- „Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,256^{**}$).

2. Starost → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

Što su ispitanici stariji daju niže ocjene sljedećim zavisnim varijablama:

- „Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja“ (značajna negativna korelacija $r = -0,141^*$).
- „Zaštita nepušača“ (značajna negativna korelacija $r = -0,144^*$).
- „Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima“ (značajna negativna korelacija $r = -0,170^*$).

Najjača povezanost Starost → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije:

- „Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima“ (značajna negativna korelacija $r = -0,170^*$).

3. Najviša razina stručne spreme - obrazovanja → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

Utvrđena je samo jedna povezanost:

- Što ispitanici imaju višu razinu stručne spreme - obrazovanja daju nižu ocjenu zavisnoj varijabli „Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti“ (značajna negativna korelacija $r = -0,140^*$).

4. Ukupni radni staž → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

Što ispitanici imaju više ukupnog radnog staža daju niže ocjene sljedećim zavisnim varijablama:

- „Zaštita nepušača“ (značajna negativna korelacija $r = -0,162^*$).
- „Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu“ (značajna negativna korelacija $r = -0,146^*$).
- „Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima“ (izrazito značajna negativna korelacija $r = -0,201^{**}$).

Najjača povezanost Ukupni radni staž → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije:

- „Zaštita nepušača“ (značajna negativna korelacija $r = -0,162^*$).

5. Znanja iz menadžmenta → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

- Što ispitanici imaju više znanja iz menadžmenta daju više ocjene zavisnoj varijabli „Zaštita od stresa na radu“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,163^*$).

Što ispitanici imaju više znanja iz menadžmenta daju niže ocjene sljedećim zavisnim varijablama:

- „Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti“ (značajna negativna korelacija $r = -0,149^*$).
- „Pružanje prve pomoći“ (značajna negativna korelacija $r = -0,176^*$).
- „Zaštita na radu na privremenim radilištima“ (značajna negativna korelacija $r = -0,172^*$).

Najjača povezanost Znanja iz menadžmenta → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije:

- „Pružanje prve pomoći“ (značajna negativna korelacija $r = -0,176^*$).

Najjača povezanost Profil ispitanika → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije:

Spol → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije:

- „Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,256^{**}$).

Povezanost zavisnih varijabli grupe „Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije“ (40 varijabli, broj 12.-51 u anketnom upitniku) i nezavisnih varijabli grupe „Profil poslovnog sustava - organizacije“ (5 varijabli, broj 6., 7., 9., 10. i 11.) u anketnom upitniku) prikazuje sljedeća tablica:

Tablica 55. Povezanost zavisnih varijabli i nezavisnih varijabli grupe „Profil poslovnog sustava - organizacije“

Broj	Zavisne varijable	Nezavisne varijable				
		II. Profil poslovnog sustava - organizacije				
		6.	7.	9.	10.	11.
	III. Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije	Broj radnika	Vrsta organizacije	Postojanje strategije razvoja poslovnog sustava - organizacije	Financijska uspješnost poslovanja organizacije	Ocjena stanja sigurnosti na radu u organizaciji
12.	Organizacija zaštite na radu u organizaciji	-0,074	0,241**	0,229**	0,265**	0,120
13.	Procjena rizika na radu	-0,060	0,136	0,242**	0,191**	0,134
14.	Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji	0,070	0,138*	0,316**	0,230**	-0,026
15.	Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije	-0,078	0,060	0,252**	0,168*	0,121
16.	Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu	0,184**	0,097	0,374**	0,107	0,015
17.	Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja	0,125	-0,001	0,245**	0,143*	0,039
18.	Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu	-0,020	0,123	0,361**	0,170*	0,113
19.	Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika	-0,023	-0,208**	0,191**	0,002	0,371**
20.	Osposobljavanje radnika za rad na siguran način	0,006	0,078	0,370**	0,093	0,173*
21.	Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike	-0,026	0,191**	0,347**	0,097	0,114
22.	Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu	-0,069	0,151*	0,303**	0,103	0,059
23.	Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada	0,112	0,193**	0,314**	0,106	0,009

24.	Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu	0,279**	0,044	0,302**	0,006	-0,166
25.	Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima	0,016	-0,060	0,231**	0,086	0,431**
26.	Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada	0,074	-0,146	0,216**	0,049	0,433**
27.	Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika	0,068	-0,036	0,114	0,008	0,133
28.	Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje	0,025	0,090	0,120	0,041	0,065
29.	Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti	0,020	0,069	0,189**	0,050	0,044
30.	Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada	0,102	0,070	0,390**	0,209**	0,013
31.	Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu	0,085	0,085	0,252**	0,077	0,000
32.	Ispitivanja i održavanje radnog okoliša	0,118	0,105	0,317**	0,241**	0,013
33.	Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima	0,066	0,191**	0,256**	0,167*	0,080
34.	Zaštita od stresa na radu	-0,032	0,239**	0,255**	0,201**	-0,010
35.	Zaštita na radu za strane radnike	-0,013	0,107	0,088	0,110	0,104
36.	Zaštita od požara i eksplozija	0,032	0,148*	0,266**	0,174*	0,109
37.	Evakuacija i spašavanje radnika	-0,009	0,172*	0,239**	0,139*	0,136
38.	Pružanje prve pomoći	0,074	0,083	0,325**	0,088	0,170*
39.	Zaštita nepušača	-0,008	0,161*	0,278**	0,114	0,029
40.	Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti	0,020	0,228*	0,195**	0,113	-0,029
41.	Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu	0,125	0,045	0,306**	0,135	0,173*
42.	Ugovor i suradnja s specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika	0,102	-0,143	0,216**	0,041	0,363**
43.	Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina)	-0,011	-0,107	0,149*	0,072	0,294**
44.	Inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu	-0,166*	0,000	0,051	0,125	0,015
45.	Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu	0,022	-0,087	0,243**	0,067	0,234**
46.	Zaštita na radu na privremenim radilištima	-0,032	0,141*	0,202**	0,096	0,098
47.	Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima	0,081	0,029	0,010	0,120	-0,064
48.	Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu	0,031	-0,250**	0,206*	-0,013	0,351**
49.	Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu	-0,065	-0,108	0,132	-0,013	0,041
50.	Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji	0,059	0,045	0,513**	0,225**	0,350**
51.	Zaključak o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije	0,209**	0,154*	0,229**	0,182**	-0,135

Izvor: Autorica prema rezultatima istraživanja

6. Broj radnika → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

➤ Ispitanici koji rade kao stručnjaci za zaštitu na radu u organizacijama s više radnika daju niže ocjene zavisnoj varijabli: „Inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu“ (značajna negativna korelacija $r = -0,166^*$).

Ispitanici koji rade kao stručnjaci za zaštitu na radu u organizacijama s više radnika daju više ocjene sljedećim zavisnim varijablama:

➤ „Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,184^{**}$).

➤ „Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,279^{**}$).

➤ „Zaključak o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,209^{**}$).

Najjača povezanost Broj radnika → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije:

➤ „Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,279^{**}$).

7. Vrsta organizacije → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

Ispitanici koji rade kao stručnjaci za zaštitu na radu u privatnim organizacijama, u odnosu na one koji rade u državnim ili javnim organizacijama, daju više ocjene sljedećim zavisnim varijablama:

➤ „Organizacija zaštite na radu u organizaciji“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,241^{**}$).

➤ „Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,138^*$).

➤ „Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,191^{**}$).

➤ „Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,151^*$).

➤ „Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,193^{**}$).

- „Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,191^{**}$).
- „Zaštita od stresa na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,239^{**}$).
- „Zaštita od požara i eksplozija“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,148^*$).
- „Evakuacija i spašavanje radnika“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,172^*$).
- „Zaštita nepušača“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,161^*$).
- „Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,228^{**}$).
- „Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,141^*$).
- „Zaključak o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,154^*$).

Ispitanici koji rade kao stručnjaci za zaštitu na radu u privatnim organizacijama, u odnosu na one koji rade u državnim ili javnim organizacijama, daju niže ocjene sljedećim zavisnim varijablama:

- „Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika“ (izrazito značajna negativna korelacija $r = -0,208^{**}$).
- „Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu“ (izrazito značajna negativna korelacija $r = -0,250^{**}$).

Najjača povezanost Vrsta organizacije → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije:

- „Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu“ (izrazito značajna negativna korelacija $r = -0,250^{**}$).

9. Postojanje strategije razvoja poslovnog sustava - organizacije → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

„Postojanje strategije razvoja poslovnog sustava - organizacije“ kao nezavisna varijabla pozitivno korelira s velikom većinom (34 od 40) grupe zavisnih varijabli „Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije“ od kojih se ističe 13 najjačih povezanosti - Ispitanici koji rade u organizacijama koje imaju strategiju razvoja, u odnosu na one koji je nemaju, daju više ocjene sljedećim zavisnim varijablama:

- „Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,316^{**}$).

- „Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,374^{**}$).
- „Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,361^{**}$).
- „Osposobljavanje radnika za rad na siguran način“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,370^{**}$).
- „Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,347^{**}$).
- „Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,303^{**}$).
- „Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,314^{**}$).
- „Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,302^{**}$).
- „Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,390^{**}$).
- „Ispitivanja i održavanje radnog okoliša“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,317^{**}$).
- „Pružanje prve pomoći“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,325^{**}$).
- „Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,306^{**}$).
- „Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,513^{**}$).

Najjača povezanost Postojanje strategije razvoja poslovnog sustava - organizacije → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije:

- „Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,513^{**}$).

10. Financijska uspješnost poslovanja organizacije → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

Što je financijsko poslovanje organizacije uspješnije stručnjaci za zaštitu na radu daju više ocjene sljedećim zavisnim varijablama:

- „Organizacija zaštite na radu u organizaciji“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,265^{**}$).
- „Procjena rizika na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,191^{**}$).
- „Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,230^{**}$).
- „Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,168^*$).
- „Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,143^*$).
- „Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,170^*$).
- „Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,209^{**}$).
- „Ispitivanja i održavanje radnog okoliša“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,241^{**}$).
- „Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,167^{**}$).
- „Zaštita od stresa na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,201^{**}$).
- „Zaštita od požara i eksplozija“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,174^{**}$).
- „Evakuacija i spašavanje radnika“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,139^{**}$).
- „Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,225^{**}$).
- „Zaključak o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,182^{**}$).

Najjača povezanost Financijska uspješnost poslovanja organizacije → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije:

- „Organizacija zaštite na radu u organizaciji“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,265^{**}$).

11. Ocjena stanja sigurnosti na radu u organizaciji → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

Što je stanje sigurnosti na radu u organizaciji bolje stručnjaci za zaštitu na radu daju više ocjene sljedećim zavisnim varijablama:

- „Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,371^{**}$).
- „Osposobljavanje radnika za rad na siguran način“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,173^*$).
- „Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,431^{**}$).
- „Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,433^{**}$).
- „Zaštita od požara i eksplozija“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,170^*$).
- „Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu“ (značajna pozitivna korelacija $r = 0,173^*$).
- „Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina)“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,363^{**}$).
- „Inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,294^{**}$).
- „Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,234^{**}$).
- „Zaštita na radu na privremenim radilištima“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,351^{**}$).
- „Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,350^{**}$).

Najjača povezanost Ocjena stanja sigurnosti na radu u organizaciji → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije:

- „Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,433^{**}$).

Najjača povezanost Profil poslovnog sustava - organizacije → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava – organizacije:

Postojanje strategije razvoja poslovnog sustava - organizacije → Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

- „Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji“ (izrazito značajna pozitivna korelacija $r = 0,513^{**}$).

5. ZAKLJUČAK

U postupku istraživanja ostvareni su svi postavljeni zadaci istraživanja: identificirani su, prikazani i analizirani zakonski zahtjevi za zaštitu na radu na radu u poslovnom sustavu, koncipiran je i izrađen online anketni upitnik, provedeno je anketno istraživanje, prikazani su i analizirani rezultati anketnog istraživanja, utvrđen je utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava.

Izabrane metode istraživanja: deskriptivna metoda, metoda komparacije, induktivna metoda, deduktivna metoda, metoda anketnog istraživanja, te statističke metode i tehnike u istraživanju su se potvrdile kao prikladne i učinkovite za istraživanje predmeta istraživanja.

Ostvarenjem svih postavljenih zadataka istraživanja, uz učinkovitu primjenu izabranih metoda istraživanja, na osnovi identificiranog problema i postavljenog istraživačkog pitanja, ostvaren je cilj istraživanja: utvrđen je utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava.

Prema rezultatima istraživanja ima ukupno 38 zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u poslovnom sustavu. Tako utvrđeni zakonski zahtjevi identificirani su i grupirani analizom Zakona o zaštiti na radu, N. N. br. 71/14., 118/14., 154/14. Na te se zakonske zahtjeve u njihovoj provedbi u poslovnoj praksi nadovezuje odredbe pripadajućih podzakonskih akata odnosno pravilnika, koji su i doneseni na osnovi Zakona o zaštiti na radu.

Na osnovi analize anketnog istraživanja, u kojoj su nezavisne varijable istraživanja bili utvrđeni zakonski zahtjevi za zaštitu na radu u poslovnom sustavu, a koja je provedena na reprezentativnom uzorku ispitanika u osobama stručnjaka za zaštitu na radu zaposlenih u poslovnim sustavima u Hrvatskoj, utvrđen je utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava, kao i njihova povezanost s postavljenim zavisnim varijabla istraživanja: osobni profil ispitanika i profil poslovnog sustava - organizacije.

Premda je provedba propisanih zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu zakonska obveza, što znači da se ti zahtjevi moraju provoditi u poslovnoj praksi, analiza rezultata istraživanja pokazuje da se zakonski zahtjevi za zaštitu na radu u potpunosti provode u manje od trećine (28,82 %) poslovnih sustava. Ipak, većina ispitanika (55,88 %) ocjenjuje da se zakonski zahtjevi za zaštitu na radu uglavnom provode. No, rezultati istraživanja upozoravaju na

činjenicu da se u značajnih 10 % poslovnih sustava u Hrvatskoj zakonski zahtjevi za zaštitu na radu uopće ne provode.

Kada je riječ o pojedinačnim zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu i njihovom utjecaju na razvoj poslovnih sustava, prema rezultatima istraživanja, najveći pozitivni utjecaj imaju: zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti, zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima, te pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada. Njih potom slijede ostali utvrđeni zakonski zahtjevi za zaštitu na radu u poslovnom sustavu. To navodi na zaključak da su osnovni preduvjeti sigurnog rada i uspješnog poslovanja tehnički aspekti sigurnosti radnog okoliša i ljudski aspekti u vidu kulture rada radnika i organizacije, odnosno sigurnosne i organizacijske kulture. Upravo je menadžment sigurnosti na radu ali i cjelokupni menadžment poslovnog sustava odgovoran za provedbu i stalno unapređivanje ovih preduvjeta rada i poslovanja, a time i stalnog razvoja poslovnog sustava.

Važno je saznanje da, prema rezultatima istraživanja, najmanji utjecaj na poslovanje i razvoj poslovnog sustava imaju sljedeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu: prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu, ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije, suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu te inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu. Iz toga se može zaključiti da sankcije za neprovedbu zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu ne mogu, same po sebi, preventivno i pozitivno utjecati na poboljšanje stanja sigurnosti na radu i razvoj poslovnog sustava, nego je potrebno razvijati bolju i učinkovitiju suradnju državnih i javnih tijela s menadžmentom poslovnog sustava s ciljem unapređivanja stanja sigurnosti na radu i poslovanja.

Kada su u pitanju povezanosti odnosno ovisnosti utjecaja zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava u odnosu na profil stručnjaka za zaštitu na radu i profil organizacije važno je saznanje, prema korelacijskoj analizi rezultata istraživanja, da pozitivni utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava najviše ovisi o postojanju strategije razvoja poslovnog sustava - organizacije čime je dokazana i bolja provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji. To saznanje osnova je za zaključak da menadžmenti sigurnosti na radu sa cjelokupnim menadžmentom poslovnog sustava treba težiti donošenju i stalnom usklađivanju strategije razvoja poslovnog sustava i u sklopu nje i strategije razvoja sigurnosti na radu u poslovnom sustavu. Takve strategije

osnova su za operativno planiranje i učinkovitu provedbu zaštite na radu u poslovnom sustavu, što uključuje i cjelovitu provedbu zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u poslovnom sustavu s ciljem razvoja sigurnosti na radu i cjelokupnog poslovnog sustava.

Za opći zaključak, među ispitanicima, o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije prevladava (28,82 %) mišljenje da važeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi uglavnom pozitivno utječu na poslovanje i razvoj organizacije. To je važno i, može se reći, optimistično saznanje. No, s druge strane, značajnih 12,35 ispitanika drži da važeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi uglavnom ne utječu pozitivno na poslovanje i razvoj organizacije. Pritom je posebno važno saznanje da čak 27,41 % stručnjaka za zaštitu na radu smatra da radi omogućavanja poslovnog razvoja organizacije zakonske zahtjeve za zaštitu na radu je potrebno bitno izmijeniti. Iz toga se može izvući opći zaključak da provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu ima pozitivni utjecaj na poslovanje i razvoj poslovnog sustava, ali i da se odredbe zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu moraju kontinuirano analizirati i poboljšavati kao bi njihov pozitivni utjecaj na razvoj poslovnih sustava bio što veći.

Za nastavak istraživanja predlaže se detaljno istraživanje utjecaja pojedinih zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava, posebno onih koji u svojoj provedbi u poslovnoj praksi najviše i najmanje utječu na razvoj poslovnih sustava.

LITERATURA

1. Anđelković, B., Nikolić, V., Taradi, J.: **Komparativna analiza zakonskih obveza za rad stručnjaka za zaštitu na radu u Srbiji i Hrvatskoj**, V. Međunarodni stručno-znanstveni skup: „Zaštita na radu i zaštita zdravlja“, Zadar, Hrvatska, 17-20.IX.2014., Zbornik radova, 685-690, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, 2014.
2. Анђелковић, Б.: **Основи система заштите**, Универзитет у Нишу Факултет заштите на раду у Нишу, Ниш, 2010.
3. Buble, M. (red.) i dr.: **Strateški menadžment**, Sinergija, Zagreb, 2005.
4. Cigula, M.: **Opasnosti na radu i zaštita**, u: Mulc, A. (ured.) i dr.: **Inženjerski priručnik, Proizvodno strojarstvo, Treći svezak: Organizacija proizvodnje**, Školska knjiga, Zagreb, 2002.
5. Drucker, P.: **Najvažnije o menadžmentu**, M.E.P. Consult i dr., Zagreb, 2005.
6. Grošanić, N.: **Projektni pristup u implementaciji propisa sigurnosti u poslovnom sustavu**, III. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem: "Menadžment i sigurnost", Zbornik radova, str. 171-183, Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2008.
7. Fabijanić, K.: Kacian, N., Štefan, V.: **Priručnik stručnjaka za zaštitu na radu**, IPROZ, Zagreb, 2004.
8. Fernandez-Muniz, B., Montes-Peon, J. M., Vazquez-Ordas, J. C.: **Relation between occupational safety and firm performance**, Safety Science, 47, 2009, 980-991
9. Jordan, W.: **Ključni elementi uspješnosti američkih programa sigurnosti**, Rad i sigurnost, III, 2, 1999., Zagreb, 125-134
10. Kacian, N.: **Fenomenologija zaštite na radu u sustavu znanosti**, Sigurnost, XXVI, 2, 1984
11. Kacian, N.: **Osnove sigurnosti**, IPROZ, Zagreb, 2000.
12. Muftić, O., Milčić, D.: **Dizajn i sigurnost**, IPROZ, Zagreb, 2002.
13. Nikolić, V., Savić, S., Taradi J.: **Zaštita na radu kao aspekt društveno odgovornog poslovanja**, 13. Međunarodni simpozij o kvaliteti "Kvaliteta i društvena odgovornost", Solin, Hrvatska, 15-16.3.2012., Zbornik radova, 13-25, Hrvatsko društvo menadžera kvalitete, Zagreb, 2012.
14. Pap, Đ.: **Stanje zaštite na radu u 2015. godini**, Sigurnost, 58, 4, 2016, 391-404

15. Petersen, D.: **Techniques of Safety Management: A system approach**, American society of safety engineers, Des Plaines, 2003.
16. Petz, B.: **Osnovne statističke metode za nematematičare**, 5. izdanje, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004.
17. Roland H.E., Moriarty B.: **System Safety Engineering and Management**, John Wiley & Sons, USA, 1990.
18. Šokčević, S.: **Zaštita zdravlja i sigurnost na radu, Zbirka propisa s komentarskim bilješkama**, TIM Press, Zagreb, 2006.
19. Šokčević, S.: **Industrijska demokracija i zaštita na radu**, Tim press, Zagreb, 2006.
20. Taboršak, D.: **Studij rada**, Orgdata, Zagreb, 1994.
21. Taradi, J. Grošanić, N., Lalić, Ž., Nikolić, V., Pavlič, M., Petkovski, M., Smajla, N., Šijaković, A.: **Odbor za zaštitu na radu, Zakonska regulativa i istraživanje prakse**, The European Society of Safety Engineers, Zagreb, 2014.
22. Taradi, J., Grošanić, N.: **Procesni pristup i model upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti u poslovnom sustavu**, II. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem: "Menadžment i sigurnost", Zbornik radova, str. 60-76, Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2007.
23. Taradi, J., Grošanić, N.: **Model procesa planiranja sigurnosti i zaštite na radu u poslovnom sustavu**, V. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem: "Menadžment i sigurnost", Čakovec, Hrvatska, 9.6.2010., Zbornik radova, 232-244, Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Zagreb, 2010.
24. Taradi, J. (urednik): **Zakon o zaštiti na radu i Zakon o Inspektoratu rada**, Europsko društvo inženjera sigurnosti (The European Society of Safety Engineers), Zagreb, 2014.
25. Taradi, J., (redaktor), i dr.: **Stručnjak za zaštitu na radu, istraživanje problematike rada samostalnog stručnjaka za zaštitu na radu u srednje velikim poslovnim organizacijama u Hrvatskoj**, Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Zagreb, 2010.
26. Taradi, J., (redaktor), i dr.: **Služba zaštite na radu, istraživanje problematike organizacije i rada službi zaštite na radu u poslovnim organizacijama u Hrvatskoj**, Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Zagreb, 2009.
27. Učur, Đ. M.: **Nomotehnika**, Veleučilište u Rijeci, Rijeka, 2007.
28. Weihrich, H, Koontz, H.: **Menedžment**, Mate, Zagreb, 1998.
29. Žugaj, M., Šehanović, J., Cingula, M.: **Organizacija**, TIVA, FOI, Varaždin, 2004.

Propisi

30. Zakon o zaštiti na radu, NN. br. 71/14., 118/14., 154/14.

Internetske stranice

31. European Agency for Safety and Health at Work, <http://europe.osha.eu.int> (8.5.2017.)

32. Hrvatska gospodarska komora, Registar poslovnih subjekata,
<http://www1.biznet.hr/HgkWeb/do/fullSearchPost>, (30.3.2017.)

33. International Labour Organization (ILO), <http://www.ilo.org> (8.5.2017.)

34. International World Health Organization (WHO), <http://www.who.org> (8.5.2017.)

SAŽETAK

Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava

Istraživanjem je utvrđen utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava u Hrvatskoj. Korištene su istraživačke metode: deskriptivna metoda, metoda komparacije, induktivna metoda, deduktivna metoda, metoda anketnog istraživanja, te statističke metode i tehnike. Online anketno istraživanje provedeno je na reprezentativnom uzorku ispitanika u osobama stručnjaka za zaštitu na radu zaposlenih u poslovnim sustavima u Hrvatskoj. Identificirano je i analizirano ukupno 38 zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u poslovnom sustavu. Prema rezultatima istraživanja, zakonski zahtjevi za zaštitu na radu u potpunosti se provode u manje od trećine (28,82 %) poslovnih sustava u Hrvatskoj, ali se u većini (55,88 %) poslovnih sustava uglavnom odnosno većim dijelom provode. Među pojedinačnim zakonskim zahtjevima za zaštitu na radu i njihovom utjecaju na razvoj poslovnih sustava, prema rezultatima istraživanja, najveći pozitivni utjecaj imaju: zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti, zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima, te pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada. Najmanji utjecaj na poslovanje i razvoj poslovnog sustava imaju sljedeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu: prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu, ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije, suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu te inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu. Rezultati istraživanja pokazuju da važeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi uglavnom pozitivno utječu na poslovanje i razvoj organizacije, a time se potvrđuje obveza da se odredbe zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu moraju kontinuirano analizirati i poboljšavati kao bi njihov pozitivni utjecaj na razvoj poslovnih sustava bio što veći. Pozitivni utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava najviše ovisi o postojanju strategije razvoja poslovnog sustava. Prema tome, menadžmenti sigurnosti na radu sa cjelokupnim menadžmentom poslovnog sustava treba težiti donošenju i stalnom usklađivanju strategije razvoja poslovnog sustava te u sklopu nje i strategije razvoja sigurnosti na radu u poslovnom sustavu. Takve strategije osnova su za operativno planiranje i učinkovitu provedbu zaštite na radu u poslovnom sustavu, što uključuje i cjelovitu provedbu zakonskih zahtjeva za zaštitu na

radu u poslovnom sustavu s ciljem razvoja sigurnosti na radu i cjelokupnog poslovnog sustava.

Ključne riječi: menadžment, poslovni sustav, zakonski zahtjev, zaštita na radu.

SUMMARY

The effect of occupational safety and health regulations on the development of business systems

Research has shown a significant effect of the legal requirements for occupational safety and health on the development of business systems in Croatia. Research methods used were: descriptive research, comparative method, inductive and deductive methods, survey method and statistical methods and techniques. An online survey was conducted on a representative sample of occupational safety and health professionals working within business systems in Croatia. A total of 38 legal requirements for occupational safety and health in business systems have been identified and analysed. Research has shown that occupational safety and health regulations are being fully implemented in less than one third (28.82 %) of business systems in Croatia, and in the majority (55.88 %) of business systems only partial implementation has been detected. From among the applicable occupational safety and health requirements and their effects on the development of business systems, according to results, the following have the most positive effect: prohibition of alcohol and drug use at the workplace, safe handling of hazardous substances, chemicals and biological agents, and inspection, maintenance and testing of work equipment. The following occupational safety and health requirements have the weakest impact on the functioning and development of business systems: misdemeanour legislation and sanctions for failure to implement occupational safety and health regulations, entering into contracts with and performance of occupational safety and health works by registered external contractors, collaboration with government bodies and institutes in charge of occupational safety and health and inspection of occupational safety and health compliance and implementation. The results of research show that occupational safety and health regulations and their practical implementation have the most positive effects on operations and business development, thus confirming the obligation of continuous analysis and improvement of the provisions of occupational safety and health regulations, so as to increase their positive impact on the development of business systems. The positive impact of the occupational safety and health regulations on the development of

business systems mostly depends on the existence of a business system development strategy. Accordingly, the occupational safety and health management in collaboration with the business system management have to strive to adopt and continuously harmonise the existing business system development strategy and, within its framework, also development strategy for occupational safety and health in the business system. Such strategies constitute the basis for operational planning and efficient implementation of occupational safety and health in the business system, which includes a comprehensive implementation of occupational safety and health regulations in the business system as a means of developing occupational safety and health and the overall business system.

Key words: management, business system, legal requirement, occupational safety and health.

PRILOZI

- I. Anketni upitnik: Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava

ANKETNI UPITNIK (ZA ONLINE ANKETU):

UTJECAJ ZAKONSKIH ZAHTJEVA ZA ZAŠTITU NA RADU NA RAZVOJ POSLOVNIH SUSTAVA

I. Osobni profil ispitanika

1.	Spol:	odaberite samo jedan odgovor
1	muški	
2	ženski	

2.	Starost:	odaberite samo jedan odgovor
1	do 30 godina	
2	31 do 40 godina	
3	41 do 50 godina	
4	51 do 60 godina	
5	preko 60 godina	

3.	Najviša razina stručne spreme - obrazovanja:	odaberite samo jedan odgovor
1	srednja stručna/školska sprema	
2	viša i/ili visoka stručna sprema (stručni ili sveučilišni diplomski studij)	
3	poslijediplomski stručni studij (mr.) ili poslijediplomski sveučilišni specijalistički studij (univ. spec.)	
4	magistar znanosti (mr. sc.)	
5	doktor znanosti (dr. sc.)	

4.	Ukupni radni staž:	odaberite samo jedan odgovor
1	do 3 godine	
2	od 4 do 10 godina	
3	od 11 do 20 godina	
4	od 21 do 30 godina	
5	više od 30 godina	

5.	Znanja iz menadžmenta:	odaberite samo jedan odgovor
1	nemam nikakva znanja iz menadžmenta	
2	pohađao/la sam seminare iz menadžmenta	
3	završio/la sam diplomski studij iz menadžmenta	
4	pohađam ili planiram upisati poslijediplomski studij iz menadžmenta	
5	završio/la sam poslijediplomski studij iz menadžmenta	

II. Profil poslovnog sustava - organizacije

6.	Broj radnika:	odaberite samo jedan odgovor
1	do 50	
2	od 51 do 250	
3	više od 250	

7.	Vrsta organizacije:	odaberite samo jedan odgovor
1	državna ili javna	
2	privatna	
3	mješovita	

8.	Djelatnost organizacije:	odaberite samo jedan odgovor
1	industrijske djelatnosti	
2	uslužne djelatnosti	
3	financijske djelatnosti	
4	javne djelatnosti	
5	administrativne djelatnosti	
6	ostale djelatnosti	

9.	Postojanje strategije razvoja poslovnog sustava - organizacije:	odaberite samo jedan odgovor
1	organizacija nema strategiju razvoja	
2	strategija razvoja je u pripremi	
3	organizacija ima strategiju razvoja	

10.	Financijska uspješnost poslovanja organizacije:	odaberite samo jedan odgovor
1	poslovanje organizacije je financijski neuspješno (prihodi su manji od rashoda)	
2	poslovanje organizacije je financijski uspješno (prihodi su veći od rashoda)	
3	poslovanje organizacije je financijski izuzetno uspješno (prihodi su znatno veći od rashoda)	

11.	Ocjena stanja sigurnosti na radu u organizaciji:	odaberite samo jedan odgovor
1	stanje sigurnosti na radu je slabo (broj ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, uključujući i njihovu težinu, veći je od prosjeka djelatnosti)	
2	stanje sigurnosti na radu je dobro (broj ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, uključujući i njihovu težinu, isti je kao i prosjek djelatnosti)	
3	stanje sigurnosti na radu je izuzetno dobro (broj ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, uključujući i njihovu težinu, manji je od prosjeka djelatnosti)	

III. Utjecaj zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije

Zakonski zahtjevi za pojedina područja zaštite na radu i njihova provedba u praksi pozitivno utječu na cjelokupno poslovanje i razvoj organizacije:						
odaberite samo jednu ocjenu uz svaku tvrdnju						
Odabirom odgovora u rasponu od 1 do 5 (gdje je 1 i 2 negativno područje, 3 neutralno, a 4 i 5 pozitivno područje) dajete svoju subjektivnu ocjenu postavljene tvrdnje.	--	-	0	+	++	
	potpuno se ne slažem	uglavnom se ne slažem	niti se slažem niti se ne slažem, ne znam	uglavnom se slažem	potpuno se slažem	
12.	Organizacija zaštite na radu u organizaciji	1	2	3	4	5
13.	Procjena rizika na radu	1	2	3	4	5
14.	Zapošljavanje i rad stručnjaka za zaštitu na radu u organizaciji	1	2	3	4	5
15.	Ugovaranje i obavljanje poslova zaštite na radu od vanjske ovlaštene organizacije	1	2	3	4	5
16.	Poslovi zaštite na radu za stručnjaka za zaštitu na radu	1	2	3	4	5
17.	Obveza poslodavca da stručnjaku za zaštitu na radu mora omogućiti stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja	1	2	3	4	5
18.	Poslovi ovlaštenika poslodavca za zaštitu na radu	1	2	3	4	5
19.	Odgovornost poslodavca za ozljedu na radu i profesionalnu bolest radnika	1	2	3	4	5
20.	Osposobljavanje radnika za rad na siguran način	1	2	3	4	5
21.	Osposobljavanje i stručno usavršavanje iz područja zaštite na radu za poslodavca i njegove ovlaštenike	1	2	3	4	5
22.	Obveza poslodavca za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanjima zaštite na radu	1	2	3	4	5
23.	Pisane upute za zaštitu na radu i sigurnosni znakovi na mjestima rada	1	2	3	4	5
24.	Osnivanje i rad odbora za zaštitu na radu	1	2	3	4	5
25.	Zdravstveni pregled radnika prije zapošljavanja radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad na određenim poslovima	1	2	3	4	5
26.	Periodični zdravstveni pregledi radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada	1	2	3	4	5
27.	Posebna zaštita na radu maloljetnih radnika	1	2	3	4	5
28.	Posebna zaštita na radu trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile i koje doje	1	2	3	4	5
29.	Posebna zaštita na radu radnika kojima je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili su izloženi neposrednom riziku od smanjenja radne sposobnosti	1	2	3	4	5
30.	Pregledi, održavanje i ispitivanja sredstava rada	1	2	3	4	5
31.	Korištenje nadzornih uređaja kao sredstva zaštite na radu	1	2	3	4	5
32.	Ispitivanja i održavanje radnog okoliša	1	2	3	4	5

33.	Zaštita na radu pri radu s opasnim tvarima, kemikalijama i biološkim agensima	1	2	3	4	5
34.	Zaštita od stresa na radu	1	2	3	4	5
35.	Zaštita na radu za strane radnike	1	2	3	4	5
36.	Zaštita od požara i eksplozija	1	2	3	4	5
37.	Evakuacija i spašavanje radnika	1	2	3	4	5
38.	Pružanje prve pomoći	1	2	3	4	5
39.	Zaštita nepušača	1	2	3	4	5
40.	Zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti	1	2	3	4	5
41.	Vođenje i čuvanje evidencija i isprava te davanje podataka i obavijesti u vezi zaštite na radu	1	2	3	4	5
42.	Ugovor i suradnja s specijalistom medicine rada radi zdravstvene zaštite radnika	1	2	3	4	5
43.	Zdravstveni pregled radnika (jednom u pet godina)	1	2	3	4	5
44.	Inspekcijski nadzor provedbe propisa zaštite na radu	1	2	3	4	5
45.	Prava, obveze i rad povjerenika radnika za zaštitu na radu	1	2	3	4	5
46.	Zaštita na radu na privremenim radilištima	1	2	3	4	5
47.	Prava, obveze i rad koordinatora za zaštitu na radu na privremenim radilištima	1	2	3	4	5
48.	Suradnja s državnim tijelima i zavodima iz područja zaštite na radu	1	2	3	4	5
49.	Prekršajne odredbe i kazne za neprovođenje zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu	1	2	3	4	5

50.	Provedba zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu u organizaciji	odaberite samo jedan odgovor
1	zakonski zahtjevi za zaštitu na radu uopće se ne provode	
2	zakonski zahtjevi za zaštitu na radu uglavnom se ne provode	
3	ne mogu ocijeniti	
4	zakonski zahtjevi za zaštitu na radu uglavnom se provode	
5	zakonski zahtjevi za zaštitu na radu u potpunosti se provode	

51.	Zaključak o utjecaju zakonskih zahtjeva za zaštitu na radu na razvoj poslovnih sustava - organizacije	odaberite samo jedan odgovor
1	važeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi uopće pozitivno ne utječu na poslovanje i razvoj organizacije, nego otežavaju poslovanje i razvoj organizacije	
2	važeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi uglavnom pozitivno ne utječu na poslovanje i razvoj organizacije	
3	ne mogu ocijeniti	
4	važeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi uglavnom pozitivno utječu na poslovanje i razvoj organizacije	
5	važeći zakonski zahtjevi za zaštitu na radu i njihova provedba u poslovnoj praksi bitno pozitivno utječu na poslovanje i razvoj organizacije jer osiguravaju sigurnost na radu i poslovni razvoj organizacije	
6	radi omogućavanja poslovnog razvoja organizacije zakonske zahtjeve za zaštitu na radu potrebno je bitno izmijeniti	